Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet.
1Jn 4,8

www.plebi.hu

Krisztus fénye

2020. Szent Gellért püspök ünnepe
XXI. évf. 3. szám (80)

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek lapja

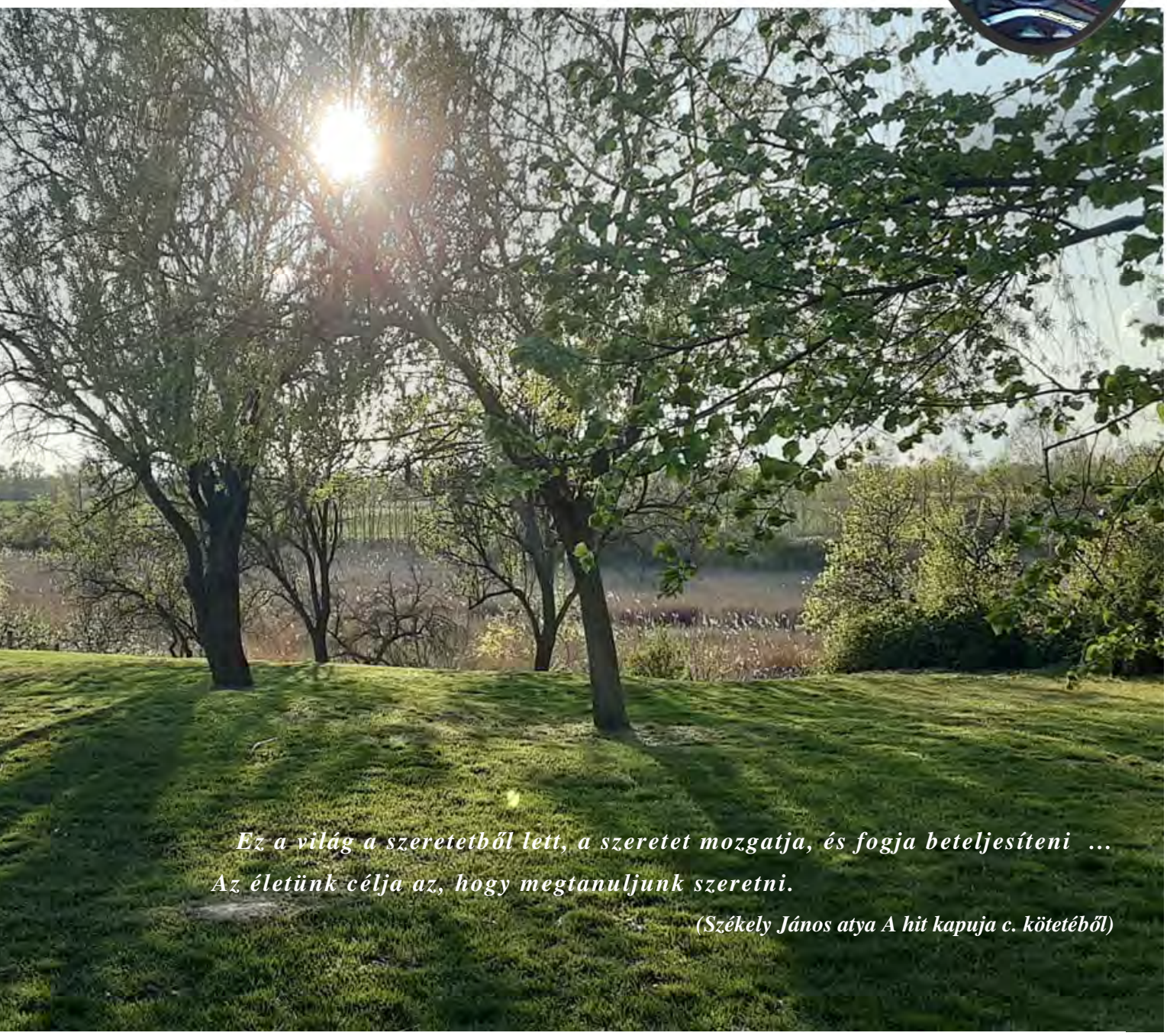

Ez a világ a szeretetből lett, a szeretet mozgatja, és fogja beteljesíteni …
Az életünk célja az, hogy megtanuljunk szeretni.

(Székely János atya A hit kapuja c. kötetéből)

KALENDÁRIUM

Szeptember 6. Évközi 23. vasárnap
8. Kisboldogasszony
12. Szűz Mária szent neve
13. Évközi 24. vasárnap
14. Szent Kereszt felmagasztalása
15. Fájdalmas Anya ünnepe
20. Évközi 25. vasárnap
27. Évközi 26. vasárnap
29. Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
Október 2. Szent Őrzőangyalok
4. Évközi 27. vasárnap
7. Rózsafüzér Királynője
8. Magyarok Nagyasszonya
11. Évközi 28. vasárnap
18. Évközi 29. vasárnap
23. Nemzeti ünnep
25. Évközi 30. vasárnap
November 1. Mindenszentek ünnepe
2. Halottak napja
5. Szent Imre herceg
8. Évközi 32. vasárnap
13. Magyar szentek és boldogok
15. Évközi 33. vasárnap
19. Árpád-házi Szent Erzsébet
21. Szűz Mária bemutatása
22. Krisztus Király ünnepe
29. Advent 1. vasárnapja

Kosztka Szent Szaniszló

1550-ben született lengyel főnemesi családban. Bécsben tanult. Jámborsága miatt sokat szenvedett családjától és nevelőjétől, de kitartott az Isten szeretete és a tiszta élet mellett. A Szűzanya sugallatára belépett a jezsuita rendbe, ahol mindössze tíz hónapig élt. A Szűzanya kétszer is megjelent neki, és teljesítette kérését, hogy Nagyboldogasszony ünnepén halhasson meg.
XIII. Benedek pápa avatta szentté, és az ifjúság és az elsőáldozók védőszentjévé tette.
Kérjük közbenjárását a rábízottakért!

Czifra Lászlóné

Mécs László: Csak ennyi az egész

Igen, lehettem volna én is boldog,
az én utam is éppen arra vitt.
A kert elébe értem, mely reám várt.
Szerelem. Rózsák édes mámora.
Gyümölcsfák. Csend. Családi tűzhely.
Szántás-vetés humuszban, szerelemben,
Irtás-oltás fákban, gyerek-szívekben.
A nagyvilág villámait fogó,
vihar-szordínós villámhárítók.
A nagyvilág lármáját átszűrő,
dallammá szűrő zűrzavar-szűrők.
Leány-hajszálon függött az aranykulcs.

De megfordultam, nem tudom miért.
Én nem vagyok hős, nem vagyok erős.
Nem tudtam, hogy mit rejt a másik út,
hogy mi a cél és mi a harc a célért,
hogy mit keressek itt a másik úton.
Csak megfordultam. Ennyi az egész.

Csak annyit tudtam, Valaki szeret.
Valaki nagyobb minden boldogságnál,
minden csendnél és minden szerelemnél,
nagyobb a Földnél és nagyobb az égnél.
Tudtam, szeret. És ennyi az egész.

Hagytam magam szeretni, mint a gyermek,
a Jézus Krisztus ember-ideálja.
Hagytam magam vezetni, mint a gyermek.
A gyermekben nincs cél, nincs hősiesség,
csak megy, ha küldik, s nem tudja miért.
És küldtek. Mentem. Ennyi az egész.

(…) Néha futok és félek, hogy megállok.
És néha állok s félek, elbukom.
És néha fekszem s félek, hogy elalszom
és eltapos örökre a Sötétség.
És néha sírok reggel, hogy énekeljek este
s kisírom magam este, hogy kacaghassak reggel.
Így játszom én a könnyel és kacajjal.
Én nem vagyok hős. Ennyi az egész.

Nem tudtam, hogy ez így lesz, nem kívántam.
De nem siratom vissza azt a kertet!
Valaki engem végtelen szeret,
nagyobb a Földnél és nagyobb az égnél,
hagyom magam szeretni, mint a gyermek:
a csak ennyi, ennyi, ennyi az egész. *(részlet)*

Szentek krónikája

Szent Márta

Emléknapja: július 29.

Márta, Szent János evangélistától tudjuk, Betániában lakott, testvéreivel, Máriával és Lázárral. Jézus szerette Mártát, aki ugyan nem tartozott azon asszonyok közé, akik követték őt, és vagyonukból gondoskodtak róla. A testvérek azonban nagyon közel álltak az Úrhoz, s valószínű, hogy ha Jézus Jeruzsálemben volt, náluk szállt meg, hiszen Betánia mintegy tizenöt stádiumnyira (2,5 km), vagyis egészen közel van Jeruzsálemhez, az Olajfák hegyének keleti lejtőjén. A liturgiában csak Márta neve szerepel, azonban elválaszthatatlan testvéreitől, Máriától és Lázártól, ezért az evangéliumokból most közös történetüket emeljük ki.

Vermeer: Jézus Márta és Mária házában

Három alkalommal beszélnek az evangélisták Márta házáról és a testvérekről. Már önmagában is különös, hogy Lukács és János nem Lázár családjáról beszélnek. A hagyomány szerint Lázár gyermektelen házasság után megözvegyült, és a szintén özvegy Márta befogadta. Mária pedig talán nem is volt férjnél. Sőt, legalábbis a nyugati egyházban, Nagy Szent Gergely óta úgy tudjuk, hogy Mária azonos Mária Magdolnával, azaz Márta nőtestvére, Mária fiatal korában elhagyta a szülői házat, és Magdalába költözött, melyről a zsidók hagyománya azt mondja, hogy paráznasága miatt pusztult el. Mária, miután megtért, szintén Márta házában élt.

Szent Lukács így ír arról, amikor Jézus Márta házát első alkalommal meglátogatta: Jézus, tanítványai kíséretében, úton volt. „Útjuk közben betértek egy faluba (Betániába). Egy Márta nevű asszony befogadta a házába. Mártának volt egy húga, Mária. Ez odaült az Úr lábához, és hallgatta szavait. Márta meg sürgött-forgott, és végezte a háziasszonyi teendőket.” – Volt mit tennie, hiszen legalább tizennégy fáradt férfi vacsorájáról és elszállásolásáról kellett gondoskodnia. – „Egyszercsak megállt, és így méltatlankodott: Uram, nem törődöl vele, hogy a húgom elnézi, egyedül szolgáljak? Szólj neki, hogy segítsen nekem! Az Úr azonban így válaszolt: Márta, Márta, sok mindenre van gondod, és sok minden nyugtalanít, de csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszti el soha.” (10,38-42).

A két nővérben az Egyház a lelki élet két alaptípusát látja: Márta a jótékonyságban tevékeny, aktív, Mária a szemlélődésben elmerülő, kontemplatív életforma típusa.

A második alkalom, amikor Mártával találkozunk az evangéliumban, Jézus csodája – Lázár feltámasztása. (János evangéliuma, 11. fejezet) Jézus szerette Mártát, a nővérét, Máriát és Lázárt, ez a következő jelenetből is kitűnik. Az Úr Jézus nyilvános működésének vége felé közeledett. Közel volt már a zsidók húsvétja, mikor meg kellett halnia Jeruzsálemben. Azokban a napokban tanítványaival együtt a Jordán keleti partján tartózkodott, ott, ahol János először keresztelt.

A történteket Szent János így mondja el: „Betániában, Máriának és nővérének, Mártának a falujában volt egy beteg, Lázár. Ez a Mária kente meg az Urat olajjal, és törölte meg a lábát a hajával. Az ő testvére, Lázár volt a beteg. A nővérek megüzenték Jézusnak: Uram, akit szeretsz, beteg! Ennek hallatára Jézus azt mondta: Ez a betegség nem okozza halálát, hanem Isten dicsőségére lesz, hogy megdicsőüljön általa az Isten fia. Amikor Jézus meghallotta, hogy Lázár beteg, két napig még ott maradt, ahol volt, és akkor így szólt a tanítványoknak: Menjünk ismét Júdeába! Mester – felelték a tanítványok –, most akartak megkövezni a zsidók, és újra odamész? Jézus így válaszolt: Nemde tizenkét órája van a napnak? Aki nappal jár, nem botlik meg, mert látja a világ világosságát. Aki azonban éjszaka jár, megbotlik, mert nincs világossága. Azután így folytatta: Barátunk, Lázár elaludt, de megyek és fölébresztem. – Uram, ha alszik, akkor meggyógyult! – mondták a tanítványok. Akkor Jézus világosan megmondta nekik: Lázár meghalt. Miattatok örülök, hogy nem voltam ott, hogy higgyetek. De most menjünk el hozzá! Tamás, akit melléknevén Didimusznak hívtak, így szólt a többi tanítványhoz: Menjünk mi is, és haljunk meg vele együtt!

Amikor Jézus megérkezett, Lázár már négy napja sírban volt. A zsidók közül sokan elmentek Mártához és Máriához, hogy testvérük miatt vigasztalják őket. Amikor Márta meghallotta, hogy Jézus közeledik, elébe sietett, Mária pedig otthon maradt. Márta így szólt Jézushoz: Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem. De most is tudom, hogy bármit kérsz az Istentől, megadja neked.”

Mekkora hit élt Mártában! Olyan helyzetben tekintett bizalommal Jézusra, amikor emberileg teljesen reménytelen minden, hiszen a halál visszavonhatatlan. Márta azonban bízott az Úrban, és olyan hitvallást tett, mint előtte senki, csak Péter. „Jézus megnyugtatta: Feltámad a testvéred. Márta erre azt mondta: Tudom hogy feltámad, majd a feltámadáskor, az utolsó napon. Jézus így folytatta: Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre. Hiszed ezt? Márta így felelt: Igen, Uram, én hiszem, hogy te vagy a Messiás, az Isten Fia, aki a világba jön.” – Ilyen vallomást Krisztusról csak Péter tett, és állítanunk kell, hogy Mártának éppúgy nem „a test és a vér nyilatkoztatta ki ezt”, azaz nem érzéki tapasztalatai és éles elméje következtében született meg a felismerés, hanem a mennyei Atyától kapta ezt a hitet, csakúgy, mint Péter.

„E szavak után Márta ment, és hívta a nővérét, Máriát. Halkan szólt neki: Itt a Mester, és hív téged. Ennek hallatára Mária gyorsan fölkelt, és odasietett Jézushoz. Mert Jézus még nem ért be a faluba, hanem ott volt, ahol Márta találkozott vele. Amikor a zsidók, akik ott maradtak Máriával a házban és vigasztalták, látták, hogy gyorsan fölkel és elsiet, utána mentek. Azt gondolták hogy a sírhoz megy.

Amikor Mária odaért, és Jézus látta, hogy sír, és a vele jött zsidók is sírnak, lelke mélyéig megrendült. Megindultan kérdezte: Hová tettétek? Azt felelték: Jöjj, Uram és nézd meg! Akkor Jézus könnyekre fakadt. A zsidók megjegyezték: Nézzétek, mennyire szerette! Némelyek így vélekedtek: Ő, aki a vaknak vissza tudta adni a szeme világát, nem tudta volna megakadályozni, hogy ez meghaljon?

Jézus a szíve mélyéig megrendült, és odament a sírhoz, mely egy kővel elzárt barlang volt. Jézus így szólt: Hengerítsétek el a követ! De Márta, az elhunyt nővére tiltakozott: Uram, már szaga van, hiszen negyednapos! Jézus így felelt: Nemde, azt mondtam: ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét? Erre elhengerítették a követ. Jézus pedig égre emelte a tekintetét, és így imádkozott: Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál. Én tudom, hogy mindig meghallgatsz, csak a körülöttem álló nép miatt mondtam, hogy higgyék, hogy te küldöttél engem. E szavak után hangosan beszólt a sírba: Lázár, jöjj ki! És a halott kijött."

Szent Jánosnál még az is olvasható, hogy a három testvérre nézve mi lett Lázár feltámasztásának következménye: „Amikor a zsidók megtudták, hogy Jézus Betániában tartózkodik, sokan elmentek. Nemcsak Jézus kedvéért, hanem hogy Lázárt is lássák, akit feltámasztott a halálból. Erre a főpapok elhatározták, hogy Lázárt is megölik, mert miatta sok zsidó elment oda, és hitt Jézusban." (Jn 12,9-11).

Mártának és testvéreinek érezniük kellett a hitetlen zsidók részéről a gyűlöletet. Hiszen ők minden Jeruzsálembe zarándoklónak tanúságot tehettek a feltámadottról. A hagyomány tudja a család későbbi sorsát, és a legendákban írottan is ránk maradt, miszerint az ősegyház elleni üldözésben (40 körül) az egész keresztény közösséget, melynek Márta háza adott otthont, elfogták. Nagyobb csoportról volt szó, ezért nem merték megölni, hanem a tengerpartra hurcolták, ott egy evező, vitorla és kormánylapát nélküli hajóra rakták, és a tengerre bocsátották őket. Ám a hajó nem süllyedt el, hanem Gallia partjainál szárazföldet ért. Kikötöttek, és hirdetni kezdték az evangéliumot! A legenda szerint Lázár püspök lett Aix városában, Márta a város betegeit és szegényeit gondozta, Mária pedig remeteként élt még harminc esztendeig.

A Szentírás lapjain, harmadik alkalommal szintén Betániában találkozunk Mártával, Máriával és Lázárral, közvetlen Húsvét előtt. Ismét János evangélista mondja el a következőket: „Hat nappal Húsvét előtt Jézus Betániába ment, ahol Lázár lakott, akit feltámasztott a halálból. Ott vacsorát rendeztek a tiszteletére." Ez a vacsora azonban nem Márta, hanem a leprás Simon házában zajlott le. A három testvér is hivatalos volt: „Márta felszolgált, és Lázár is a vendégek között volt. Mária pedig vett egy font valódi nárduszból készült olajat, megkente vele Jézus lábát, és megtörölte a hajával. A ház betelt a kenet illatával. Az egyik tanítvány, Karióti Júdás, aki elárulta, méltatlankodott miatta: Miért nem adták el inkább az olajat 300 dénárért, s miért nem osztották szét a szegények között? Jézus azonban leintette: „Hagyd békén! Hadd tegye, hiszen a temetésem napjára teszi." Máté az evangéliumában még hozzáteszi Jézusnak e mondatát: „Bizony mondom nektek, ahol a világon csak hirdetni fogják az evangéliumot, mindenütt megemlékeznek majd arról is, amit ez az asszony tett." (Jn 12,1-8; Mt 26,6-13)

Mártát a ferencesek kezdték ünnepelni 1262-ben, július 29. emléknappal, amely a 13. század végén a római naptárba is bekerült. A liturgikus megemlékezés, kicsit méltatlanul, Máriára –, mert alakja egybemosódott Mária Magdolnával – nem terjed ki.

Szent Márta, Mária és Lázár nővére, a háziasszonyok, családok, özvegyek, hitoktatók, vendéglősök védőszentje.

Márta történetében is nagyon fontos Jézusnak minden egyes szava. „Én vagyok a feltámadás és az élet." A feltámadás és az élet összekapcsolása nem szószaporítás. A feltámadás a halál legyőzésére utal, az élet pedig arra a teljességre, amely magában foglalja az örömteli létet, a világosságot, a határtalan szeretetet, amelyet nem kötnek gúzsba a tér és idő korlátai. Mártát erről a hitről kérdezi Jézus: „Hiszed ezt?"

S válaszával Márta minden hívő példaképévé válik. Márta hite azért példakép, mert nehéz helyzetében, a halál jelenlétében vallotta meg Jézust az élet szerzőjének. Válasza Jézus kérdésére: „Igen, Uram! Hiszem, hogy te vagy a Messiás, az Isten Fia, aki a világba jön!"

Hozzá kell tennünk még, hogy Márta hívja Jézushoz Máriát (és vele minket is): „A Mester itt van, és hív téged".

(Koczka Tamásné)

Vicente López Portaña: Égi vadászat

AZ ÉLETMISE

Kedves Olvasók!

Már vagy tizenöt éve történt egy családi közösségben, hogy arról beszélgettünk, kinek mit jelent, hogy évek óta rendszeresen összejövünk és beszélgetünk keresztény életünk különféle kérdéseiről. Az egyik barátunk azt mondta: Én azt gondoltam korábban, hogy ha eljárok rendszeresen a vasárnapi szentmisékre, eleget teszek vallásos kötelességeimnek, és én jó katolikus vagyok. Most már tudom, hogy az sem mindegy, hogyan veszek részt a szentmisén, azonkívül sok mindent meg kell még tennem. Elmélyedni a Szentírás tanításában, megismerni Egyházunk tanítását, életét, a Szentatyáknak a világhoz küldött üzenetét stb…

Mit is jelent az ***életmise***? Röviden így válaszolhatunk erre a kérdésre: Nemcsak részt veszek a vasárnapi szentmisén, hanem az utána következő napokban is úgy élek, hogy Jézus ott legyen velem a családban, a munkahelyen, az iskolában, a sportolásban, kikapcsolódásban. Azért is könnyű bekapcsolódni Jézus áldozatába, a szentmisébe, mert egész nap valahol a földön, minden percben bemutatnak szentmisét.

A Katolikus Egyház Katekizmusa ezt írja: Az Eucharisztiában Krisztus áldozata egyszersmind Teste tagjainak áldozata lesz. A hívek élete, istendicsérete, szenvedése, imádsága, munkája mind társul Krisztus életéhez, szenvedéséhez, imádságához és az Ő teljes önátadásához.

Palánkay Gausz Tibor jezsuita atya egy kis könyvet írt erről a témáról, ebből veszek gondolatokat írásomhoz. A bevezetőben ezeket írja: A nap minden részében egyesíthetjük mindennapi tevékenységünket, áldozatainkat, Jézus áldozatával. Így kiterjeszthetjük az egész napra, az egész hétre, hogy hálaadásul bemutathatjuk életünket a Mennyei Atyának. Reggel az imánkban, ha nem is tudunk részt venni a hétköznapi szentmisén, felajánljuk munkánkat, tanulásunkat, emberekkel való foglalkozásunkat, estleges szenvedéseinket a Mennyei Atyának és tőle kérünk segítséget, hogy teljesíthessük jó lélekkel feladatainkat. A 40. zsoltár szavával: *Íme jövök, Istenem, hogy akaratod megtegyem.*

Déltájban az átváltozás titkába kapcsolódom be. Délben feszítették keresztre az Urat. Elgondolkozom, ha van időm, hogyan viseltem el a nehéz helyzeteket a mai délelőttön. Amikor elhatározásaink elhalványulnak, az áldozatvállalás és önzetlenség helyett a figyelmetlenség, a megítélés, az önzés, a harag csapdájába estünk, Jézushoz fordulunk segítségért, kérjük és újra kezdjük a jót.

Este, munkánk végeztével és családunk körébe hazaérve a szentáldozás titkát éljük meg, a családi közös vacsora asztalának közösségében, ahogyan imádkozzuk: Jöjj el, Jézus, légy vendégünk, áldd meg, amit adtál nekünk.

Este elimádkozva imánkat, közösen a Miatyánkot, a Szentháromság áldását kérjük és gondoskodó szeretetének tudatában térünk nyugovóra.

A Páter így fejezi be gondolatait: Ha így próbáljuk eltölteni napunkat, nagy lelki hasznot meríthetünk abból, ha életünket bekapcsoljuk Jézus életáldozatába. A szentmisében átélt egységünk Jézus áldozatával nem korlátozódik rövid percekre, a templomi szentmisén, hanem életmiseként betöltené egész napunkat, életünket.

Természetesen, egyrészt ez nem könnyű, nagy fegyelmet, összeszedettséget igényel. Nem is könnyű minden nap ezt megélni. De ha eleinte csak néha is sikerül, egész más lesz a mindennapi életünk.

Összeillik ez a gondolatsor Szent XXIII. János pápa reggeli imájával: Mennyei Atyám, hálát adok az egészséges pihenésért, amivel megajándékoztál. Újraéledt életem legyen a tied. Ezen az új napon úgy akarok járni-kelni, mint Szent Fiad tette földön jártában: mindenütt jót cselekedve. Minden embert, akivel találkozom, Te küldöd hozzám, aki benne a testvért látja. Ezért szavaimban és tekintetemben vele szemben krisztusi szeretet nyilvánuljon meg. Senki se távozzék tőlem anélkül, hogy legalább egy jó szót ne kapott volna tőlem. Engedd, Mennyei Atyám, azt is, hogy magamról szinte elfeledkezve átélhessem mások helyzetét. Engedd, hogy sohase legyek barátságtalan vagy sértő. Engedd, hogy mindig megnyerő modorú legyek. Legyen bennem mindig egy szikrányi humor és derűs kedély is, amire olyan nagy szükségünk van az életünkben. Végül engedd, Atyám, azt is, hogy mindenkit legalább egy kicsit közelebb hozzak Szent Fiadhoz, a Boldogságos Szűz Mária által. Ámen

Kedves Olvasók!

Az életmiséről még nagyon sok hasznos gondolatot ír Tibor atya, talán egy másik újságban visszatérünk rá.

Szeretettel: ***András atya***

SZENTMISÉINK RENDJE:

Taksony
Szent Anna templom
vasárnap ½ 9 óra,
hétköznap
hétfőn és pénteken, valamint szombaton este 6 óra,

Dunaharaszti
Szent István plébániatemplom
vasárnap
reggel 7 óra, de ½ 11 óra és este 6 óra
hétköznap hétfőtől csütörtökig reggel 7 óra,
elsőpénteken este ½ 5 óra

Ligeti Szent Imre templom
vasárnap de ½ 10 óra,
pénteken reggel 7 óra,
szombaton este ½ 5 óra

***

Fogadóóra:
A dunaharaszti Főplébánián szerdán du 4-6 óráig
(kivéve ünnepek)

A KATOLIKUS EGYHÁZ KATEKIZMUSA

A GYÓGYULÁS SZENTSÉGEI I.

A BŰNBÁNAT ÉS KIENGESZTELŐDÉS SZENTSÉGE

A keresztény beavatás szentségei által az ember megkapja Krisztus új életét, mely azonban „Krisztussal el van rejtve az Istenben” (Kol 3,3), s melyet „törékeny cserépedényben” hordozunk (2Kor 4,7). Most még földi, fájdalomnak, betegségnek és halálnak alávetett házunkban vagyunk (vö. 2Kor 5,1). Isten gyermekeinek ez az új élete a bűn miatt megsérülhet és el is veszíthető.
Az Úr Jézus Krisztus lelkünk és testünk orvosa, aki a bénának megbocsátotta bűneit, és visszaadta teste egészségét (vö. Mk 2,1-12), úgy akarta, hogy Egyháza a Szentlélek erejével folytassa gyógyító és üdvözítő művét, saját tagjaira vonatkozóan is. Ez a gyógyítás két szentségének célja: a bűnbánat és a betegek kenete szentségéé.

A BŰNBÁNAT ÉS KIENGESZTELŐDÉS SZENTSÉGE

„Akik a bűnbánat szentségéhez járulnak, azok Istent sértő bűneikre Isten irgalmas bocsánatát kapják meg. Egyszersmind kibékülnek az Egyházzal, melyet megsebeztek bűnükkel, s mely szeretetével, példájával és imájával közreműködik megtérésükben.” (II. Vatikáni Zsinat Lumen Gentium, LG 11)

I. Hogyan nevezik ezt a szentséget?

A megtérés szentségének nevezik amiatt, hogy szentségileg megvalósítja Jézus megtérésre szólító hívását (vö. Mk 1,15), tudniillik az elhatározást a visszatérésre az Atyához (vö. Lk 15,18), akitől az ember a bűn által eltávolodott.
A bűnbánat szentségének nevezik amiatt, hogy megszenteli a keresztény bűnös személyes és egyházi megtérésének, bűnbánatának és elégtételének útját.
A gyónás (a bűnök megvallása) szentségének nevezik amiatt, hogy a bűnök beismerése, megvallása a pap előtt e szentség lényeges összetevője. Mélyebb értelemben ez a szentség „hitvallás” is, mert elismeri és dicséri Isten szentségét és irgalmasságát a bűnös emberek iránt.
A bűnbocsánat szentségének nevezik, amiatt, hogy a pap szentségi föloldozása által Isten „bocsánatot (...) és békét” (Ordo poenitentiae 46; 55) ad a bűnbánónak.
A kiengesztelődés szentségének is nevezik, mert a bűnösnek ajándékozza Isten megengesztelődő szeretetét: „Engesztelődjetek ki Istennel!” (2Kor 5,20). Aki Isten irgalmas szeretetéből él, kész arra, hogy megfeleljen az Úr fölhívásának: „Menj, és előbb békülj ki felebarátoddal!” (Mt 5,24).

II. Mire jó a kiengesztelődés szentsége a keresztség után?

„Megtisztultatok, (...) megszentelődtetek, (...) megigazultatok az Úr Jézus Krisztus nevében és Istenünk Lelkében!” (1Kor 6,11). Tudatosítanunk kell tehát, mily nagy Isten ajándéka, amit a keresztény beavatás szentségeiben kaptunk, hogy fölfogjuk, mennyire idegen a bűn attól, aki Krisztust öltötte magára. (vö. Gal 3,27) Ám Szent János apostol ezt is írja: „Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, saját magunkat vezetjük félre, és nincs meg bennünk az igazság” (1Jn 1,8). És maga az Úr tanított bennünket így imádkozni: „Bocsátsd meg a mi vétkeinket” (Lk 11,4), egymás elleni vétkeink megbocsátását összekötvén azzal a megbocsátással, amit Isten ad a mi bűneinkre.
A megtérés Krisztushoz, a keresztségből való új születés, a Szentlélek ajándékai, Krisztus táplálékul magunkhoz vett teste és vére bennünket szentté és feddhetetlenné tett „Őelőtte” (Ef 1,4), miként maga az Egyház, Krisztus jegyese Őelőtte, „szent és szeplőtelen” (Ef 5,27). A keresztény beavatásban kapott új élet azonban sem az emberi természet törékenységét és gyöngeségét, sem a hagyomány által *concupiscentiának* nevezett bűnre való hajlandóságot nem szüntette meg. Krisztus kegyelmétől támogatva, a keresztény életben a megtérés harca az életszentségért és az örök életért folyik, melyre az Úr szüntelenül hív minket (vö. Trienti Zsinat Decretum de peccato originali 5. kánon: DS 1515; LG 40).

III. A megkereszteltek megtérése

Jézus a megtérésre hív. E meghívás lényeges része az Ország meghirdetésének: „És betelt az idő, és elközelgett az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban!” (Mk 1,15) Az Egyház igehirdetésében ez a meghívás elsőként azokhoz szól, akik még nem ismerik Krisztust és az ő evangéliumát. Így a keresztség alapvető kerete a megtérésnek. Az ember az evangéliumban való hit és a keresztség által (vö. ApCsel 2,38) mond ellen a gonosznak, s nyeri el az üdvösséget, azaz az összes bűnök bocsánatát és az új élet ajándékát.
Krisztus meghívása a megtérésre állandóan visszhangzik tehát a keresztények életében. E második megtérés állandó feladat az egész Egyház számára, mely „bűnösöket foglal magába, egyszerre szent és mindig megtisztulásra szorul, ezért szüntelenül a bűnbánat és a megújulás útját járja” (LG 8). E megtérésre való törekvés nem pusztán emberi tett. A „töredelmes szív” (vö. Zsolt 51,19) dobogása ez, melyet a kegyelem vonz és indít (vö. Jn 6,44; 12,32), hogy válaszoljon az irgalmas Isten szeretetére, aki előbb szeretett bennünket (vö. 1Jn 4,10).
Péter megtérése Mestere háromszoros megtagadása után ezt tanúsítja. Jézus végtelenül irgalmas tekintete váltja ki a bánat könnyeit (vö. Lk 22,61) és – az Úr föltámadása után – Péter iránta való szeretetének háromszoros megerősítését (vö. Jn 21,15-17). A második megtérésnek közösségi jellege is van. Szent Ambrus a két megtérésről mondja: „az Egyháznak pedig van vize is, könnye is, keresztvize és bűnbánati könnyei”. (Epistula extra collectionem 1 /41/, 12)

IV. A belső bűnbánat

Miként már a Prófétáknál is, Jézusnál a meghívás a megtérésre és a bűnbánatra főként nem a külső cselekedetekre irányul, a „zsákra és hamura", böjtölésre és önmegtagadásra, hanem a szív megtérésére, a belső bűnbánatra. Enélkül a bűnbánat cselekedetei terméketlenek és hazugok; ezzel szemben a belső megtérés e lelkület látható jelekkel való kifejezésére sarkall gesztusokban és bűnbánati gyakorlatokban. (vö. Jo 2,12-13; Iz 1,16-17; Mt 6,1-6. 16-18)

A belső bűnbánat az egész élet gyökeresen új iránya, visszafordulás teljes szívből Istenhez, a bűn elhagyása, elfordulás a rossztól, elkövetett gonosz cselekedeteink megtagadása. Ugyanakkor magába foglalja a vágyat és az elhatározást az élet megváltoztatására, reménykedve az isteni irgalmasságban és bízva az Ő kegyelmének segítségében. A szív e megtérését üdvös fájdalom és szomorúság kíséri, melyet az egyházatyák *animi cruciatusnak*, a lélek gyötrelmének és *compunctio cordisnak*, a szív bánkódásának neveznek. (vö. Doctrina de sacramento poenitentiae, 4: DS 1676-78)

Az ember szíve nehéz és megkérgesedett. Istennek az emberbe új szívet kell adnia. (vö. Ez 36,26-27) A megtérés elsősorban Isten kegyelmének műve: „Térít magadhoz minket, Uram, és mi megtérünk" (Siral 5,21). Amikor szívünk fölfedezi Isten szeretetének nagyságát, megrendül a bűn szörnyűségétől és súlyától, és félni kezd attól, hogy bűnnel megbántsa Istent és elszakadjon Tőle. Az emberi szív megtér, ha föltekint arra, akit bűneink keresztülszúrtak. (vö. Jn 19,37; Zak 12,10)

Húsvét óta a Szentlélek vádolja a világot a bűn miatt (vö. Jn 16,8-9), tudniillik, hogy nem hittek abban, akit az Atya küldött. De ugyanez a Lélek, aki fölfedi a bűnt, a Vigasztaló is (vö. Jn 15,26), aki az emberi szívnek a bűnbánat és a megtérés kegyelmét nyújtja. (vö. ApCsel 2,36-38)

V. A bűnbánat különféle formái a keresztény életben

A keresztény ember belső bűnbánatának többféle külső megnyilvánulása lehet. A Szentírás és az egyházatyák három fő formát hangsúlyoznak: a böjtöt, az imádságot és az alamizsnát (vö. Tób 12,8; Mt 6,1-18), melyek kifejezik a megtérést Istenhez, önmagunkhoz és a felebaráthoz. A gyökeres megtisztulás mellett, melyet a keresztség vagy a vértanúság ad, ezek, mint a bűnbocsánat elnyerésének eszközei, magukkal hozzák a felebaráttal történő kiengesztelődésre való törekvést, a bűnbánat könnyeit, a felebarát üdvösségével való törődést (vö. Jak 5,20), a szentek közbenjárását és annak a szeretetnek gyakorlását, „mely bűnök sokaságát takarja el" (1Pt 4,8).

A megtérés a mindennapi életben a kiengesztelődés gesztusaival, a szegényekkel való törődéssel, a jog és igazság gyakorlásával és védelmével (vö. Ám 5,24; Iz 1,17), a hibáknak a testvérek előtti beismerésével, a testvéri feddéssel, az élettel felülvizsgálatával, a lelkiismeretvizsgálattal, a lelkivezetéssel, a szenvedések elfogadásával, az igazságért elszenvedett üldözés elviselésével történik. A bűnbánat legbiztosabb útja minden nap fölvenni a keresztet, és követni Jézust. (vö. Lk 9,23)

Eucharisztia és bűnbánat. A megtérés és bűnbánat mindennapi forrását és táplálékát az ember az Eucharisztiában találja meg, mert ebben jelenik meg Krisztus áldozata, mely kiengesztelt minket Istennel; Vele táplálkoznak és erősödnek azok, akik Krisztus életéből élnek; az Eucharisztia „ellenszer, mellyel megszabadulunk a napi hibáktól és megmenekülünk a halálos bűnöktől". (vö. Trienti Zsinat Decretum de ss. Eucharistia, 2: DS 1638)

A Szentírás olvasása, a zsolozsma végzése és a Miatyánk imádkozása, az istentisztelet vagy a jámborság valamely őszinte cselekedete ébreszti fel bennünk a megtérés és a bűnbánat lelkületét és hozzájárul bűneink bocsánatához.

A bűnbánati idők és napok a liturgikus év folyamán (nagyböjti idő, a pénteki napok az Úr halálának emlékezetére) értékes alkalmak az Egyház bűnbánati gyakorlata számára. (vö. II. Vatikáni Zsinat Sacrosanctum concilium, 109, 110; CIC 1249-1253; CCEO 880-883) Ezek az idők különösen alkalmasak lelkigyakorlatokra, bűnbánati liturgiákra, bűnbánati zarándoklatokra, önkéntes lemondásokra – például böjt és alamizsnaadás – és a testvéri segítségnyújtásra (karitatív és missziós tevékenység).

A megtérés és bűnbánat folyamatát Jézus csodálatosan írja le a „tékozló fiú" példabeszédében, melynek középpontja az „irgalmas Atya" (vö. Lk 15,11-24): a hazug szabadság káprázata, az atyai ház elhagyása; a végletes nyomorúság, melybe a fiú jutott, miután eltékozolta vagyonát; a mélységes megaláztatás, hogy disznókat kell őriznie, s ami még rosszabb, hogy a disznók eledelével vágyódik jóllakni; elgondolkodás az elveszett javakról; a bűnbánat és az elhatározás, hogy bűnösnek fogja vallani magát atyja előtt; a visszatérés útja; a nagylelkű fogadtatás az atyánál; az atya öröme – mindez a megtérés folyamatának sajátos eleme. A szép ruha, a gyűrű és az ünnepi lakoma annak az új, tiszta, emberhez méltó és örömteli életnek a szimbólumai, mely az Istenhez és az Ő családjának – ami az Egyház – ölébe megtérő ember élete. Egyedül Krisztusnak az Atya szeretetének mélységeit ismerő Szíve volt képes Atyja irgalmasságának mélységeit ilyen egyszerűen és szépen kinyilatkoztatni számunkra.

VI. A bűnbánat és a kiengesztelődés szentsége

A bűn elsősorban Isten megbántása, a vele való közösség megszakítása, amely ugyanakkor kárt okoz az Egyház közösségének is. Ezért a megtérés egyidejűleg hozza Isten bűnbocsánatát és a kiengesztelődést az Egyházzal, amit a bűnbánat és a kiengesztelődés szentsége liturgikusan kifejez és megvalósít. (vö. II. Vatikáni Zsinat Lumen Gentium, 11)

EGYEDÜL ISTEN BOCSÁJTJA MEG A BŰNT

Egyedül Isten bocsátja meg a bűnöket. (vö. Mk 2,7) Mivel Jézus az Isten Fia, önmagáról mondja: „az Emberfiának van hatalma a földön megbocsátani a bűnöket" (Mk 2,10), és Ő maga gyakorolja ezt az isteni hatalmat: „Bocsánatot nyertek bűneid!" (Mk 2,5). Sőt, isteni tekintélye folytán átadja az embereknek (vö. Jn 20,21-23), hogy az Ő nevében gyakorolják ezt a hatalmat.

Krisztus úgy akarta, hogy egész Egyháza – imádságaiban, életében és cselekedeteiben – jele és eszköze legyen annak a megbocsátásnak és kiengesztelődésnek, melyet Ő a vére

árán szerzett nekünk. A föloldozás hatalmának gyakorlását azonban az apostoli hivatalra bízta, ez van megbízva „a kiengesztelődés szolgálatával” (2Kor 5,18). Az Apostol „Krisztus nevében” kapta küldetését; általa maga Isten buzdít és kér: „engesztelődjetek ki az Istennel” (2Kor 5,20).

KIENGESZTELŐDÉS AZ EGYHÁZZAL

Jézus nyilvános élete során nem csupán megbocsátotta a bűnöket, hanem megmutatta a megbocsátás hatását is: a bűnösöket, akiknek megbocsátott, visszafogadta Isten népe közösségébe, ahonnan a bűn eltávolította vagy kizárta őket. Ennek nyilvánvaló jele, hogy Jézus asztalához engedi a bűnösöket, sőt Ő maga ül asztalukhoz; olyan gesztus ez, amely megindítóan fejezi ki az Istentől kapott megbocsátást (vö. Lk 15) és a visszatérést Isten népe körébe. (vö. Lk 19,9)
Amikor az Úr az Apostolait saját bűnbocsátó hatalmának részesévé teszi, arra is hatalmat ad nekik, hogy a bűnösöket kiengesztelték az Egyházzal. Feladatuk ezen egyházi dimenziója mindenekelőtt Krisztus Simon Péternek mondott ünnepélyes szavában fejeződik ki: „Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, megkötött lesz a mennyben is, és amit föloldasz a földön, föloldott lesz a mennyben is.” (Mt 16,19) Bizonyos, hogy azt az oldó és kötő hivatalt, amit Péter kapott, a fejével kapcsolatban álló apostolkollégium is megkapta. (vö. Mt 18,18; 28,16–20; LG 22) Az Egyházzal történő kiengesztelődés elválaszthatatlan az Istennel való kiengesztelődéstől.

(Koczka Tamásné)

HIRDETÉSEINK

Híradás a Rákóczi-ligeti templomról
Szeretnénk a templomi padokat még ez évben megcsináltatni. Szeptember második felében lesz lehetőség hozzájárulni az elkészítésükhöz.
Anyagi lehetőségünk szerint kisebb fejlesztéseket végzünk meg ebben az évben a ligeti Szent Imre búcsúig, amely november 8-án, vasárnap délelőtt ½ 10 órakor lesz. A templom felszentelése előre láthatólag 2021-ben lesz, ha minden hátralévő fontos előkészület megtörténik (pl. a templom környezete).

IFJÚSÁGI HITTAN: korosztály 14 évtől – bérmálkozottaknak és arra készülőknek (IS) erősen ajánlott – találkozás Jézussal, másokkal, önmagaddal – beszélgetés, játék, film, megértés – ha válaszokat keresel, itt megtalálhatod – szeptember 25-től – jelentkezz! – ifjabb Bógár Zsolt, bogarzsolt94@gmail.com

* * *

Missziós nap szeptember 27-én, vasárnap
Lourdu atya látogatása minden szentmisén

Betegek szentségének kiosztása október 17 és 18-án,
szombaton és vasárnap minden szentmisén

Mindenszentek ünnepén, november 1-én, vasárnap
temetői ájtatosság mindkét temetőben

Dunaharaszti Rákócziliget Szent Imre búcsú november 8-án,
vasárnap délelőtt fél 10 órakor
A templom felszentelésére valószínű, hogy még egy évet várni kell.

Házassági jubilánsok szentmiséje
Dunaharasztin november 15-én, vasárnap délelőtt a fél 11 órai szentmisén,
Taksonyban november 22-én, vasárnap reggel a fél 9 órai szentmisén

Adventi gyertyagyújtás
Dunaharasztin a Laffert Kúriában november 29-én, Advent I. vasárnapján,
Taksonyban Adventnek mind a négy vasárnapján, délután 4 órakor

Az adventi koncertek a szokásos időben és napon lesznek a templomokban.

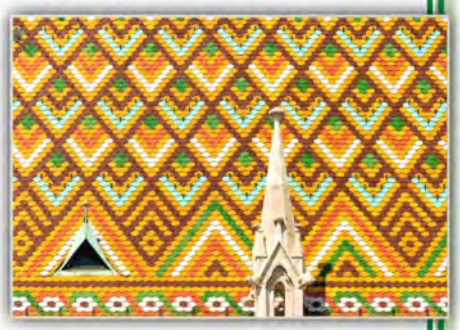

* * *

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy adományokat:
* a **Taksonyi Szent Anna templomért Alapítványnak** a **64400116-30110038-61100015**
* a **Dunaharaszti Szent István templomért Alapítványnak** a **64400116-30109984-61100011**
* a **Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért” alapítványnak**
a 1600006-00000000-09873755 bankszámlaszámokra lehet befizetni.
egyházadót:
a **„Dunaharaszti római katolikus Főplébánia” 11742180-20075426** bankszámlaszámon,
a **„Rákócziligeti római katolikus egyházközség” 11742180-20065661** és
a „Taksony római katolikus plébánia” 11742180-20075983 bankszámlaszámon is lehet rendezni.
Ugyanezen célra csekkek a templomokban találhatók.

A „MINDENNAPI” SZERETET

Szeretetben, boldogságban, harmóniában élni. Mindnyájan erre törekszünk.
„Az ember szeretetből támadt, azért él, gyakran azért is hal meg. Úgy látszik, mégis az a főfoglalkozása a Földön, hogy szeressék. Mellette minden egyéb – hídépítés, országhódítás – csak eszköznek, jelentéktelen mellékfoglalkozásnak rémlik.” – írja Kosztolányi Dezső.
De mit is jelent a szeretet? Egy szót csupán, melyet az ünnepek idején próbálunk megtölteni tartalommal? Egy fogalmat, melynek csak a felszínét ismerjük? Egy érzelmet?
Nem, ennél sokkal mélyebb a tartalma. A szeretet – egy életforma. A szeretet mindig a másik emberért van, és nem vár viszonzást. Adni, önmagunkat adni, érdeklődésünket, együttérzésünket, barátságunkat, törődésünket – ez a legértékesebb és a legtöbb, amit tehetünk. Ugyanakkor nagyon fontos az elfogadás, a másik elfogadása is. Ehhez persze ismernem és tisztelnem kell a másikat, hiszen őt szeretem, nem egy illúziót, és nem azt, akinek szerintem lennie kéne. A valódi szeretet nem birtokol, nem függ semmitől, így soha el nem fogy, nincs felső határa. Szent Ágoston azt mondta, hogy nem lehet valakit szeretni, akit nem ismerek, és nem lehet megismerni valakit, akit nem szeretek. De minél inkább szeretünk, minél inkább képesek vagyunk odaajándékozni magunkat, annál értékesebbé válik a mi életünk is.
Ferenc pápa üzenete a szeretetről így szól: „A tetteken, nem pedig a szavakon keresztül szeretünk. A szó elszáll, ma még van, de holnap már nem lesz. A szeretet lényege az, hogy adunk, nem pedig az, hogy kapunk. Aki szeret, az ad dolgokat, életet, önmagát adja Istennek és másoknak. Aki nem szeret, aki önző, mindig csak kapni akar, mindig birtokolni akar dolgokat, előnyökre törekszik. Ezzel szemben a mi szívünk legyen mindig nyitott. Ha Istenben élünk, akkor Isten bennünk él. Maradjunk meg Isten szeretetében.”

Nemcsak azért vagyunk manapság kimerültek, mert sokat robotolunk, hanem mert sokszor olyasmit csinálunk, amit nem szeretünk, és olyan légkörben élünk, amelyben nincs szeretet. Ha valamit szeretettel teszünk, szeretetteljes, egymásra figyelő, egymás munkáját segítő közegben, észre sem veszszük, milyen teljesítményre vagyunk képesek. A szeretet mérhetetlenül sok energiát ad. Fáradhatatlanná teszi az embert, feltölti erővel.
„Nagy dolog a szeretet, minden jónál nagyobb, egymaga könnyűvé tesz minden terhet, méltósággal visel minden méltatlanságot.” (Kempis Tamás)
Teréz anya azt mondta, hogy a tudomány fejlődésének köszönhetően betegségeink közül egyre több gyógyítható, de a legnagyobb szegénységet: a magányt, a kétségbeesést és a reménytelenséget egyedül a szeretet képes meggyógyítani. Sokan vannak a világban, akik egy darab kenyérre éheznek, de még többen olyanok, akik csak egy kis szeretetre.
Biztosan többen tapasztalták már azt, mennyire feltölt egy kedélyes, kedves családi vagy baráti beszélgetés. Az egymásra figyelő emberek csendje, a jókor megszólaló mondatok, a nevetés. Amikor van miről beszélni – megtelik lélekkel a levegő. Életünk nem arról szól, hogy gondtalan boldogságban lebegjünk, hanem hogy lelkileg megérjünk, hogy egymással összecsiszolódjunk.

„Az Isten küld, testvéreim, tinéktek,
Hogy sugarai eleven tüzét,
Amik arcáról a szívembe égtek,
Sugározzam csendesen szerteszét.
A testvéreknek, kik az éjben járnak,
Az Isten küldött szentjánosbogárnak.” (Sík Sándor)
Alig van ember, aki ne érezte volna, amikor gyermeke vagy kedvese bajba került, a szívébe valami tényleg belenyilallt. Lehet, hogy az a nyíllal átszúrt piros szív, amit gyermekkorunkban a falra mázoltunk, ezt az élményt ábrázolta. Ez a ‚Jaj!’, ez a mellkasunk mögötti szúrás jelzi a szívek titkos összekötöttségét. Ilyenkor döbbenünk rá, hogy a szívünk nem csak nekünk, nem csak értünk dobog.
Gondolataimat egy történettel szeretném zárni (Kocsis Gábor tollából), melyet talán többen ismernek, és nagyon értékes üzenetet hordoz.

A fiú és a beteg kiskutya

Egyszer egy állatkereskedő kutyájának kölykei születtek, így hát ki is tett egy táblát a boltja bejáratához „Eladó kiskutyák” felirattal. Hamarosan egy kisfiú tért be hozzá, és így szólt:
– Jó napot kívánok! Mennyiért adja a kiskutyákat?
– 15 és 20 ezer forint között van az áruk. – felelte a kereskedő.
A kisfiú előkotorta a zsebéből az összes pénzét, majd a boltos felé fordult:
– Van majdnem ezer forintom, megnézhetem a kutyákat?
Az állatkereskedő elmosolyodott, majd füttyentett egyet. Liza, az anyakutya máris szaladt felé a kennelből, nyomában öt apró szőrgomolyaggal. A kisfiúnak egyből feltűnt, hogy az egyik kölyökkutya jóval lemaradt a többiektől, ezért meg is kérdezte a boltostól, hogy mi van vele.
– Az állatorvos megvizsgálta, és kiderült, hogy a csípőjével van gond. Soha nem fog tudni úgy szaladni, mint a társai – felelte a boltos.
A kisfiú csillogó szemekkel így szólt, miközben a kiskutyát simogatta:
– Őt szeretném megvásárolni!
– Á, ne akard megvásárolni – mondta a boltos kissé leereszkedő hangvétellel –, ha tényleg ő kell neked, odaadom ingyen.
A kisfiú egyenesen a férfi szemébe nézett, és határozottan ezt mondta neki:
– Nem akarom, hogy ingyen odaadja nekem ezt a kutyust. Ő pontosan ugyanolyan értékes, mint a társai, egy picivel sem

kevesebb náluk. Kifizetem a teljes árat. Most odaadok annyit, ami van nálam, és minden hónapban fizetek 200 forintot, amíg nem törlesztettem.
– Nem érdemes pénzt adnod érte – ellenkezett a boltos. – Soha nem fog tudni úgy szaladni és ugrálni veled, mint a társai.
A kisfiú ekkor váratlanul felhúzta a nadrágja szárát, és megmutatta összeroncsolódott bal lábát, amit egy fémszerkezet tartott össze.
– Én sem futok túl jól. Ennek a kutyusnak olyan társra van szüksége, aki megérti őt, és olyannak szereti, amilyen.

***

A gyermeki bölcsesség gyakran tör utat magának. Ez a kisfiú felismerte, vagy talán még ösztönösen tudja, hogy mi a legnagyobb ajándék, amit kaphatunk másoktól, és amit mi magunk is adhatunk másoknak. Ez az ajándék a *feltétel nélküli szeretet*. Egy olyan ajándék, ami semmi mással nem pótolható.

Oláh János

Az Istenhez vezető út

Ha Jézus tanítását követitek, megismeritek a szentek életét, igaz úton jártok, mely az örök hazához vezet. Sajnálatos, hogy manapság az emberek nagy többsége nem hisz Isten létezésében. Van, aki azt mondja, hisz benne, de mégsem él Istennek tetsző életet, az e világnak élő, hamis embereknek akar megfelelni: mit szól a szomszéd vagy a munkatárs – aki ateista –, ha meglát templomba menet?! Ezt hosszú ideig tapasztaltam, de ez annál inkább megerősített hitemben. Ma is, ha valami rossz ér, rögtön Istenhez fordulok, megerősítem fogadalmamat, hogy Őt soha el nem hagyom.
Naponta imádkozom hívő testvéreimért, hogy megmaradjanak hitükben, bármi éri őket. Imádkozom a hitetlenekért, hogy megleljék az Istenhez vezető utat. Ha tanulmányozzák a szentek életét, megtudhatják, hogy volt, aki nem hitt Istenben, de megvilágosult, hitben élt, és szentté lett.
Két szentet szeretnék megemlíteni: Loyolai Szent Ignácot, aki katonaként sok ember halálát okozta. Sérülése megakadályozta katonai szolgálatát, és megvilágosult. Nem engedte magát maradásra bírni két bátyja kérésére, hogy éljen otthon palotájukban, a család szolgálatában. Útnak indult, és hirdette az Evangéliumot.
Mária Magdolna is maga mögött hagyta erkölcstelen életét, és Jézust követte, a kereszthalálig.
A koronavírus gondolkodásra késztethetné a hitetlen embereket, hogy Isten- és emberszeretetben éljék földi életüket, segítsék egymást, kinek mire telik erejéből. A vigasztaló szavak is csodára képesek.

Hitből fakadó testvéri szeretettel: ***Gömöriné Fajta Anna***

Ima embertársaimért

Istenem, a földön élek, de a mennyországot látom,
Téged, Atyám, Jézust, a Szentlelket – a Szentháromságot.
Napjainkban a földi élet csak úgy viselhető el,
Imádkozom, a Szentlélek áradjon minden emberre.

Éltető ereje, mint napsugár, lepje be a földet,
Leljen lakhelyet hívei közösségében.
Imádkozom a hitetlenekért, váljanak hívőkké,
Minden ember legyen a földön, s majd a mennyben testvér.

Boldogságos Szűz Mária királynő

Jézusom, tied vagyok, mindig is voltam,
S közös az édesanyánk, aki Mária.
Neked testi-lelki, nekem lelki anyám Ő,
Az Atya és Szentlélek az éltető erőm.

Szűzanyám, ma királynőként ünnepel az Egyház,
Boldogasszony is vagy, és Fájdalmas Szűzanyánk.
Magyarország nagyasszonyaként nevez hazánk,
Neked ajánlotta koronáját Szent István király.

Égi édesanyám, minden magyar nevében,
országunkban és külföldön élőkért, kérlek,
Védd meg országodat minden belső és külső,
Hithű hazafiaknak ártó ellenségtől. Ámen

Képek - Pierre-Imbert Drevet: Mária szüleivel és Gioacchino Assereto: Szent Anna és Joachim a kis Jézussal és Keresztelő Szent Jánossal

Évközi 21. vasárnap 2020. A év

Jézus: Te Péter vagy és én rád építem Egyházamat.

Kedves Testvérek!
Ma a tekintély válságát éljük. Sajnos nagyon súlyos következményei vannak ennek. A családokban, az iskolákban, az élet különböző területein, az egyházban és még sorolhatjuk tovább. A nagyszülőket maradinak tartják a fiatalok: *Ma már az nem úgy van!* – mondják. De sokszor a szülők szava sem számít nekik. Ám nemcsak a családban nem tisztelik a kort, az Egyház előírásait is felülbírálják az emberek. Ez nagyon veszélyes, mert nagyon rossz irányba el tud menni az ember. Csak akkor veszi észre magát, amikor már nagy baj van. Egy mai bölcselő mondta: *„A mi korunk a kamaszkorát éli.”* Vagyis minden ellen lázad, mindent megkérdőjelez, semmi sem jó úgy, ahogy van, ami régi az elavult stb…
Egy templomi plakáton olvastam a következő megállapításokat:
Az élet különböző szakaszaiban, hogyan viszonyul a fiú az apjához

- Amikor kicsi a gyermek, azt mondja: *Apám mindent tud!*
- Amikor kamasz lesz, azt mondja: *Apám nem tud semmit!*
- Amikor maga is felnőtt lesz, azt mondja: *Apámnak azért egy-egy dologban mégis igaza volt!*
- Amikor apja meghal, azt mondja: *De jó lenne még apámat megkérdezni egy s másban, de már nem lehet!*

Ha visszagondolunk a saját életünkre, bizonyára felfedezzük ezeket az életszakaszra jellemző tulajdonságokat. Ha visszagondolok saját életemre, mi úgy tanultuk, hogy hallgassunk szüleink, nagyszüleink szavára, mert ők Isten akaratát közlik velünk. De nemcsak a gyermekkorban, hanem amikor készültünk a papszentelésre, elöljáróink azt mondták, azért kell engedelmességi fogadalmat tenni a püspök atyának, aki felszentel minket, mert amikor nekik engedelmeskedünk, Istennek engedelmeskedünk, Isten akaratát közlik velünk, ami nekünk a legjobb, akkor is, ha nehéz elfogadni. Ha komolyan hiszünk abban, hogy a szülőkön, nagyszülőkön, az Egyház vezetőin keresztül Isten vezet minket, Isten közli velünk, hogyan haladjunk életutunkon, nyugodt lehet az életünk, mert jó úton járunk. Ha sokszor nem is értjük, miért kell ezt vagy azt megtenni az elöljáró szavára, később értjük meg, hogy ez miért volt így?
A mai evangéliumban hallottuk Jézus szavait. Miután Péter apostol megvallotta, hogy Krisztus a Megváltó, az Isten Fia, Jézus, így szól Péterhez: *„Nem magadtól mondtad ki ezt Péter, hanem az én Mennyei Atyám nyilatkoztatta ki neked. Ezért mondom: „Te Péter vagy, azaz kőszikla, és erre a sziklára építem Egyházamat, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. Neked adom a mennyek országának kulcsait. Amit megkötsz a földön, meg lesz kötve a mennyben is, és amit feloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyben is.”* (Mt 16,13-20) Máshol ezt mondja Jézus: *„Aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket megvet, engem vet meg.”*
Szent Péternek és utódjainak, mint Krisztus helyettesének, mindig megvolt a tekintélye az Egyházban. Erre egy példa az első századból: valami miatt vita támadt a keresztények között, és nem tudtak dönteni. Elmentek az egyetlen élő apostolhoz Jánoshoz, döntsön ő. János azt mondta, menjetek Kelemenhez, ő Krisztus földi helytartója, ő döntsön. Az első évezredben nem volt probléma a pápai tekintéllyel. Nagy Szent Leó pápa mondása volt: ***„Roma locuta, causa finita”*** (magyarul: Róma szólt, az ügy be van fejezve /el van döntve/). A második évezredben kezdődött az egyház abszolút tekintélyének kétségbevonása. Ehhez hozzájárult a történelmi helyzet, de a pápák magatartása és életmódja is. Ám akármi is történt, a hitletétemény és a Krisztustól kapott kegyelmi kincsek végig megmaradtak, ezért is mondta a XX. század második felében VI. Pál: *„A pápa a világ lelkiismerete”*. Vagyis a Pápa alapvető hitbéli tanításokban és erkölcsi kérdésekben abszolút tekintély.
A mai világ számára semmi sem szent, semmi sem abszolút érték, ez a ma divatos filozófiai gondolkodásból is ered. Konkrétan, elhangzanak olyan kijelentések, hogy a pápa hiteltelen, mondjon le, nekünk másféle pápa kell. Ez még az enyhébb megnyilatkozás, mert sokan kétségbe vonják krisztusi küldetését is. De nemcsak a pápa áll a mai világ keresztüzében, hanem minden, egyházához hűséges egyházi vezető, sőt minden keresztény ember is.
Kedves Testvéreim! Mi azért megmaradunk Egyházunk hűséges híveinek, akkor is, ha üldöztetést vagy megvetést kapunk érte. Tudjuk, hogy Krisztusban van az igazság, üdvösségünk biztosítéka. Péter apostol szavaival megfogalmazva, aki – amikor a kafarnaumi Eucharisztikus beszéd után sokan otthagyták Jézust –, ezt mondta: *„Uram, kihez mennénk, hisz az örök élet igéi nálad vannak. Mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Isten szentje.”* (Jn 6,66-70)
Testvérek, mi is ragaszkodjuk Péter sziklájához. Az megőriz bennünket az Isten-szeretet és a felebaráti szeretet útján. Ámen.

András atya

Jézus példabeszédei IV.

A példabeszédek négy csoportba oszthatók.

1. Emberi kapcsolatok

Dúsgazdag és Lázár Lk 16,19
Engedetlen testvérek Mt 21,28
Farizeus és vámos Lk 18,9
Főhelyek válogatása Lk 14,7
Gazdag ember Lk 12,16
Hűtlen intéző Lk 16,1
Igazságtalan bíró Lk 18,1
Irgalmas szamaritánus Lk 10,30
Jó pásztor Jn 10,1
Királyi menyegző Mt 22,1; Lk 14,16
Szívtelen szolga Mt 18,23
Tékozló fiú Lk 15,11
Tíz szűz Mt 25,1
Virrasztó házigazda Mt 24,43.
A példabeszéd célja, értelme Mt 13,10; Mk 4,10; Lk 8,9

2. A mezőgazdaságból vett példák:

Konkoly Mt 13,24
Kovász Mt 13,33
Magvető Mt 13,3; Lk 8,4
Mustármag Mt 13,31
Növekedő vetés Mt 4,26
Szőlőmunkások Mt 20,1
Szőlőtő Jn 15,1
Terméketlen fügefa Lk 13,6; Mk 11,20; Mk 13,28
Gonosz szőlőmunkások Mt 1,33

3. Állatok világa

Elveszett bárány Lk 15,1
Az ég madarai és a liliomok hasonlata Mt 6,25
Kincsről – gyöngyök és a háló Mt 13,44
Teve és tű foka
Kígyók és galambok
Bárányok és farkasok

4. Különböző témájúak

Meghasonlott ország Mt 12,25
Munka Lk 19,11
Sziklára épített ház Mt 7,26; Lk 6,46
Talentumok Mt 25,14; Lk 19,11
A világ világossága
A föld sója
Kitartó ima

Vastag betűvel jelöltem, amelyek már sorra kerültek a sorozat kapcsán.

Kedves Olvasók!

Folytatom a példabeszédek elemzését. Emlékeztetőül újra felsorolom a Szentórás olvasásának négy szempontját:

1. Gondoljuk át, miről is szól a példabeszéd? Kik a szereplői, mi a szó szerinti magyarázata? Körülmények, elhelyezés abban a korban.
2. Mit akar tanítani a példabeszéd? Hittani, vagy erkölcsi igazságot?
3. A tanítása mit mond nekem? Az én életemben mire kell odafigyelni, mit kell változtatnom eddigi magatartásomon?
4. Hogyan tudom a magam életében megvalósítani a kapott üzeneteket?

Most látszólag témában eltérő példabeszédeket veszek sorra, amelyek azonban csak látszatra különböznek, mert a központi gondolata mindegyiknek a Krisztushoz való tartozásnak az értékéről szól.

A sziklára épített ház

Nem a példabeszédek között található, hanem **a hegyi beszéd befejező tanítása,** nem is példabeszéd, hanem hasonlat. Az okos és az oktalan emberről szól.

Közismert ez a történet. Máté apostol (Mt 7,24-27) és Lukács evangélista (Lk 6,47-49) írja le ezt a krisztusi tanítást a hegyi beszédben. A Máté-féle változatot olvassuk Szent István király ünnepén, valamint Advent első hetének csütörtökjén, és az évközi 12. vasárnap utáni csütörtökön is.

A Jézus tanítása szerinti élet vezet az üdvösséghez, tanítja a történet.

Miről szól a példabeszéd? Amikor az emberek otthont építenek maguknak, komoly alapot kell készíteni, amely állja az idők viharait. Egy-egy árvíz alkalmával összedűlnek az alap nélküli házak (láttuk ezt Felsőzsolcán, néhány éve). Vagy ha valaki házat vesz, nem mindegy, hogy milyen az a ház. Jó alapja van-e, nem vizesedik az alapoknál, milyenek a falak, de legfőbben jó-e a tetőszerkezet.

Bizonyára Jézusnak is volt erről tapasztalata.

Az okos, előrelátó ember jól megalapozza a házat, az oktalan erre nem figyel oda.

Mit akar ez a hasonlat tanítani? Jézus nem kőműves vagy építési vállalkozó volt. Nem a házépítés volt a gondolatában, hanem az emberi magatartásról, a Jézushoz való tartozásról beszél, tanításának követésére akarja biztatni az embereket. *„Mindaz, aki hallgatja tanításomat, és tettekre is váltja, hasonlít a bölcs emberhez, aki házát sziklára építette.”* Az értékes, boldog, Istennek tetsző élet az, amely Isten tanításán alapszik. Az Ószövetségben a tíz parancs volt ennek az eszköze, az Újszövetségben Jézus szeretetparancsa és a nyolc boldogság megélése. Szent István király ünnepén azért olvassuk ezt az evangéliumot, mert az első szent magyar király országának erkölcsét, mindennapi életét Isten tanítására alapozta és a keresztény életformában látta országának a biztos megmaradását és jövőjét. Tapasztalatunk az, hogy jól döntött. Ma is megvagyunk ezer év után is, a történelmi viharok ellenére is.

Mit üzen nekem Jézus e tanítással? Ugyanezt. Ha szeretnénk életünket helyesen élni, megtalálni boldogságunkat, családunk jövőjét Krisztusra kell alapoznunk, és rábízni magunkat és családunkat.

Példabeszéd a kincsről, a gyöngykereskedőről és a hálóról (Mt 13,44-52)

„Hasonlít a mennyek országa a szántóföldön elásott kincshez…egy ember megtalálja és megvesz azt a földet” „A kereskedő, aki igaz gyöngyöt keres…”

Mindkét esetben azt mondja Jézus: eladja mindenét és megszerzi a kincset vagy az igazgyöngyöt. Mi lehet kincs? Arany, ezüst, ékszer vagy valami nemes fémből készült tárgy, aminek nagy értéke van? Az igazgyöngyöt gyűrűbe vagy más értékes fémbe szokták befoglalni. Sok család őrzi az ilyen örökölt értékeket, vagy jelentős események alkalmával kapott értékes ajándékokat. Jézus a kincs vagy az igazgyöngy alatt a lélek üdvösségét érti. Minden földi értéknél nagyobb az, hogy eljussunk Isten országába, már itt a földön és majd a másvilágon. Jézus egy másik helyen

mondja: *„Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de a lelke kárt szenved? Mit is adhatna az ember cserébe saját lelkéért*?" (Mt 16, 26) Vagyis mindent alá kell rendelnünk e földi életben örök boldogságunknak. Morus Szent Tamás mondja feleségének: *„Ha megtagadom hitemet, mennyit élhetünk még itt a földön, talán húsz évet? Azért adjam oda az örök életemet? Akkor rossz kereskedő lennék!"* Talán ismerős is ez a történet.
Mit is üzen nekem Jézus a példabeszéddal? Egyértelmű. Ha választanom kell e világ előnyei és hitem között, melyiket választom? Nem könnyű a döntés. Voltak olyan nehéz időszakok hazánkban is, amikor nem volt könnyű választani anyagi előnyök, munkahelyi előrejutás lehetősége és a keresztény értékrendünk között.
A harmadik része a hasonlatnak, a tengerbe vetett hálóról, ugyanezt a gondolatot sugallja, csak itt már az ítéletről beszél. Mi lesz a sorsa annak, aki Isten mellett dönt, vagy szemben áll vele. Mi lesz a sorsa az egyiknek vagy a másiknak?
Összefoglalva: életünkben sokszor kell döntenünk. Melyiket válasszuk – a mulandó vagy az örök értékeket? Rajtunk múlik, és ha döntöttünk, vállalnunk is kell a következményeit!

A virrasztó házigazda története (Mt 24,45-51)
Jézusnak ez a tanítása is az elszámolásról, a halál pillanatában bekövetkező krisztusi ítéletről szól.
Jézus elég sok tanítást, példabeszédet mond a földi élet értékeléséről a halál után.
Jézus korában, de később is voltak nagy gazdaságok, ahol sokan dolgoztak és egy-egy intézőre bízta a tulajdonos a beosztott munkásokat, akár a mezőgazdaságban, akár a ház körüli munkában kellett nekik helytállniuk. A ház vagy a gazdaság ura nyugodtan elmehetett hosszabb időre is, mert volt, aki megbízottjaként irányította a gazdaság vagy a ház munkálatait. Ilyen gazdáról szól a történet, aki rábízza az intézőre a vagyonát.
Az egyik történet szerint a ház vezetője jól végzi munkáját, ura nemcsak megdicséri, hanem még ki is szolgálja az ő hűséges szolgáját, amikor őt virrasztva várja.
A másik történet szerint nem dicséri meg a szolgát, hiszen csak a kötelességét teljesítette és felszólítja, hogy készítsen neki vacsorát.
A harmadik változatban a gonosz intézőről beszél, aki nem jól végzi a dolgát és ezért hazatérő ura megbünteti hitványsága miatt.
Bármelyik történetet is nézzük, mindegyik arról szól, amit Jézus mond tanúságképpen: *„Virrasszatok és imádkozzatok, mert az Emberfia megjön abban az órában, amikor nem is gondoljátok, és megfizet mindenkinek tettei szerint."*

Kedves Olvasók!
Egyik miseénekünkben hangzik el a néhány szó: *„Drága kincsünk nekünk a hitünk…"* (Hozsanna 223/5) Szent Pál azt írja: *„Hitünket cserépedényben őrizzük"* Vagyis törékeny, elveszíthető, meggyengülhet a hitünk, ha nem gondozzuk.
Adjunk hálát Istennek szent tanításáért, adjunk hálát, hogy gondviselésével vezet minket a helyes úton. Mi pedig bízzunk rá magunkat, szeressük őt és éljünk parancsai szerint, akkor nem térünk le az üdvösség útjáról.

Szeretettel: ***András atya***

Sík Sándor:
Bölcseségnek Széke

Nagy Királynő, kit tízenkét
Csillag koronáz,
Jóságodhoz könyörög egy
Öreg iskolás.
Félve jön csak szívszorongva,
Olyan félszegen,
Mint egy gyermek, aki gyónni
Először megyen.

Félve jön, hogy eldadogja
Szíve vágyait,
Gyermeksége ötvenéves
Imádságait,
S amit akkor nem tudott és
Nem mert volna még:
Hogy a gyermekség malasztját
Küldje rá az ég.

Voltam én is gyönge gyermek,
Fürge kisfiú,
Kölyök aztán, kezes-lábas,
Legény is, hiú.
Lettem aztán java-férfi,
Rendes mégpedig:
Akiből tízenkettőből
Egy tucat telik.

Aztán Isten tudja, hogy, de
Úgy kerülközött,
Mester lettem, számadó a
Báránykák között,
Terelgettem, tanítottam,
Úgy, amint való,
Még tekintélyt is szereztem,
Mint írástudó.

Sok tudós tudatlanokkal
Fújtam egy-követ.
Mennyországból is nem egyszer
Jött hozzám követ.
Tudom már, hogy nincsen új a
Forgó nap körén.
Hát most, Bölcseségnek Széke,
Hozzád jöttem én.

Öntsd belém a bölcseséget:
Úgy is mondanám,
Hogy a gyermekség malasztját
Esedezd le rám.
Engedd újra visszaélnem
Bokros éveim,
Lenni mint a régi kisded
Jézus térdein.

Aki bízó, aki tiszta,
Aki egyszerű,
S anyakézből édes neki
Ami keserű.
S ha elpilledt a játékban,
Csak egyet kíván:
Elaludni jó öledben
Édes jó Anyám.

Képes beszámoló egyházközségeink életéből

Bógár Zsolt atyától

Taksonyi búcsú, július 25.

A különleges időszak különleges búcsút eredményezett. A világi rendezvények elmaradtak, de mint a búcsú legelső fóruma, az ünnepi szentmise megtartásra került. A vírus első hullámának lefolyása után, vigasztalást nyújtott Dr. Marton Zsolt váci megyéspüspök úr látogatása, akinek fogadására nagy szorgalommal és örömmel készültünk. András atya megbízásából a búcsúi szentmise vezetéséről kellett gondoskodnom. A papságom egyik legkifejezőbb eleme a liturgia, tehát a feladat elvégzése örömömre és lelki feltöltődésemre szolgált.

Höchszt Erikával, a Szent Anna kórus vezetőjével és Nagy István karnagy úrral egyeztettem először. Gyönyörű szólamokat hallhattunk, a tőlük megszokott módon. Ezután elkezdtem toborozni a ministránsokat. A szolgálattevők készségesen álltak az Úr oltárához. Nagy asszisztencia sorakozott fel Szent Anna asszony főünnepére, melynek tagjai: Barna Tamás taksonyi akolitus, Bajnok László és Kolozsi Péter leendő akolitusok, Grimm Anna, Pápay Krisztina, Ulmann Balázs, Huj Péter, taksonyi, Németh Bálint, Gruzsinszki Márk, dunaharaszti ministránsok. A szentélyben helyet foglalt a búcsúi szónok, tisztelendő Mokos János diakónus, Balázs Ferenc, vendég atya Erdélyből, Láng András plébános atya és jómagam.

A püspöki látogatás, és a nagy létszámban megjelenő taksonyi és dunaharaszti hívek önmagában ünnepélyessé tették a szentmisét. Főpásztorunk visszajelzése alapján tudom, hogy a közös együttlét, a színvonalas liturgikus szolgálat számára is nagy örömet jelentett.

Ifjúsági hittantábor, július 28 - augusztus 01.

A nyár közepén, felejthetetlen élményben volt részem Sulyok István hitoktató munkatársammal és harminchárom ifjúsági hittanosommal együtt, amikor is szülőhazámba, Nógrád megyébe látogattunk. Nógrádról neves írónk Mikszáth Kálmán így ír: „Sok földet bejártam, de mégis csak Nógrád tetszik legjobban: hegyeivel, völgyeivel, egyenesre nőtt fáival; itt úgy látom, a füvek zöldebbek, a virágok illata édesebb, mint bárhol másutt a világon. Még a felhő is mintha rózsaszínbe öltözne, amikor átsuhan fölöttünk. Ez az én igaz hazám.” Örömmel mutattam meg a gyermekeknek, hol nőttem fel és honnan érkeztem ide hozzájuk. A tábor önmagáért beszélt. Dicsőség Jézusnak! Olvassák hát néhány ifjúsági hittanosunk írását.

Nagy Bernadett

„A dunaharaszti-taksonyi ifjúsági közösség öt napot töltött el Nógrád megyében, Bógár Zsolti atya szülőfalujának környezetében.

Ebben a néhány napban temérdek élményben volt részünk, melyek mind közelebb hoztak minket Istenhez és egymáshoz is egyaránt.
A csapat július 28-án, kedd reggel két busszal indult útnak, mely rövidesen megérkezett szálláshelyünkre, Szentére. Az itteni római katolikus templom békés szomszédságában szálltunk meg. Az első napon meglátogattuk a közeli tehenészetet, ahol megismerkedtünk a gépi fejés rejtelmeivel és egy ízletes kóstoló során meghallgattunk egy előadást a sajtkészítés folyamatáról. Ezek után megnéztük a helyi tájházat, s a nap hátralevő részét közösen, métázással, röplabdázással és imádsággal töltöttük el.
Szerdán, korán felkerekedtünk, hogy egy erdei túra keretében feljussunk a Szanda vár romjaihoz, ide velünk tartott Ipolyi Károly atya is, Zsolti atya szülőfalujának és másik öt falunak a plébánosa. A csúcson megpihentünk, imádkoztunk, majd újra elindultunk, hogy a közelben megbújó Mária-forrásnál ebédet süthessünk. Itt előtérbe került a csapatmunka fontossága is. Közös rózsafüzérünk után visszatértünk Szentére, ahol egy nagyon segítőkész és vendégszerető, teheneket tartó családnál megfitogtathattuk fejési képességeinket.

Csütörtökünket Bánkon töltöttük strandolással, vízibiciklizéssel a nap nagy részében. Itt igazi finom lángossal lakattuk magunkat tele, ami egész napra elég energialöketet adott, és kellemes meglepettséggel nyilatkozhatok róla, senki sem égett le a kiruccanás során!
Másnap reggel Mohorára vitt az utunk, azaz a buszunk, ahol elsőnek a római katolikus templomot néztük meg. Itt egy riport készült a TV jóvoltából, melyben pár bátor ifis nyilatkozott a tábor addigi élményeiről. Mindezek után természetesen misén vettünk részt; erről rövid jelenetek szintén megtekinthetők az adásban. Továbbálltunk, s ebédre Zsolti atya szülei fogadtak minket egy finom bográcsgulyással és rengeteg palacsintával, ahol persze a kiskutyák szekírozása sem maradhatott el. A laktató ebéd után volt szerencsénk egészen közelről megtekinteni a Zichy-Vay-kastélyt, ami igazi helyi látványosság volt számunkra. Magától értetődően a Tolnay-Klári –és Mauks Ilona emlékházak sem maradhattak ki a repertoárból. A helyi evangelikus templom megtekintése után a borospincéknél zártuk le a napot, ahol keresztény keretek között, jó hangulatban megünnepeltük, hogy ilyen útban lehetett részünk.

Mint ez minden esetben így van, sajnos ennek a kirándulásnak is elérkezett az utolsó napja, azaz a szombat, amikor a fiúk még egy utolsó focimeccset játszhattak a helyi csapatokkal, a szálláson pedig az ifi által készített lecsó és chips várta őket visszatérésükkor a terített asztalon.
Azt hiszem, teljes bizonyossággal kijelenthetem, hogy mindnyájan nem csak hogy élményekkel, de valami egész mással is többek lettünk. Valami olyan dologgal, amit nehéz körülírni, hisz azt mélyen a szívünkbe zártuk."

Szép Lili
„*Kedves Olvasók!* Pár mondatban nyári kirándulásunkat szeretném bemutatni, ahol gyönyörű vidékeket látván értettük meg szerintem igazán, mit is jelent számunkra a hit. Ez a hét mind fizikailag, mind lelkileg tartalmas volt. Kicsiny társaságunk rengeteget fejlődött ez idő alatt pozitív irányba. A programok változatosak és érdekesek voltak, főleg egyházunkkal kapcsolatban hallgatunk történeteket, előadásokat. Számomra ez a kirándulás lehetővé tette, hogy több szoros kapcsolatot építsek ki társaimmal és a helyi lakókkal egyaránt. Nagy örömmel tapasztaltam, hogy egy hét alatt mennyi ember mert megnyílni mások előtt."

Pali Fórián

„Ezen a nyáron Zsolt atya vezetésével keresztény ifjúsági táborban vehettünk részt, melyben megismerhettük atya szülőföldjének, Nógrád megyének egyik legszebb részét, Mohorát és környékét. A szálláshelyünk Szente községben volt. A táborban rengeteg programon vettünk részt, köztük volt kulturális, pihentető és szórakoztató is. A tábor a közösségépítést és Istenhez való közeledést tűzte ki fő feladatának, én úgy érzem, sikerrel járhattunk. Minden nap szentmisén vettünk részt, illetve közösen imádkoztunk minden este. Csütörtökön Bánkra látogattunk el, itt töltöttük el a számomra legjobb napot, a bánki tóban fürödtünk egész nap, együtt játszottunk és szórakoztunk, még vízibiciklizésre is volt alkalmunk, majd ezek után Szentére visszaérve szentmisén vettünk részt és egy közösen elkészített vacsora után kötetlenül beszélgettünk. Egy másik napon a természettel is ismerkedtünk egy keveset, Szanda várának romjait csodálhattuk meg, ahol lenyűgöző látvány tárult elénk. Ezen a napon egy idősebb atya is társaságunk volt, akitől sok izgalmas történetet, információt hallottunk a környékbeli falvakról. A kirándulás végén egy forrás mellett sütögettünk, illetve imádkoztunk egy kegyhelynél. Összeségében a tábor rengeteg élménnyel és energiával töltött fel minket. Remélem, hogy a következő évben is visszatérhetünk."

Antóchi Patrik

„Ez a nyaram már biztosan felejthetetlen marad. Attól különbözött ez a szünet a többitől, hogy szenzációs öt napot tölthettem el az Ifi-vel. Az időnket nem tudtuk unatkozással tölteni a sok program miatt. Volt amikor a tehenészetre látogattunk el, volt, amikor Zsolti atya otthonába mentünk, valamint a Bánki-tóhoz és a mohorai pincékhez is ellátogatott a csoportunk. A mindennapos kirándulásokat szentmisével, és kikapcsolódásképpen, zenével, tánccal zártuk. A napok folyamán jobban összekovácsolódott mindenki, mint ahogy arra számítottunk. A táborban, a szentei fociversenyen is részt vett egy pár fős focicsapat. Élményekkel teli hetet tudhatunk a hátunk mögött. Hazajövet sem voltunk szomorúak, rengeteg élménnyel gazdagodtunk. Mindezek után a közösség biztos volt abban, hogy a következő nyáron is megjárja Nógrád megyét. Izgatottan várjuk a folytatást. Ahhoz képest ahonnan elindult ez a közösség, úgy érzem lassan elérjük a csúcsot, és ez nem lesz más, mint a bérmálkozásunk napja. Szeretném arra kérni kedves híveinket, hogy imádkozzanak mindnyájan ifjúsági közösségünkért, Zsolt atyáért és családjáért! Köszönöm az Úrnak, ezeket a napokat, és az ifjúsági közösségünket!"

„Felnőttek" keresztelése, augusztus 02.

Augusztus 2-án vasárnap az este hat órai szentmisén, nagy ajándékban lehetett része a templomi közösségnek. Négy fiatal testvérünk részesült a keresztség szentségében. Három hatodik osztályos kistestvérünk: Kerékgyártó Jázmin, Kerékgyártó Panna, Mészáros Dominik és egy ifjúsági hittanosunk, Lerner

Dominika. A szentség felvételét egy éves készület előzte meg. Mindannyian nagy izgalommal vártuk a szentmisét. Óriási ajándék volt, hogy szolgálatom által születtek újjá ők az isteni életre. Papként, személyes kapcsolatom révén a gyermekekkel, nagyon megható pillanatokat élhettem meg. Mivel Dominika az ifjúsági közösségünk tagja, ezért az ifi nagy számban volt jelen közös ünnepünkön. Maradandó élményt nyerhettünk a szertartás által.

E.N.D. házastábor augusztus 09 - 13.

Nagy megtiszteltetés ért, első éves papként, amikor a dunaharaszti házasközösségek tagjai megkértek, hogy az idei évben legyek lelki kísérőjük az éves, országos táborukban. Magam féltem ettől a feladattól, különösen azért, mert el sem tudtam képzelni, hogy 26 éves fiatal papként mit is mondhatnék több éve házasságban élő pároknak. Hála az Úrnak, aki papjává fogadott, gondoskodott róla, hogy a Szentlélek vezesse közös hetünket. Óriási tapasztalatokat kaphattam a házaspárok élete révén. A vezetett beszélgetések, lelkibeszélgetések, gyónások, közös szentmiseünneplés, előadások, kérdések nagy lelki élményt jelentettek nekem. Felemelő volt a gyermekekkel és fiatalokkal játszani, énekelni, zenélni, délutánonként a Balatonban lubickolni.

Dékány Zsolt, dunaharaszti akolitus beszámolóját olvashatjuk az alábbiakban.

„Négy kötőjel öt nap" – END-tábor Balatongyörökön

A családunknak viccesen indult az idei nyári, hagyományos END-tábor, mert Dorka lányunk és három másik gyerekvigyázó barátnője Balatongyörök helyett először a nagykanizsai vasútállomáson kötöttek ki, így csak többórás késéssel érkeztek meg az eredeti célállomásra. Persze a lényeg az volt, hogy némi kalandok árán, de azért odataláltak…

Ezeket az izgalmakat „négy kötőjel öt nap" nyugodt, közösségépítő, közösségerősítő táborozás követte. Együttlétünk időtartamát lelki kísérőnk, Zsolti atya határozta meg így, gondolom, arra utalva, hogy bár vasárnaptól csütörtökig öt nap van, de az érkezés és a távozás között igazából négy teljes nap telt el. De lehet, hogy rosszul gondolom. ☺

Debrecenből, Gyömrőről, Vácról és Dunaharasztiból 25 END-es házaspár + családonként 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7…, összesen körülbelül 80 gyermek költözött be a Balaton tőszomszédságában található györöki Smiling House Ifjúsági és Sporttáborba, ahol már az első vacsora

1: Zsolti atya az elmaradhatatlan hangosítóval. Így mindent értettünk…
2: A táborozók az egyik elmélkedést hallgatják. Mélyre eveztünk…
3: Szentmise tábori körülmények között. Jézus itt is jelen van…
4: Gitáros szolgálattevők. Nem lehet elég korán kezdeni (balra lent)

alkalmával kiderült, hogy jó kezekben leszünk, már ami az étkeztetésünket illeti. Kedves, mosolygós konyhások tálalták fel az ételt, akiknek a kedvessége szerencsére mindvégig kitartott.

Lelki táplálékunkról Zsolti atya gondoskodott, aki hozta azt a formáját, amit Harasztin megszokhattunk tőle. Az atyát korábban nem ismerők nagyon hamar egy hullámhosszra kerültek vele, mondhatnánk felvették a ritmust, többen is megerősítették, hogy telitalálat volt az ő felkérése. Zsolti atya segítségével lelki értelemben egészen mélyre eveztünk, hogy találkozhassunk Jézussal, korát meghazudtoló természetes bölcsességgel kalauzolt bennünket Isten felé – a rá jellemző nagyon szerethető stílusban.

Emlékezetesek maradnak a reggelek, amikor szó szerint harmonika- és gitárszóra ébredtünk. Atya és két gitáros sorra járták a faházakat, nem lehetett nem felébredni a Pál, Kata, Péter, jó reggelt! kezdetű nótára. Bár hallottam, hogy némelyek kicsit morgolódtak emiatt, főleg a borkóstolós este után…

Mindennap voltak gitáros szentmisék a délelőtti lelki programok (elmélkedések, kiscsoportos beszélgetések, megosztások) zárásaként, de nem tűnt soknak, sőt! Így még nagyobb örömmel a szívünkben mentünk ebédelni, majd vettük célba a Balatont – mert a „Balcsit" nem lehetett kihagyni.

S a végére egy „műhelytitok": a jövő évi tábor gyömrői szervezői elárulták, rögtönzött közvélemény-kutatásuk eredményeként feltett szándékuk, hogy 2021 nyarán ugyanitt találkozzanak a magyarországi END-es családok egymással és Istennel.

Szerintem jó az irány – és remélhetően a gyerekvigyázók sem tévesztik majd össze Györköt Nagykanizsával ☺

Hálás köszönet a főszervezőknek, Tóth-Bulyáki Barbinak és Tóth Balázsnak!"

Évadnyitó együttlét az ifivel: szeptember 04.

Végre folytatódhat ez a különleges év. A bérmálkozójelöltjeink, a kezdő csoportból a haladó csoportba léptek. Jövőre 42 fiatal járulhat a bérmálás szentségéhez. Folytatjuk a készületet.

Szeptember 4-én összegyűltünk a fiatalokkal. Megosztottuk egymással, mi minden történt a nyáron, és mit várunk az előttünk álló időről. Imádkoztunk, egy finom lecsót főztünk bográcsban, amit maradék nélkül el is fogyasztottunk, majd énekeltünk, táncoltunk és elköszöntünk egymástól a folytatás és újabb találkozás reményében.

Bízunk benne, hogy mindez a rendkívüli helyzet ellenére megvalósulhat. Készítettünk minden templomunkba egy óriás tablót a bérmálkozókról. Kérjük, imádkozzanak értük, hogy tanúságtevő keresztényekké váljanak.

Veni Sancte Taksony, Dunaharaszti szeptember 05 és 06.

Szeptember első hétvégéjén Szentlélek hívó szentmisét mutattunk be, az iskolaév kezdetén. Különösen fontos ebben a rendkívüli tanévben imádkoznunk gyermekeinkért, tanárainkért, minden iskolai dolgozóért. Nagy számban gyűltünk össze, mind Dunaharasztiban, mind pedig Taksonyban. Kukac, az én kedves bábbarátom, egy új mondatot tolmácsolt felénk Jézustól: Minden rosszban van valami jó. A gyermekek nagy figyelemmel követték a történetet, és hiszem, hogy magukévá is tették annak mondanivalóját.

Elsőáldozás Taksony, Dunaharaszti

Az első találkozás az Oltáriszentségben jelen lévő Krisztussal mindig nagy-nagy örömet jelent. Idén Taksonyban 15, Dunaharasztiban 33 gyermekünk élhette meg ezt a kegyelmi pillanatot. Nem csak a fiatalok, hanem minden jelenlévő megtapasztalta a köztünk munkálkodó Istent. Szorgalmas készület előzte meg a nagy napot. Sikeres vizsgát követően, lelkileg hangolódtunk rá erre a nemes pillanatra, majd a szentgyónással kitakarítottuk lelki házunkat, hogy méltóképp fogadhassuk a világ legnagyobb Vendégét. Taksonyban András atya, Dunaharasztiban én vezettem a szertartást. Mindketten nagy örömmel és még gazdagabban folytathatjuk hétköznapjainkat.

Baba-mama kör

Hrytanné Dr. Patonai Gabriella

„Az egész 2019 nyár végén kezdődött, amikor is meghívtuk Zsolti atyát házszentelésre. Épp felújításban voltunk szokásunkhoz híven, de úgy gondoltuk, hogy még a harmadik gyerkőc érkezése előtt illendő lenne megszentelni az otthonunkat, hogy már ide érkezhessen.

Beszélgetve az atyával – aki, mint mindig, tele volt lelkesedéssel –, feltette a kérdést, hogy mi mit látnánk jónak, mire lenne a közösségnek szüksége. Pontosan emlékszem, hogy ültünk az asztalnál, és rávágtam: „egy baba-mama körre”. Az atya pozitívan fogadta, és hozzátette, hogy csak találni kell rá valakit, aki megszervezi. A férjem megszólalt: „azzal nem lesz gond”.

Valahol itt kezdődött. Akkor még nem is sejtettük, hogy milyen akadályokkal tarkított út vár ránk (az első alkalom márciussal lett volna), de az a késő nyári, kora őszi délután örökre megmarad az emlékeimben.

Miután több, az országban vagy külföldön működő magyar babamama körrel felvettem a kapcsolatot, és a tapasztalatokról kérdeztem a tagokat, vezetőket, kirajzolódott egy kép, hogy milyennek kellene lennie, mind a technikai, mind a lelki tartalmat illetően.

Egy olyan anyuka-közösség a cél, ahol elfogadjuk egymást, és számíthatunk egymásra. Nem ítélkezünk, elfogadjuk, hogy valamelyikünk babakocsit használ, a másik hordozót, a harmadik mindkettőt. Elfogadjuk, hogy valaki csak anyatejes, valaki pótlást kap, valaki tápszeres, van, aki péppel táplál hozzá, van, aki BLW-zik. Elfogadjuk azt is, ha valaki református, vagy csak most tekintget egyáltalán a kereszténység felé. Elfogadjuk, hogy mind mások vagyunk, másképp gondolkozunk, és nem erőltetünk semmit.

Egy olyan anyuka-közösség a cél, akinek a tagjai segítik egymást. Akár komatállal, akár gyümölccsel, akár egy jó szakember megkeresésével, akár azzal, hogy tanácsot adnak egy nehéz helyzetben, vagy tanács híján tudnak hallgatni, és imádkozni egymásért. Akikkel lehet komoly dolgokról beszélni, kéthetente témákat feldolgozni, de lehet őszintén nevetni is.

Egy olyan anyuka-közösség a cél, akik együtt sok mindenre képesek. Ha egy szilárd alap kialakul, hiszem, hogy a később fokozatosan csatlakozó új édesanyák valódi segítséget kaphatnak, a nagyobb gyerkőccel lévők pedig igaz barátságokat köthetnek, és akár egy életen át egymás segítségére lesznek, valamint a gyermekek is hasonló értékrendű játszópajtásokat találhatnak.

Célunk, hogy a rendszeres alkalmak mellett – amennyiben a COVID-19 helyzet engedi – igény esetén horgolókör, olvasókör, kreatív kör, anyakórus is alakulhasson, amit a BMK keretein belül szervezünk. Egyes ünnepekre együtt szeretnénk készülni: személyes nagy álmom egy mézeskalács Betlehem készítése a rákócziligeti templomba, amiben talán az egész közösség is részt vehetne, ha szeretne. Rengeteg terv, ötlet van, és ha a Gondviselés engedi, meg is valósítjuk őket mindet sorba. Bár nehezen indul, mint most minden, bízom benne, hogy annál jobb lesz később, és egy szuper keresztény anyukaközösség alapul meg."

Vasárnap esti szentmisék, ministrálás

A koronavírus „gyümölcse" a nagytemplomban most már rendszeresen bemutatott esti hat órai szentmise. Erre az alkalomra a megszokott „COVID team" gyülekezik össze Isten dicsőségére. A hívek, nagy örömmel fogadták a vasárnap esti időpontot. Viszonylag nagy számban vannak jelen a legszentebb imádságon, melynek szívből örvendünk. Ezen a szentmisén kialakult egy megszokott ministránscsapat, melynek tagjai leírták, hogy számukra mit is jelent ez a szolgálat.

Ulmann Balázs

„Mit jelent számomra a ministrálás? Számomra a szolgálatot jelenti. Régen nem tudtam ennek a fogalomnak a létezéséről! Amikor elkezdtem templomba járni, akkor kezdtem ministrálni is. Még nem tudtam, hogy mit kell csinálni olyankor, de az idő múlásával megértettem, hogy Istennek és Jézusnak szolgálok ezzel. Most pedig már én próbálom meg továbbadni a tapasztalataimat a kisebbeknek, akik ministrálni jönnek. Talán ezért is döntöttem úgy, hogy hitoktató szeretnék lenni. Számomra tehát a ministrálás a szolgálatot, egy közösséget és a kisebbek segítését jelenti a Jézushoz vezető úton."

Huj Péter

„Legelőször elsőáldozó koromban körülbelül tíz évvel ezelőtt ministráltam osztálytársaimmal. Nagyon szerettem ministrálni, élveztem is minden percét, még ministráns foglalkozásra is jártam. A legjobb érzés mindig az volt, amikor fő ministráns voltam, mert nagyon megtiszteltetve éreztem magam, hogy a pap bácsi mellett állhattam és ülhettem. Ezt követően, több évig nem ministráltam, mert egy húsvéti szentmise alkalmával visszautasítást tapasztaltam. Borzalmas érzés volt ezt megélni, nagyon bántott és fájt is ez a dolog, így sokáig templomba sem jártam. Rengeteg idő kellett, hogy újra az oltár közelébe kerüljek. Az év elején, tagja lettem a bérmálkozók előkészítő csoportjának, alias IFI-nek. Ennek hatására, újra elkezdtem rendszeresen templomba járni és ekkor felidéződtek bennem a régi emlékek a ministrálással kapcsolatban. Egy nagy levegőt véve az egyik szentmise előtt (mert nagyon izgultam) bementem a sekrestyébe. Hála az Úrnak, azóta is rendszeres „vendége" vagyok a sekrestyének. Közben Zsolti atya megtanított lapozni, füstölni, csengetni és újra fő ministráns lettem. Nagyon megtisztelő volt, hogy Zsolti atya felkért a vasárnap esti, online miséken való szolgálatra, Bálinttal együtt. Sokan megismertek ekkor, s egyből eszükbe jut, hogy én voltam, aki mindig felolvasott. Azóta a ministrálás beépült a hetembe. Szombatonként Taksonyba járok szentmisére, de rendszeresen a haraszti 18 órai misén szolgálok. A ministrálás egy új világot adott nekem, és sok új emberrel is megismerkedtem, például a haraszti nagytemplom sekrestyésével, Mimivel, akivel nagyon jó kapcsolatot ápolunk. Fontos számomra ez a szolgálat, mert nagyon sok figyelmet és szeretetet kapok a kedves hívektől. Emellett nagyon fontos számomra a liturgia szépsége, és így már én is részese lehetek annak, hogy a szolgálat által szép, Istenhez méltó liturgián vehetnek rész a Krisztushívők."

Németh Bálint

„2020 eleje óta ministrálok. Nyolc-kilenc hónap után, már viszonylag „beletanultam a mesterségbe", de tudom, hogy mindig lehet újat tanulni, és ezzel élni is szeretnék. Ministrálás közben sokkal jobban lehet figyelni a szentmisére, sőt, sokkal jobban is kell. Egyszer egészen mélyen belemerülhettem a szentmisén történő titokba. Mélyen imádkoztam, mintha a külvilág

megszűnt volna létezni, majd arra figyeltem fel, hogy Zsolti atya és Peti is egyszerre néztek rám azért, mert már fel kellett volna állni és hozni a turibulumot (füstölőt). Összességében a ministrálás egy komoly feladat és hatalmas megtiszteltetés, mert közreműködhetem a szentmisében, segítve a hívek imádságát és kicsiny szolgálatom által emelhetem a liturgia ünnepélyességét. Vasárnaponként szinte már rutinná vált, hogy délután fél hatra megyek a nagytemplomba, előkészítünk mindent a szentmiséhez és megbeszéljük, hogy ki milyen szolgálatot lát el azon a napon, s ezután már nem marad más, mint hogy boldogan kimegyünk az Úr oltárához."

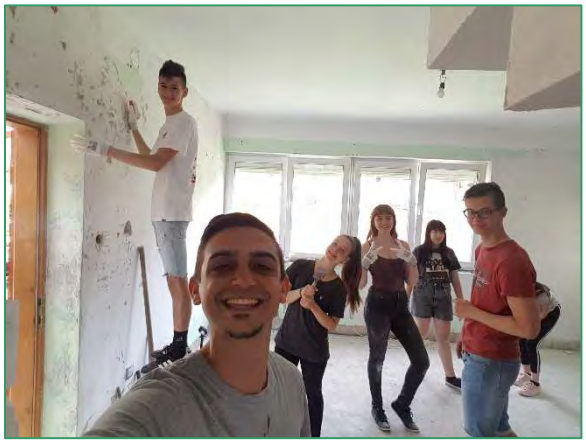

Gruzsinszki Márk

„A ligeti templom udvarának takarítása közben Zsolti atya megszólított, beszélgettünk és meghívott az ifjúsági közösségbe. Ezután nem sokkal arra buzdított, hogy csatlakozzak a ministránsok csoportjához, amiért örök hálával tartozom neki. Ministrálni hatalmas dolog, óriási megtiszteltetés és felelősség egyben. Sokat adhatsz, miközben rengeteget kapsz: Istennek és a közösségnek, Istentől és a közösségtől. Segíteni az atyát és szolgálni az Urat, érezni az oltár körül az Ő közelségét és szeretetét, felemelő érzés. Gyakorló keresztényként a jelmondatommá vált: Legyünk mindenhol a hit, remény és a szeretet tanúi. A templomban, az utcán, az iskolában vagy otthon."

Munka az ifivel…

A nyár folyamán, két alkalommal segíteni voltunk egy Dunaharasztiban élő családnak. Három kisgyermek otthonának felújításában munkálkodtunk. A család elkötelezett keresztény életet él, kedves barátaim, akik szakember hiányában munkálkodtak egymaguk. Szaktudást nem tudtunk nyújtani, de az előkészítő munkálatokban segítségükre tudtunk lenni. A közös karitatív munka, az ottani fergeteges hangulat, és a finom zsíroskenyér felejthetetlenné tette a pillanatokat.

Taksonyban 2020. szeptember 6-án, Dunaharasztin szeptember 13-án járultak elsőáldozáshoz a gyermekek.

Ima az elsőáldozókért

Ó, Jézusom! Te olyan végtelenül szeretsz minket, hogy az Oltáriszentségben magadat adtad nekünk kimeríthetetlen ajándékul. Lobbantsd lángra a szívünket, ahogy most e gyermekekért imádkozunk, hogy közvetíthessük számukra dicsőséged, és hogy méltóképpen felkészülve járulhassanak első ízben szent asztalodhoz! Ó, Jézus Szent Szíve! Védd meg ezeket a fiatal lelkeket a gonosz cselszövéseitől! Erősítsd meg hitüket, add, hogy növekedjenek az irántad való szeretetben, és adományozd nekik mindazokat az erényeket, melyek által méltók lesznek magukhoz venni Téged! Ámen.

Keresztelő Szent János, aki a Messiás hírnöke voltál, készítsd elő Jézus útját ezeknek a gyermekeknek a szívében is! Szent Tarzíciusz, óvd és őrizd meg a gyerekeket, akik most járulnak első szentáldozásukhoz!

EGY KALANDOS ÉV ISTENNEL

Alig pár sorban nagyon nehéz volna leírni, hogy mi minden történt velem Franciaországban, az elmúlt bő egy évben. Igyekszem kiemelni a főbb állomásokat, amik a legtöbbet jelentették számomra.

Az indulás…
2018 karácsonyát követően részt vettem egy lelkigyakorlaton, amely nagyon erős élményt adott. Ezen a lelkigyakorlaton megtapasztaltam azt, hogy Isten közelít felém a Biblia szavain keresztül, és amikor imádkoztam, elkezdtem azonosulni azzal a lelkülettel, érzésvilággal, amit például Zakeus történetében szemlélhetünk.
Ezt a szilveszteri lelki programot a francia alapítású Chemin Neuf nemzetközi katolikus közösség szervezte Budán. Elhatároztam, hogy a lelkigyakorlat után is kapcsolatban maradok a közösséggel.

Első lépés – Hautecombe…
A szilveszteri „Jericho" (ez volt a lelkigyakorlat neve) után, Kata nővér invitált, hogy töltsem a nagyhetet és a húsvéti időt a közösséggel Hautecombe-ban, ahol rengeteg fiatal lesz a világ különböző részeiről, tehát egy nemzetközi húsvéti ünnep. Talán mondanom sem kell, óriási élmény volt számomra! A hely, a sok fiatal, a liturgia, a zene, az egész légkör fantasztikus élmény volt.

Második lépés – Summer School és Welcome To Paradise Festival…
A húsvétot követően azt éreztem, Isten meghív egy útra, amiről nem igazán tudtam még, hogy merre is fog vezetni. Azt eldöntöttem, hogy visszatérek Hautecombe-ba egy hat hetes programra, ami a Summer School (nyári iskola) nevet viselte és központi elemeit a Bibliával való imádság, élet a közösséggel és a nemzetközi ifjúsági fesztivál adta, valamint a hatodik héten egy egyhetes csendes lelkigyakorlat. A nyár végére megszületett bennem, hogy még több időt szeretnék eltölteni a Chemin Neuffel.

Harmadik lépés – École de langue, azaz nyelviskola Tigeryben…
2019 szeptemberének végén már Párizs agglomerációjában találtam magam. Tigery egy 3-4ezer fős település egy kicsit délebbre a fővárostól. A közösség kastélyszerű birtokán működött a francia nyelviskola, ahol egészen decemberig ismerkedtem a francia nyelvvel, az ottani közösségi tagokkal megélt életközösség sajátosságaival, a közösség lelkiségével és a többi résztvevő fiatallal.

Negyedik lépés – Tigeryből Dunaharasztiba…
A Chemin Neuf közösség által szervezett nyelviskolai hónapok után egy rövid időt itthon töltöttem, Magyarországon. Februárban azonban visszamentem Tigerybe, hogy a nyelvet is tovább gyakorolva, a közösséggel való életet és a megkezdett lelki utamat is folytathassam, a közösség által felajánlott hat hónapos szolgálat kereteiben. Ez idő alatt „ora et labora" vagyis „imádkozzál és dolgozzál" szellemben, egy olyan lelki úton vezetett végig a Szentlélek, amely út során Őt magát is jobban megismerhettem, valamint saját gyengeségeim és erősségeim is jobban láthatóvá váltak. Fontos kiemelnem azt a tapasztalatot, amit a közösséggel töltött idő során a dicsőítésen, mint imaformán keresztül éltem meg. Ugyanis a hála és a dicséret képes átformálni a reménytelen vagy nehéz pillanatokat, sőt a másik póluson pedig örömeinket képes még magasabbra emelni.
Húsvétkor döntő pillanatot éltem meg. Azzal a kérdéssel imádkoztam, hogyan folytassam az életem útját?
A közösség hívott volna, hogy 2020 szeptemberétől haladjak tovább, hisz rengeteg lehetőség adott fiatalok számára. Azonban a lelkigyakorlaton úgy éreztem Isten is arra felé hív, amerre egyébként a szívem is vágyott. Zsolti atya, akkor még személyesen nem is ismertük egymást, de hazahívott s ez egy jel volt számomra, mindamellett a megkeresések mellett, amit korábbi diákjaimtól kaptam. Így imádságban megerősítve döntöttem, hogy visszatérek ahhoz a formálódó hivatásomhoz, amit a hitoktatásban kezdek felfedezni. A Chemin Neuf közösséggel azonban itthon is kapcsolatban tudok maradni, és a nyár folyamán el is köteleződtem az ifjúsági misszióban való szolgálatra, a hitoktatás mellett.
Az elmúlt egy év során Isten meghívott és én odaadtam ezt az időt neki. A közösségen keresztül jobban megismertem a Szentlelket és önmagam is. Átformálta a munkához, egyházhoz, más felekezetekhez, családomhoz való hozzáállásomat. Ami a legfontosabb azonban, hogy olyan tapasztalatokkal gazdagodtam az imádságban, amikkel Jézus sokkal közelebbi barátommá vált.
A következő lépésem pedig – nagy odaadással végezni a munkámat.

Sulyok István
hitoktató

A taksonyi Szent Anna kórus idén ünnepli megalakulásának 20. évfordulóját

2020. augusztus 28-án, a Szent Anna templomban, az este 7 órai szentmisében adtak hálát az elmúlt két évtized szolgálatáért, és szentmise előtt koncertet is adtak. Köszönjük nekik a lelkes, szép éneket, Isten áldja meg szolgálatukat!

SZENT GELLÉRT nagylegendájából

Történt pedig, hogy miután a királyhoz ment és ügyeit sikeresen elintézte, egy nemes embert súlyos bűnnel vádoltak a királynál, és egész sereg nemes nem tudott számára kegyelmet nyerni, de ő maga kieszközölte. S az alatt az idő alatt, míg a királyi udvarban tartózkodott, a püspökök, apátok, nemesek, papok és egyházi emberek összegyülekeztek, és magatartását, szentségét csodálva dicsőítették Istent. A Boldogságos Szűz monostora számára meg, amelyet magának temetkezési helyül szemelt ki, a királyi úrtól ez alkalommal ötven márkát kapott, tíz vég bíbort, ötven vég posztót, a királynétól pedig négy vég bíbort és ugyanannyi patyolat szövetet. Szent György vértanú templomára is ezer márkát ígért, s ezt ígéretéhez híven még életében hiány nélkül meg is adta.

A szent embernek az volt a szokása, hogy kanonokjai közül senkinek sem engedte meg, hogy a városban aludjék, kivéve azokat, akiket útra küldött. A többiek egy házban nyugodtak együtt. Ha pedig valamelyikük nem ment el a hajnali zsolozsmára, az arra a napra nem kapta meg járandóságát. Gyanús házhoz egyiküket sem engedte egymagába menni. Mert azt mondta nekik: „A tonzúrán kívül miben különböztök a világiaktól, ha ilyesmit csináltok?” A kóruson karinget viseltek, a kóruson kívül meg kerek köpenyeget hordtak. Ha pedig valakit közülük nyilvánvalóan bűnben talált, azt megfosztotta javadalmától. Ő maga a szent szerzet ruháját, amelyet gyermekkorában öltött magára, soha nem cserélte fel másra.

Abban az időben történt, hogy Csanád ispán valakit megkötözve bitófához vezettetett gaztettéért. Ez azonban kiszabadult azok kezéből, akik megbilincselve vezették, és a Boldogságos Szűz monostorába beugorva megmenekült. Azok őt nyomon követve, eljutottak a monostor ajtajához. Ott azt mondták neki: „Jól jártál, ravaszdi! A vesztőhely hurkából kimenekültél, de irháddal együtt, amit majd lenyúznak rólad, verembe estél.” Nagy nevetés támadt erre a nép között. A rab pedig egész életére a monostornak lett harangozója.

Mikor pedig egyszer püspöki székhelyén volt a szent ember, és vele voltak káplánjai, akik mellette szoktak lenni, és még két kedvelt szerzetese is, félrevonult tőlük, és egyedül maradt szobájában. Egyiküknek meghagyta, hogy három napig senkit se engedjenek be hozzá, és ételt se szolgáljanak fel neki. Ez meg is történt. Negyednapon csendben előjött, és temetkezési helyére ment. Itt befedett fővel hosszan könynyezett. Végre a káptalanba ment, ahol a testvérek összegyűltek. S mikor leült, beszédet mondott a világ folyásáról, és eközben így szólt a szerzetesekhez: „Pártokra szakadt Magyarország, és a papoktól a világiakig kivonja magát az ország a kereszténység igájából; az én munkámat és igehirdetésemet is lenézik, és nem fogadják be Isten igéjét. Megvetik a papságot, a szerzetesek tarka ruhában járnak, és hozzájuk nem illő társaságokban mulatnak, a visszavonultsággal felhagy–nak, a magányos életet nem kedvelik. Sokan meg hiú dicsőségvágyból az emberek dicséretét keresik, a nép előtt gúny tárgya lesznek, és nevetségessé válnak állhatatlanságukért és önteltségükért.” Ezek, meg mások is, amiket a szent ember az Aba király ellen emelt bosszuló kardról elmondott, beteljesültek jövendölése szerint.

Történt pedig, hogy István, a szent király Pannóniát – miután a keresztény hit világosságára térítette – a Boldogságos Szűz oltalmába ajánlotta, és az Úr Anyjának mennybevitele napján testétől szabadulva az örök nyugalomba költözött. Utána Pétert koronázták királlyá. Az ország nagyjai mind hűséget esküdtek neki, de Aba, a palota ispánja, elűzte Pétert, s a királyi koronát meg a királyi udvart maga bitorolta. Uralkodása alatt, mint a próféta mondja: „vérontás vérontást ért”, azaz bűn bűnt követett. Mert a nagyböjt szent napjaiban nem átallott tanácsának legtisztesebb embereit, mint barmokat vagy oktalan állatokat botokkal és husángokkal agyonveretni. Midőn azután Marosvárra Szent Gellért püspök székhelyére érkezett a húsvéti szent titkok megünneplésére,

az Úr feltámadásának napján fő embereit és a püspököket a szent főpaphoz küldve, magát Szent Gellértet hívatta, hogy az ő keze tegye fel az ország koronáját fejére. Minthogy ő vonakodott és nem akart menni, a jelenlevő püspökök tették fejére a koronát, és nagy pompával, a papság meg a nép kíséretével vezetik be a székesegyházba. Isten embere azonban a Szentlélekkel eltelve fehér stólát öltve fellépett a szószékre, és a királyt kegyetlenségéért rettenthetetlenül dorgálni kezdte, mondván: „A szent nagyböjt fegyelme a bűnösöknek bűnbocsánatra, az igazaknak jutalmukra adatott. Te azonban, király, megfertőzted azt, mert karddal gyilkoltál. Tőlem is elvetted az atya nevet azzal, hogy ma nélkülöznöm kell legkedvesebb gyermekeimet. Ezért e napon nem érdemelsz semmiféle kegyelmet. Minthogy pedig Krisztusért kész vagyok meghalni, megjósolom neked, mi vár rád. Íme, az eljövendő harmadik évben bosszuló kard támad fel ellened, mely csalárdsággal szerzett uralmadat elveszi tőled.”

Mikor pedig a királynak a szabad tudományokban jártas barátai csodálkoztak ezek hallatán, a püspököt a király felháborodásától meg akarták óvni, és intettek a tolmácsnak, hogy hallgasson: a tolmács félelemtől megszállva engedett is nekik. De mikor a jó pásztor észrevette, hogy a tolmács ijedten tétovázik, dorgálni kezdte, és hangos szóval intette: „Féld az Istent, a királyt tiszteld, az atyai szavakat ismételd!” Végül is a tolmács kénytelen-kelletlen előadta a pásztor szavait, s ezek a királyban nem kis félelmet keltettek. Mikor azután mindez beteljesedett, Pannónia összes lakói előtt világossá vált, hogy Isten emberében a prófétaság lelke lakozott. Mert azt is megjövendölte a nemzetnek, hogy igen nagy lázongás tör majd ki, és hogy ebben ő maga is vértanú koronát kap. *(részlet, Csóka J. Gáspár fordítása)*

TRIANON – 100

Idén emlékezünk meg az 1920. június 4-i trianoni döntés 100. évfordulójáról, melynek gyászos emléke, bizton tudom, nem halványul sokunk tudatában, fájdalma nem csillapszik, legfeljebb egyre távolabbra kerül tőlünk. Meggyőződésem, hogy a trianoni döntés vak, ostoba és felelőtlen igazságtalansága is a forrása az Európát megkínzó második világégésnek, és az azt követő, nyugtalanságot, békétlenséget hordozó, Európához méltatlan, máig tartó dicstelen időszaknak. A nagy háború után, Európai Unió alapító atyái a közösség létrehozásakor olyan alapmegállapodást kötöttek, me ly a nagyhatalmak kordába szorításával garantálja a békét, s ennek nyomán lett gyakorlat az ilyen-olyan megegyezésen alapuló, de kizárólagosan a gazdasági érdekek mentén működő együttműködés. A trianoni döntésben érintett országok azonban ma sem ismerik a nyugalmat, gyűlölet izzik szomszédainkban, hiszen hamis alapon hozott döntés nyomán jutottak földhöz, s a magyarok üldöztetése ma sem csillapszik. Igazságérzetünk és nemzetünkért érzett felelősségünk nem nyughat, nem aludhat, ezért is elevenítjük most fel Márai Sándor írásaival azt a hangulatot, amelyben élt országunk Trianon második felvonásakor, hiszen a szemtanú, a felelős értelmiségi, a Magyarországot szívéből, lelkéből szerető, ismerő és értő ember tudja a történteket ilyen hitelesen elénk tárni. A három cikk a Pesti Hírlapban jelent meg, az első vezércikként, a másik kettő tudósításként.

A Beneš bukása címmel megjelent írás számunkra, akik kései utódai vagyunk a történelmi időknek, igen keserves olvasmány. Tudjuk, hogy sem a háború, sem a szovjet invázió nem maradt el, sem az elszakított országrészekben élő magyarok háttérbe szorítása, ellehetetlenítése, üldöztetése nem szűnt. A Beneš nevéhez fűződő magyargyűlölő dekrétumra, mely a magyarok kollektív bűnösségét és megbüntethetőségét mondja ki, jelenünk Európájában, cseh és szlovák földön a hatóságok a mai napig jogforrásként tekintenek, a dekrétum végrehajtásiáról szóló kormányrendelet alapján napjainkban is, 2020-ban koboztak el magyar magántulajdonú földeket egy autópályaépítés során! Folynak a végeláthatatlan pereskedések Szlovákiában és Strasbourgban, igazságszolgáltatás nélkül.

A gyűlölet nem csillapodott, bár a jelen kormánypolitika sikeresen gyógykezeli a tüneteket, kapcsolatokat épít, kölcsönös érdekeket, előnyöket keres, támogatja a határon túl élő magyarokat, a betegség oka nincs megszűntetve. Mi, a 70-es, 80-as években nevelkedett nemzedék nem is tudhatott a nemzet tragédiájáról, a szocialista, liberális érában magukra hagyott, elárult magyarokról. Hazugságországban élve megfosztottak bennünket a hit áldásaitól, s nemzetünk, környezetünk hiteles történelmétől, szüleink igazságától. Márai is megérte mindazt a tragikumot, amely 1920-at, majd 1945-öt követően országunkban lezajlott.

Most következő, Trianonról szóló, összefoglaló nagy cikkünket az előző számból (Szent Péter és Pál apostolok), amely tördelőként a magam és a nyomda hibájából, egyikünk sem vette észre, hiányosan jelent meg, most olvasóink visszajelzései és András atya döntése nyomán egészében megismételjük. Ugyanakkor szeretném itt megköszönni Ráthi Marianna, ifjú munkatársamnak lelkes és alapos dolgozatait, melyekkel minden számunkban hűségesen jelentkezik.

Koczka Tamásné
szerkesztő

A magyar történelem csillagai
A trianoni békedelegátus alakjai

A trianoni békeszerződés tartalma, történelmi háttere többnyire ismertek. Az első világháborút lezáró versailles-i békerendszer részeként megszületett szerződés hazánk szempontjából erőszakos diktátum volt, megtagadta mindazon elveket, melyek nevében megszületett. A győztes nagyhatalmak, „a négy nagy”, Clemenceau francia, Lloyd George brit, Orlando olasz miniszterelnökök és Wilson amerikai elnök szava dominált. Hivatalos céljuk a nemzeti önrendelkezés megvalósítása, önálló nemzetállamok létrehozása volt, mindezek mögött azonban kizárólag gazdasági és hatalmi érdek húzódott. Magyarország elveszítette területének és lakosságának mintegy kétharmadát, tetemes jóvátétel fizetésére kötelezték és számos egyéb módon, katonai és gazdasági értelemben sértették önállóságát. Romániához került Partium és Erdély, a délszláv államhoz Délvidék, Csehszlovákiához Kárpátalja és Felvidék, Őrvidék pedig az osztrákoké lett. Mindezen területeken majdnem három és félmillió magyarajkú ember élt. Nemzetállamok helyett tehát ugyanolyan soknemzetiségű államok jöttek létre, mint a történelmi Nagymagyarország is volt, békére esély sem volt, hiszen míg mi a területi revíziót tűztük ki célul a történtek után, a körülöttünk lévő országok az elnyert országrészekhez való görcsös ragaszkodásba, a területükön élő magyar lakosság súlyos diszkriminációjába kezdett. Ez pedig egy újabb világháborúba sodorta Közép-Európát.

A magyar felsővezetés kezdeti optimizmusa a tárgyalások tekintetében hamar elmúlt. A Károlyi-kormányt követő Kun Béla-féle tanácsköztársaság vezetői nem voltak szalonképes tárgyalópartnerei a nyugati félnek, így a konferenciára szóló meghívót csak a Kun Bélát követő konzervatív rendszer kiépítőjének, Horthy Miklós kormányzónak küldték el. A magyar küldöttség 1920. január 7-én érkezett Párizsba, mindhiába. A küldöttség vezetője Gróf Apponyi Albert volt, emellett tagja volt hét főmegbízott: gróf Teleki Pál földrajztudós, gróf Bethlen István, Popovics Sándor volt pénzügyminiszter, báró Lers Vilmos államtitkár, gróf Somssich László az Országos Magyar Gazda Egyesület elnöke, Zoltán Béla és Ottlyk Iván földmívelésügyi államtitkár. Közülük Zoltán Béla és Ottlyk Iván nem utazott. A küldöttség mellett számos pénzügyi és katonai tanácsadó, külügyminisztériumi és követségi tanácsnok, tolmács és újságíró dolgozott. A titkári teendőket Praznovsky Iván követ látta el.

A magyar delegációt a tárgyalások ideje alatt végig házi őrizetben tartották, azaz valójában nem vehettek részt a konferencián, szót pedig csak január 16-án, a béketervezet véglegesítése után adtak Apponyi Albert vezérszónoknak. A gróf ekkor tartotta meg híres védőbeszédét a francia külügyminisztérium földszinti dísztermében, a békekonferencia Legfelső Tanácsa előtt. Beszéde remekül megszerkesztett,

franciául és angolul előadott, majd olaszul is összefoglalt bravúros szónoki teljesítmény volt. Mindhiába. A konferencián ugyanis Magyarországnak semmi esélye nem volt érveket felhozni a csehszlovák, román és délszláv területi követelések, a hamisított etnikai adatok és kérdőívek ellenében, az antantnak lényegében semmi másra nem volt szüksége, mint két megbízottra, akik aláírják az általuk megfogalmazott régen kész szerződést. Ezt a feladatot két teljesen súlytalan politikusra bízták. A szerződést az erre a momentumra kinevezett Simonyi-Semadam Sándor kormányának küldöttei, Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és Benárd Ágost, keresztényszocialista népjóléti miniszter írták alá 1920. június 4-én a Nagy-Trianon palotában.

Gróf nagyapponyi Apponyi Albert 1846-ban született Bécsben, arisztokrata családban. Édesapja Apponyi György gróf, édesanyja Sztáray Júlia grófnő voltak. Albert második gyermekként, Georgina után érkezett a családba. Tanulmányait a jezsuitáknál kezdte, majd Bécsben és Pesten hallgatott jogot. Ezután hosszú tanulmányútra indult és bejárta Nyugat-Európát, már ekkor kiválóan beszélt több nyelven is. Hazatérvén politikai pályára lépett, 1872-ben választották meg első ízben országgyűlési képviselőnek, innentől kezdve élete végéig tagja volt a magyar törvényhozásnak. Már ekkor kitűnt, mint tehetséges szónok, 1892-ben mondta el híres beszédét, melynek nagy szerepe volt az egyházpolitikai reform elindításában. A politikai élet átrendeződött és megalakulhatott a Wekerle-kormány, melynek kormányprogramjában fő pontként a kötelező polgári házasság elfogadása szerepelt. Apponyi, bár a reformot helyeselte, a kötelező polgári házasság kérdésében nem értett egyet Wekerlével, így az ellenzékkel küzdött a kormány javaslatai ellen, ezek azonban királyi nyomás segítségével mégis törvényerőre emelkedtek. Miután később a kormány és a király kapcsolata megrendült, Wekerle kénytelen volt beadni lemondását.

Súlyos, hosszú válság következett, melynek folyamán Ferenc József, mint magyar király Apponyi véleményét is kikérte. Ekkor szerepelt a gróf egyúttal az Interparlamentáris Unióban is. Ezt a konferenciát Brüsszelben tartották, ahol Bánffy Dezső báró, a magyar képviselőház akkori elnöke a parlament erőteljes részvételét kezdeményezte. Közeledvén a millenáris ünnepéhez, Budapestre akarta meghívni a következő évben tartandó konferenciát. A magyar delegáció remekelt és ez ügyben a szavazatok többségével megnyerte a konferenciát. Apponyit annyira magával ragadta a készülő millenáris ünnepe, hogy karácsony napján, pártjának lapjában, a Nemzeti Újságban „treuga Dei”-t hirdetett (katolikus elv, mely szerint az egyház szüneteltette a háborús állapotokat, és a böjti időszakokra és az egyházi ünnepek időtartamára betiltott minden fegyveres erőszak alkalmazását). Apponyi emellett ellenzéki szereplőként élesen bírálta az éppen zajló általános választásokat, ahol a kormány igénybe vette az erőszak és korrupció minden eszközét. Ebben az időben, 1897-ben vette feleségül Clothilde von Mensdorff-Pouilly grófnőt, akivel három gyermekük született: Apponyi II. György Alexander gróf, Mária Alexandrina és Julianna.

Az ezt követő Széll Kálmán-féle kormánnyal egyességre jutott és pártjával együtt csatlakozott a Szabadelvű Párthoz. A képviselőház elnöke lett és belső titkos tanácsosa a királynak. Ennek a kormánynak a lemondása után újból ellenzéki szerepbe került, melynek rendkívül eredményes nemzeti vezetője lett. Később, a második Wekerle-kormányban kultuszminiszteri posztot töltött be, miniszterségéhez fűződnek a néptanítók fizetésrendezéséről, az állami és nem állami iskolák jogviszonyainak szabályozásáról, az ingyenes népoktatásról és a lelkészi kongruáról (fizetésük államilag finanszírozott pótlása) szóló törvények.

A Tisza István vezette kormány alatt újra ellenzéki szerepet töltött be, Kossuth Lajos fiának, Ferencnek 1914-es halála után ő lett a Kossuth-párt elnöke. Az osztrák trónörökös pár Szarajevóban történt meggyilkolása előtt két hónappal tanulmányt tett közzé a Magyar Kultúra című folyóirat két számában, melyben – nem sejtvén a háború közeledését – a nemzetközi jog akkori helyzetét elemezte. Az első világháború kitörése után Apponyi elsőként egyike volt azoknak, akik a választójog demokratikus kiterjesztését követelték. Az utána következő Esterházy-kormányban, majd a harmadik Wekerle-kormányban Apponyi ismét kultuszminiszterként szolgált.

Ezután, a Károlyi Mihály vezette időszak alatt teljesen visszavonult a közélettől, a Tanácsköztársaság ideje alatt pedig menekülni is kénytelen volt. Kun Béláék nem engedték vasúton elutazni a fővárosból, így kocsin menekült és egy ideig Fejér megyében, majd a Dunántúl más vidékein bujdosott, végül nagy nehezen sikerült eljutnia éberhárdi birtokára. Csak 1919 novemberében tért haza, amikor az antant budapesti főmegbízottjának, Sir George Clarknak a kezdeményezésére megindult kibontakozási tárgyalások a jelenlétét nélkülözhetetlenné tették. Úgy tűnt, ő alakíthatja meg az új kormányt, ám ez meghiúsult. Ekkor újra visszavonult az aktuális belpolitikától és minden energiáját a külpolitikába, a béketárgyalások előkészítésébe fektette. Mikor a Huszár-kormány hivatalosan is felkérte az elnökség elvállalására, természetesen igent mondott.

Híres, hosszú, mélylélegzetű beszédéből ezt emelném ki: „Tegnap óta a helyzet számunkra megváltozott: hivatalosan tudomásunkra hozták a békefeltételeket. Érzem a felelősség roppant súlyát, amely reám nehezedik abban a pillanatban, amikor Magyarország részéről elsőnek kell szólnom ezekről a feltételekről. De tétovázás nélkül nyíltan kimondom, hogy a békefeltételek, úgy, amint Önök szíveskedtek azokat nekünk átnyújtani, hazám számára lényeges módosítások nélkül elfogadhatatlanoknak látszanak. Tisztán látom azokat a veszélyeket és bajokat, amelyek a béke aláírásának megtagadásából származhatnak. Mégis, ha Magyarország abba a helyzetbe állíttatnék, hogy választania kellene ennek a békének az elfogadása vagy aláírásának visszautasítása között, úgy tulajdonképpen azt a kérdést kellene feltennie magának: legyen-e öngyilkos azért, hogy ne haljon meg.”

Ahogy kiderült, hogy a legfőbb tanács nem hajlandó módosítani a szerződésen, a gróf lemondott. Munkáját függetlenként folytatta, szavainak azonban így is rendkívüli súlya volt a mindenkori közéletben. Beszédeiben mindig óvott a szélsőségektől, a megértés és a kiengesztelődés politikáját hirdette. Az akkori Nemzetgyűlés egyik legszorgalmasabb tagjaként nem volt olyan eseménye a közéletnek, amelyben részt ne vett volna. 1921-ben ünnepelte hetvenötödik születésnapját és ezzel egyidőben közéleti tevékenységének ötvenedik évfordulóját, így ezen a napon túláradó ünnepléssel köszöntötték Őt. A Nemzetgyűlés neki szentelte az ezen a napon tartott ülését, majd a következő napon a Szent István-bazilikában és a fővárosi Vigadóban Horthy Miklós

kormányzó, a főváros, a hadsereg és az ország egész közönsége ünnepelte a „legnagyobb élő magyart". Budapest székesfőváros díszpolgárává választotta és a róla elnevezett téren, ami ma a Ferenciek tere, emléktáblát állítottak neki. A gróf mindezeket nemes egyszerűséggel és csodálatos szerénységgel köszönte, nem számított effajta ünneplésre. Néhány héttel később Genfbe utazott a népszövetségi ligák Uniójának ülésére, ahol felkereste IV. Károly királyt, aki akkor az Aranygyapjas rend lovagjává ütötte.

IV. Károly király védelmében, a háború utáni királykérdésben teljes erővel a detronizációs javaslat ellen harcolt, erősen tiltakozott a királynak az ellenség kezére való kiszolgáltatása ellen. Szerinte a trónfosztó javaslat szakítást jelent az ősi alkotmánnyal és jogilag hatálytalan: „királykérdés pedig nincs, mert Magyarországnak törvényes királya van, akit vis major akadályoz abban, hogy megkoronáztassék." Elvei szerint a királysághoz való ragaszkodásban jut kifejezésre a jogfolytonosság elve, tehát az ősi alkotmány kultuszában, amelyből történelmi tradícióink és élő jogöntudatunk integráns része gyanánt a királyhoz való hűség következik, valamint, hogy a legitim királyság helyreállítása a legjobb, sőt talán egyetlen esélye a magyar demokráciának. Ez utóbbi kijelentése után azt is kifejtette, hogy a többséget addig, amíg a választások a nyilvános szavazás elvén alapulnak, nem ismerheti el a nemzeti akarat képviselőjének. A választójogi vitában, egyebek között azt a tételt állította fel, hogy „vagy elfogadjuk a titkos választást, vagy pedig nem akarjuk, hogy a választók valódi akarata jusson kifejezésre". Mint tudjuk, végül IV. Károly nem térhetett vissza a magyar trónra, Horthy Miklós töltötte be kormányzóként a vezető szerepet.

Az ezt követő években tevékenységének központjába újra a külpolitikai kérdések kerültek. Több alkalommal képviselte Magyarországot, illetve a kormányt a Népszövetség előtt. A grófnak agy szerepe volt országunk jobb megítélésének kialakításában. Mikor az erdélyi volt magyar földbirtokosok ügye állott a Népszövetség tanácsának napirendjén, Apponyi többször is szót emelt. Románia ugyanis az erdélyi „földreform" ürügye alatt minden kártalanítás nélkül kisajátította a Magyarországra átköltözött erdélyi birtokosok földjeit. A Tanács, ahogyan sok más kérdésben is, semmilyen megoldást nem adott, pedig ez lett volna elsődleges feladata. A gróf többször hangsúlyozta, hogy a Népszövetség nem kezeli megfelelően a kisebbségi kérdést, ezért indítványozta, hogy a kisebbségek panaszukkal közvetlenül a Tanácshoz fordulhassanak, a Tanács pedig minden ügyet kötelezően utaljon az állandó nemzetközi törvényszék elé, így felgyorsítva a folyamatot. Indítványozta, hogy a kisebbségeknek az egyházi és az iskolai ügyekben előterjesztett panaszai kötelezően tárgyalandók legyenek, és az állandó nemzetközi törvényszék szakvéleményét minden ilyen ügyben be kelljen szerezni. Az egy helyen nagy számban élő kisebbségek autonómiáját pedig mindenképpen meg kell valósítani. Beszédeinek ekkor is mindig nagy hatása volt, mégsem sikerült törekvéseit érvényesíttetni.

Apponyi grófot ekkoriban külföldön hazánk jelentős államférfiának és a világ egyik legnagyobb szónokának ismerték, aki angolul, franciául, olaszul és németül éppoly lenyűgözően szónokolt, mint anyanyelvén. Az Interparlamentáris Unió konferenciáin ő volt a magyar csoport vezérszónoka és sok fontos ügyben képviselte hazánkat nagy sikerrel. Különösen Amerikában ismerték el, ott tartott beszédei Kossuth Lajos emlékezetét idézték fel az amerikai közvéleményben. Beszélt többek között New Yorkban, Chicagóban és sok más amerikai és kanadai városban, előtérbe helyezve a magyar kérdést; ez az útja nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a világnak Magyarországról alkotott véleménye sokat javuljon. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából a Nemzetgyűlés nagy ünneplésben akarta részesíteni, ő azonban ezt is szerényen megpróbálta elhárítani. Az ország mégis szeretetének, ragaszkodásának és hálájának ezer tanúságával halmozta el. Amerikai tisztelői aranyserleggel lepték meg, maga az Egyesült Államok pedig táviratban üdvözölte Őt.

Ezek után három esztendőn át ő képviselte Magyarországot a Népszövetség előtt az optánsügyben, mely a világ és az ország közvéleményét hosszú ideig foglalkoztatta. Évekig tartó nemzetközi bonyodalmakat okozott ugyanis az ún. optáns ügy, melyben a Nagymagyarország területén létrejövő utódállamok földreformjai során a magyar közép- és nagybirtokosok igénybe vett földjei után elmaradt a kárpótlás, ha a tulajdonosok a magyar állampolgárságot választották. Romániában ez több mint félmillió hold földet érintett, melynek értéke nagyjából megegyezett a Magyarországnak nyújtott népszövetségi kölcsön összegével. A magyarság egészét minden egyéb területen is sújtotta a román diszkriminatív politikai gyakorlat, (hasonló volt a helyzet, bár nem ennyire súlyos a többi elcsatolt területen is), így a sérelmek miatt az elcsatolt területeken élő magyarság hivatalos magyar diplomáciai csatornákon több mint nyolcszáz panaszt terjesztett a Népszövetség elé. A teljes plénum elé ebből azonban mindösszesen hat került, a többit az elfogadott gyakorlat szerint az illető kormány által létrehozott bizottság tárgyalta.

Ezekben az időkben ragyogóan kitűnt Apponyi gróf jogászi és diplomáciai tehetsége, amellyel nem egyszer mentett meg elveszettnek tűnő helyzeteket. Az, hogy a Bethlen István-féle kormánynak sikerült Hágában és Párizsban e kérdésben sokszor kifogásolt, de mégis kielégítő eredményeket elérni, az jórészt az ő teljesítményének köszönhető. 1929-ben ezért Apponyit, „a nemzet nagy ügyvédjét", nagy ünnepélyességgel a Budapesti Ügyvédi Kamara tagjává választották. Ugyan nem minden kérdésben értett egyet a bethleni vezetéssel, mégis sok mindent megszavazott a kormánynak, hiszen Bethlen külpolitikai szerepvállalásával mindvégig egyet értett.

Apponyi Albert 1933 elején halt meg Genfben. Koporsóját a Szent József templomba vitték, majd a Notre-Dame-ba. A gyászszertartáson jelen voltak a Népszövetség küldöttei is. Gömbös Gyula miniszterelnök javaslatára a grófot az Országház kupolacsarnokában történt ünnepélyes beszentelés után a Nagyboldogasszonyról elnevezett budavári Koronázó Főtemplomban temették el, ahova addig csak királyokat temettek. A parlament gyászülést tartott, a temetési szertartást Serédi hercegprímás végezte, fényes papi segédlettel. Halála az egész világon részvétet keltett.

Széki gróf Teleki Pál főnemesi családban született Budapesten, gróf Teleki Géza és Muráty Irén, görög származású édesanya gyermekeként, 1879-ben. Tanulmányait a budapesti evangélikusoknál kezdte, majd a piaristáknál folytatta magántanulóként. Ezután beiratkozott a jog- és államtudományi

karra, majd a természettudományi karon földrajzi előadásokat hallgatott. 1903-ban az államtudományok doktori címet is megszerezte. Eleinte a földrajzi tanszéken volt gyakornok, majd szolgabíróként tevékenykedett Szatmárban. Ezután ő is tanulmányúton járt, először Szudánban, majd Európában. 1908-ban vette feleségül Bissingen-Nippenburg Johannát, akivel két gyermekük született, Mária és Géza.

Teleki Pál később a Magyar Földrajzi Intézet nevű kiadóvállalat tudományos igazgatója, majd a Földrajzi Társaság főtitkára lett. Itteni munkájáért Jomard-díjban, magas francia elismerésben részesült. Körutat tett az Egyesült Államokban, ahol számos jegyzetet írt. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta, azonban a háború közbeszólt. Teleki önkéntesként szolgált, ám ez idő alatt sem hagyta abba a tudományos munkát, gyakran a lövészárokban is jegyzetelt. 1917-ig főhadnagyként szolgált a szerb, majd az olasz fronton, ekkor nevezték ki az Országos Hadigondozó Hivatal élére. Az őszirózsás forradalom győzelme után visszavonult, a magyar tanácsköztársaság idején Svájcban tartózkodott, eközben az Antibolsevista Comité felkérésére az ellenforradalmi szegedi kormányokban külügyminiszterként tevékenykedett.

Teleki gróf volt az, aki a híres „vörös térképet” elkészítette a párizsi békekonferenciára. A térképen vörös színnel jelölte a magyar népesség elhelyezkedését a Kárpát-medencében, ezzel kitűnően alátámasztva Apponyi Albert beszédét. A „vörös térkép”, a Trianont megelőző béketárgyalások egyik legtöbbet emlegetett dokumentuma volt. 1918. októberétől a különböző tudományterületek hazai képviselői rohamtempóban igyekeztek megszervezni a majdani béketárgyalásokon képviselendő magyar álláspont tudományos hátterét, így ez az időszak volt a politika és a tudomány egyik legszorosabb összefonódásának időszaka is. Ezekből a munkálatokból, Teleki Pál, a Magyar Földrajzi Társaság akkori titkára vezetésével a geográfusok is kivették a részüket. A gróf a spanyolnáthából történő lábadozása alatt állt munkának Nopcsa Ferenc segítségével. A térkép Magyarország néprajzát mutatta be, ismertségét elsősorban az adta, hogy ez volt az egyetlen olyan magyar dokumentum, amelyet az antant-hatalmak legfelső vezetői is biztosan megnéztek, ugyanis Apponyi a védőbeszédet követően bemutatta azt a békekonferencia Legfelső Tanácsa képviselőinek. A térkép kitűnő érvelő dokumentum volt, a wilsoni pontokban megfogalmazott „népek önrendelkezési jogára” próbált reflektálni, készítői igyekeztek a majdani határmeghúzásokat az etnikai berendezkedéshez igazítani. A munkát a nagyközönség számára is elérhetővé tették, így azt különböző könyvesboltokban, lapkiadóknál is meg lehetett vásárolni.

A gróf ugyan már előző választásokon szerzett mandátumot, jelentősebb szerepet 1920-tól töltött be a magyar politikai életben. Az ideiglenesen alakult Simonyi-Semadam-kormányban külügyminiszteri posztot kapott, majd a kabinet lemondása után Horthy Miklós kormányzó Őt nevezte ki miniszterelnökként. Emellett ő volt a nemzeti kisebbségek tárca nélküli minisztere és ő vezette a külügyi tárcát is. Alig néhány hónapos kormányzásának egyik legvitatottabb pontja a „numerus clausus”- törvény, melynek fő célja elsősorban az volt, hogy biztosítsa a magyaroknak a lakosságon belüli arányuknak megfelelő részvételt az egyetemeken. Sokan mégis erre első zsidótörvényként tekintenek.

Lemondása után a Népszövetség által kiküldött Moszulbizottság tagja volt és a korszak tudományos életében meghatározó szerepet töltött be. Professzor és több ízben dékán volt a budapesti egyetem közgazdaságtudományi karán, illetve rektor a jogutód József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen, a Műegyetem elődjén. Az Eötvös-kollégiumnak is kurátora volt ebben az időben, munkásságát Corvin-lánccal ismerték el. 1927-től tagja volt az újraalakított felsőháznak is.

A gróf jelentős szerepet töltött be a magyar cserkészek életében is. Horthy Miklós kormányzó Teleki Pált nevezte ki az ország főcserkészévé, ám erről a címről hamar lemondott egészségi állapotára hivatkozva. Ezután tiszteletbeli főcserkészként működött. Később, 1933-ban a 4. Cserkész Világdzsembori szervezője és irányítója volt, melynek alkalmából Gödöllőn, a Királyi Kastély parkjában a világ számos országából érkező harmincezer cserkész táborozott. Teleki felismerte azt is, hogy a magyar cserkészpróba rendszert át kell dolgozni. Az eredeti próbarendszert az angol cserkészettől vettük át, így az nem tartalmazott magyar nemzeti jellegzetességeket. Ezért a gróf felkérte legközelebbi munkatársait, hogy egy olyan próbarendszert készítsenek, amely jobban visszatükrözi a magyar ifjúság lelki szükségleteit. Ez a próbarendszer a magyar kultúrán alapszik, és a magyar cserkészvezetők két éves előkészítés után a Balaton melletti Ábrahámhegyen véglegesítették. A magyar cserkészek próbarendszere mai napig ezen a „Teleki hagyatékon” alapszik.

Teleki 1938-ban újra képviselői mandátumot nyert, így a felsőházból átkerült az alsóházba. Az Imrédy Béla vezette kormányban vallás- és közoktatásügyi miniszter lett. Az első bécsi döntés tárgyalásakor a magyar delegáció egyik vezetője volt, amelynek során az elvesztett területek visszaszerzése érdekében a Németország és Olaszország, más szóval a tengelyhatalmak felé forduló Imrédy-kormánnyal szemben meggyőződéses angolbarát irányvonalat tanúsított. Ennek az egyezménynek a következtében visszakerült a Csehszlovákiához került Felvidék jelentős része, később visszakaptuk Kárpátalját is. A parlamentben kialakult zűrzavar megoldásaként Teleki vezetésével megalakult az új kormánypárt, így Horthy Miklós újra Őt bízta meg kormányalakítással. Második miniszterelnöksége idején történt a második bécsi döntés, melynek értelmében megtörtént Észak-Erdély és Székelyföld visszacsatolása is. (A bécsi döntésekért azonban súlyos árat kellett fizetnünk. Magyarország elveszítette külpolitikai önállóságát és belesodródott a katasztrofális vereséggel végződő második világháborúba, melynek végén lényegében visszaállították a trianoni határokat.)

Kormányzása alatt nagyszabású infrastrukturális beruházásokat és szociális reformokat indított. A kormányzótól pedig elsőként Ő kapta meg a Magyar Királyi Szent István-rend nagykeresztjét. 1939-ben megtagadta azt a német kérést, miszerint egy vasútvonal magyar területen húzódó szakaszát használhassák, hogy a lengyel frontról német sebesülteket és utánpótlást szállító szerelvények haladhassanak át. A magyar kormány megnyitotta a határt a lengyel menekültek előtt és megadta az összes lehetséges segítséget számukra. Országunk 1944-es német megszállásáig lengyel iskolák és szervezetek működtek hazánkban. Ugyancsak Teleki Pál utasítására szerveztek meg és szereltek fel titokban

egy magyar légiót, hogy azok a téli háborúban a finn oldalon harcoljanak a szovjet csapatok ellen.

Kormányzásának mozgástere azonban folyamatosan szűkült, 1940 végén ugyanis csatlakoztunk ahhoz a háromhatalmi egyezményhez, elismerve a fasiszta Olaszország és a náci Németország európai hegemóniáját, mely szerint ha a világháborúban addig részt nem vevő állam támadná meg a tengelyhatalmakat, Magyarország szolidaritást vállal a megtámadottal. Ezután Belgrádban örökbarátsági szerződést kötöttünk a jugoszlávokkal. Mivel az ottani katonai puccs erősen németellenes volt, a berlini vezetés engedélyt kért az országunkon történő áthaladásra. A grófnak választania kellett a revíziót lehetővé tevő és addig győztes helyzetben levő Németország és a térséget minden szempontból feladó, de nagy anyagi tartalékokkal rendelkező angolszász hatalmak és a velük potenciálisan szövetséges Szovjetunió között. Teleki tartani akarta magát a barátsági szerződéshez, Németország ellenében. A helyzetet súlyosbította, hogy a londoni nagykövet tájékoztatta arról, Magyarország hadüzenetre számíthat angol részről Jugoszlávia megtámadása esetén.

A németek azonban felvonultak Jugoszlávia ellen. Másnap, 1941 áprilisában, Telekit holtan találták a Sándor-palotában lévő lakosztályában, fejlövés végzett vele, öngyilkos lett. Íróasztalán drámai hangú levelet találtak a kormányzónak címezve, melyben erős szavakkal ítélte el a Jugoszlávia elleni agressziót. Búcsúlevelében, amelyet személyi titkárának, hű bizalmasának írt, a gróf az emberiségben erősen megrendült hitével magyarázza öngyilkosságát, és azt kéri, temetésén rajta és a papon kívül senki ne legyen jelen, még sírfelirata se legyen.

Sírja Gödöllőn, a máriabesnyői temetőben található. Áldozata előtt Winston Churchill is fejet hajtott: „Öngyilkosságával az volt a célja, hogy magát és népét felmentse a Jugoszlávia elleni német támadásért viselt felelősség alól. Áldozata tisztára mosta nevét a történelem előtt. De a német seregeket nem tudta megállítani, és a történtek következményeit sem volt képes elhárítani."

Gróf Bethlen István életéről, a trianoni Magyarország jelentős miniszterelnökéről, hosszan olvashattunk az előző Krisztus fénye számban, ígyŐvele kapcsolatban a trianoni eseményekhez kötődően egy beszédéből idéznék. „Ha már most Európa azt mondja, hogy mi kínálunk neked egy végleges békerendet, de ti azt visszautasítjátok abban a formában, ahogy ígérjük, mondjátok meg tehát, hogy miképpen akarjátok ti a végleges béke rendezését, úgy én erre egy mondással felelek: Ha valaki a mellényét rosszul gombolta be, öltözékét csak úgy hozhatja rendbe, ha kigombolja, és azután jól gombolja be. Ezekre a határokra egy végleges békét felépíteni nem lehet. Ezekre a határokra fel lehet építeni egy börtönt, amelyben mi vagyunk az őrzöttek és a győzők, az őrzők. De messze vagyunk még attól is, hogy megnyíljanak ennek a börtönnek ajtajai. A szomszédból áthallatszik a szó, hogy békerevízióról nem lehet beszélni, ellenben tárgyalni mindenről lehet. Ehhez csak jobb atmoszférára van szükség. Szeretem a szójátékot, de csak azt, amely felvilágosít, fényt derít az igazságra, de nem homályosít el semmit. Én is szójátékkal felelek erre: Nekünk nem békerevízióra van szükségünk, nekünk más határokra van szükségünk. És ha ez békerevízió nélkül keresztülvihető, ki állja ennek útját Magyarországon?"

A fenti beszédrészlet 1928-ban hangzott el Debrecenben. Hűen tükrözi Bethlen István beszédstílusát és a témáról alkotott véleményét. A gróf ekkor már esélyét remélte, hogy Magyarország kitörhet a nemzetközi izolációból és lehetősége lesz határainak megváltoztatására.

Dr. Popovics Sándor 1862-ben született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a piaristák budapesti főgimnáziumában végezte, később jogi tanulmányokat folytatott Budapesten, majd államtudorrá avatták. Kezdetben a pénzügyminisztériumban dolgozott, majd Pozsony országgyűlési képviselője lett. 1918-ig töltötte be az Osztrák–Magyar Bank főkormányzója címet, majd Ő volt a harmadik Wekerle-kormány pénzügyminisztere.

A trianoni béketárgyalásokon, mint pénzügyi szakértő volt jelen. A kortársak feljegyzései szerint felkészült, modern szellemiségű pénzügyi szaktekintély volt, aki szinte csak a munkájának élt. Ezután az Állami Jegyintézet elnöke, majd az Országos Pénzügyi Tanács alelnöke, a felsőház tagja, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke és végül az új Magyar Nemzeti Bank elnöke volt egészen haláláig, 1935-ig.

A trianoni békediktátumnak gazdasági értelemben vett legsúlyosabb következménye az infláció volt. A korona elértéktelenedése már a világháború idején is jelentős volt, de a háború végén gyorsult fel igazán. Ebben jelentős szerepe volt a magyarországi eseményeknek is, az 1920. június 4-án aláíratott békeszerződés már csak következménye volt a kialakult helyzetnek. Magyarországon 1918 őszén kitört az őszirózsás forradalom, majd 1919-ben létrejött a Tanácsköztársaság. A forgalomban továbbra is az osztrák-magyar korona volt, az Osztrák-Magyar Bank számára kizárólagos szabadalom biztosította a papírpénz nyomtatását a Monarchia teljes területén, Bécsben folyt a bankjegygyártás. A háború során a bécsi kormányzat szándékosan csökkentette Magyarország bankjegyellátását, kevés volt a forgalomban lévő bankjegy, emiatt hamar pénzhiány alakult ki.

A trianoni békeszerződés a Monarchia utódállamaira kötelezettségeket írt elő a monetáris rendszerre vonatkozóan is. Kötelezték az államokat a korábban használt bankjegyek felülbélyegzésére, majd a valutacserére. Előírták az Osztrák-Magyar Bank felszámolását is, ezzel megtiltva a közös valutából származó előnyöket számukra. Hazánk utolsóként alkalmazta a felülbélyegzést 1920 tavaszán, mikor a bankjegyekre gumibélyegzőkkel a „Magyarország" feliratot nyomtatták.

A bankjegyek cseréjéről és önálló magyar jegyintézet felállításáról 1921-ben döntött az országgyűlés. A Magyar Nemzeti Bank létrejöttéig ez az intézmény látta el a központi bank szerepét. A Monarchia felbomlásával a gazdasági egyensúly is megbillent, a költségvetési hiány növekedett, jelentős volt az infláció. A zűrzavaros eseményeknek nem csak áldozatai, hanem kihasználói is akadtak, ilyenek voltak például a hadibeszállítók, a gabonakereskedők, a bankok, a biztosítók. Ezért a Bethlen-kormány meghozta az ún. vagyonváltság törvényt, melyben ezeket a szereplőket kívánták megadóztatni. Céljuk volt egyúttal a világháború pénzügyi romjainak eltakarítása és az államháztartás egyensúlyának helyreállítása is. A központi hatalomtól és az államigazgatástól is független jegybank felállításáról három évvel

később döntöttek. Egyúttal új pénznem bevezetéséről is szó volt, ez volt a pengő, melyet 1927-ben bocsátottak ki először. A pengő elnevezés arra utalt, hogy az aranyból vert pénzek csengtek, az ezüstből vertek pengő, míg a rézből vertek kongó hangot adtak.

Popovics Sándor, az MNB első elnöke, a magyar gazdaságért elkötelezetten dolgozott. Popovics-díjat ma azok a közgazdászok kaphatnak, akik a közgazdaságtan területén sokat tettek a szakmai diskurzus emeléséért.

Szepesbélai báró Lers Vilmos Budapesten született 1869-ben, Lers Pál és Herqui Mária gyermekeként. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, majd az egyetemen jogot hallgatott. Később az államtudományok doktori oklevelét is megszerezte. A kereskedelmi minisztériumban dolgozott, majd a magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaságnál felügyelő bizottsági tag lett. 1913-ban államtitkári rangra emelték majd négy évvel később a bárói rangot is elnyerte. Mindemelett tanított is, a trianoni időszak alatt külügyminiszteri államtitkárként működött. Felesége szörényi Reischl Elvira volt, akivel három gyermekük született: Ödön, Hortenzia és Vilmos.

A békedelegáció tagjaként gazdasági szakértőként volt jelen, együtt munkálkodott többek között hajózási és vasútügyi szakemberekkel, akikkel több jegyzékben is próbálták felhívni a konferencia figyelmét, hogy a környező országok a számukra stratégiai fontosságú közlekedési vonalak megszerzésére törekedtek a gazdasági előnyök miatt, többek között ezért követeltek maguknak színtiszta magyar etnikumú területeket. Ennek hozománya mai napig érezhető a magyar közlekedésben, a történelmi Magyarország közlekedési hálózatait számtalan helyen vágta át a gyakorlatilag átjárhatatlan új határ.

Illusztráció – A szerződés aláírói, Benárd Ágost és Drasche-Lázár Alfréd távoznak az aláírás után

Saárdi gróf Somssich László 1874-ben született Grazban, Somssich Imre gróf és Széchényi Mária grófnő gyermekeként. Középiskolai tanulmányai befejeztével a Pozsonyi Jogakadémia, majd a Magyaróvári Királyi Gazdasági Akadémia hallgatója volt. Ezután bejárta szinte egész Európát, hazatérve pedig birtokain gazdálkodott. A maga korában hazánk egyik legnevesebb mezőgazdásza volt. A világháború alatt az Osztrák–Magyar Bank főtanácsosaként működött, és 1914-től örökös jogon tagja volt a főrendiháznak is. Felesége gróf Széchényi Mária volt, akivel három gyermeke született: Pongrác, Katalin és Judit.

A békeszerződést megelőző tárgyalások során mezőgazdasági főmegbízottként vette ki a részét a magyar küldöttség munkájában. Trianon következtében hazánk elvesztette a Kárpát-medence biztonságot jelentő hegyekkel szegélyezett határait, megbomlott egységes folyóhálózata és az agrárium, az ipar is jelentős veszteségeket szenvedett. Vízgazdálkodása, árvízvédelme a mai napig a környező országoktól vált függővé, az új határok pedig a földrajzi adottságok miatt nehezen védhetőek. Elvesztettük nemzeti jövedelmünk 67 százalékát, iparunk 38 százalékát. az új határokon kívül maradt a szántóföld 38,6 százaléka, a szőlőterület 62,5 százaléka. A szarvasmarha állomány 30 százalékra, a juhé 28 százalékra mérséklődött és az erdőterület 12 százalékra csökkent. hazánk teljesen elvesztette fenyőerdőit, így megszűnt a papírgyártás legfőbb nyersanyaga, vagyis nem csak épületfát kényszerült behozni külföldről. Magyarország egyik pillanatról a másikra került ki a világpiacra, és külkereskedelemre utalt ország lett. A korábbi egységes monarchiabeli piac helyén új vámhatárok, vámtarifák és gazdaságpolitikák alakultak ki. Ezt csak tovább súlyosbította a szomszédos országok zárkózott viselkedése. A béke gazdasági pontjai máig hatóan befolyásolják a magyar gazdaságpolitika lehetőségeit.

Somssich László 1918-ban lett az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, s szerepvállalása nagy lendületet adott a magyar mezőgazdasági életnek. Nemzetközi szinten is képviselte később Magyarországot, először Genfben, 1927-ben. Érdemei elismeréséül Horthy Miklós kormányzó 1930-ban az első osztályú magyar érdemkereszttel tüntette ki, majd a Magyar Nemzeti Bank főtanácsosa lett. A második világháború után Belgiumba emigrált az idős gróf, ahol 1956-ban halt meg.

A trianoni döntés idén száz éve született meg.

Mint ahogy John Maynard Keynes közgazdász fogalmazott: „az ellenség nem feltétel nélkül, hanem a békeszerződés általános jellegére vonatkozó, előre megállapodott feltételek alapján tette le a fegyvert”. Wilson elnök „világprogramja” „Párizs ingoványában odaveszett”. „Párizs lidércnyomás… felületesség, vakság, pökhendiség… az ókori tragédia valamennyi eleme.” Csakhogy itt „egy haldokló civilizáció félelmetes háborgásáról” volt szó. A másik oldalon pedig ott állt az angolok félelmetes közönye: „az angol nép olvasatlanul fogadta el ezt a békeszerződést.”

Ráthi Marianna

MÁRAI SÁNDOR: Beneš bukása

Az ember, aki ez órában a Hradzsin egyik termében búcsút vesz munkatársaitól és elnöki hivatalának színhelyétől, példa arra, hogy a hazát lehet roszszul is szeretni. Beneš Eduárd, a csehszlovák köztársaság második elnöke, Masaryk utóda, hivatalosan lemondott. A távozó után népek tekintenek: mesterségesen összetákolt hazájának nemzetiségei s Európa népei, kiket csaknem a világháború örvényébe sodort ennek az embernek az elvakultsága, mohósága, tragikus történelmi tévedése.

A prágai kereskedelmi iskolai tanár, aki a világháborúban határokon át szökött, hogy végre megkezdhesse az ellenséges, külföldön bomlasztó aknamunkáját az Osztrák-Magyar Monarchia ellen, nem hozhatja fel mentségére mesterének és nagy fegyvertársának, Masaryknak hívő idealizmusát. A csehszlovák állam e nagy magistere, Masaryk, hitt a népek és országok felett uralkodó erkölcsi princípiumban, Masaryk hitt abban, hogy Isten állama él a földön, s az emberi szándék nem tehet mást, mint iparkodik összeegyeztetni az isteni és az emberi törvényt. Masaryk G. Tamás ellenségünk volt, mikor tudásával, munkájával és tekintélyével fedezte Beneš „államalkotó" módszereit; de a halott fölött nem ítélünk, elismerjük azt, hogy tudott a tragikus tévedésekről s helyenként iparkodott jóvátenni azt – erélytelenül és eredménytelenül, amit munkatársai vétettek. Masaryk G. Tamás hívő ember volt; de Beneš Eduárd, a csehek nagy elnökének utóda, csak politikus volt.

Beneš Eduárd volt az a cseh politikus, aki nem tanult a történelemből semmit. Szenvedélyei és inkább élelmes, mint értelmes érdekszempontjai vezették, s az érdekek sugallatára segített szétrombolni azt a monarchiát, melynek előnyeit és történelmi jelentőségét soha nem ismerte fel, de hűségesen megvalósította az általa alkotott új államban az ő segítségével szétzúzott monarchia minden hibáját és tévedését. A cseh nemzet egyszer kénytelen lesz majd számon kérni e fürge „államalkotótól" mind a tévedéseket, mulasztásokat, rosszhiszemű hamisításokat, a durva erőszaknak és a szívós, süket, makacs önkénynek azokat a végzetes balfogásait, melyek végül a mai állapot bekövetkezéséhez, a cseh imperialista állam felbomlási folyamatához vezettek. Beneš volt az, aki gyakran munkatársai és fegyvertársai tudta nélkül, a személyes becsvágy indulatától vezetve, „összehazudott" egy államot, amely két évtized előtt éppen olyan életképtelen volt, mint amilyen ma, a bomlás perceiben. Az államférfit igazolhatja hite, akkor is, ha téved. A politikust csak az eredmény és a jóhiszeműség igazolja. Beneš művének eredményeit ma tisztán látja már a világ. De meg kell tagadnunk e bukott ellenféltől az utolsó elégtételt is, mellyel a történelem színpadán a bukott szereplőket búcsúztatni szokták: meg kell tagadni lényétől és munkásságától a jóhiszeműséget is.

Beneš Eduárd lemondott a csehszlovák köztársaság elnöki tisztéről, s ez a lemondás kényszerű és természetes következménye a végzetes tévedésnek, amelynek műve áldozatául esett. Beneš volt az, aki a halálosan sebesült monarchia zsákmányából mohó kezekkel összeharácsolt mindent, amit a nagyhatalmak nemtörődömsége és lelkiismeretlen nagylelkűsége harácsolni engedett. Beneš volt az, aki szívós földalatti munkával elérte a háborúban, hogy az ellenséges hatalmak bizalmat előlegezzenek egy soha nem létezett államnak. Beneš volt az, aki a béketárgyalásnak nevezett siralmas és tragikus osztozkodáson hangos és fürge szavával állandóan félrevezette a hatalmakat, aki patakokat kinevezett hajózható folyóknak, aki Debrecent és környékét megajándékozta előbb háromszázezer, majd nyolcszázezer cseh nemzetiségű lakossal. Beneš volt az, aki egymillió magyart kiszakított az anyaország karjaiból, aki az új térképen végig hidakon és utcákon át vezette az ezeréves államtestből kimetszett új Csehszlovákia határait. Beneš, aki feltalált egy új, soha nem létező nyelvet, a csehszlovák nyelvet, ő volt az, aki feltalálta a csehszlovák népet, s ő volt az, aki húsz év terrorjával, pénzelésével, történelmi tények letagadásával, kisebbségi panaszok elsikkasztásával, a Felvidék őslakosságának megnyomorításával, a cseh bürokratizmus minden ravasz és kegyetlen módszerével iparkodott együtt tartani egy nemzetiségi többséget, mely nem akart ez állam határain belül élni. Beneš Eduárd lemondott és elvonul a kényelmes és történelmien sértődött magatartás fedezékébe. De a kortársak és az utókor ítélete nem engedi ilyen könnyen távozni azt az embert, akinek művét milliók panasza, siráma és kétségbeesése vádolja ma is.

Beneš Eduárd elvonul bukott műve színhelyéről, a prágai Hradzsinból, s valószínűleg átadja magát a bukott politikusok hagyományos kedvteléseinek: az erélytelen intrikának és mentegetőző hagyományírásnak. De műve, ha töredékeiben is, itt marad a világ színe előtt és tetemre hívja az alkotót. Az ember, aki lelép most Európa színpadáról, kész volt arra, hogy reászabadítsa a szovjet hadseregének martalóc millióit Európa békés tájaira, mindent elkövetett, hogy a háború fúriái elszabaduljanak láncaikról, s a pusztulás törmelékeiből egyszer még előkaparhassa egy új Csehszlovákia lehetőségeit. Beneš volt az, aki hideg fejjel és öntudatosan feláldozta volna Európa fiatalságát, hogy vérükkel és életükkel siessenek megmenteni egy hazugságot, egy államot, amely nemzetiségeinek többsége által vallott akarat szerint nem óhajtott egységes állam maradni többé. Beneš volt az, aki a népek önrendelkezési elvét, a kisebbségek jogait legtöbbször hangoztatta a Párizs környéki tárgyalásokon, és egyszer sem tartotta meg az elveket. Ő volt az, aki feltalálta a demokrácia védjegye alatt terjesztett sovén imperializmust, a civilizált terrort, az aktatáskás és bürokratikus rémuralmat, minden és mindenki ellen, aki nem cseh egy államban, ahol a csehek kisebbséget alkotnak. Az ember, aki lelép a színről, megalkotott egy államot, s nem tanult semmit a múlt hibáiból, a legyőzöttek tévedéseiből. Beneš Eduárd megbukott a történelem előtt, mert rosszul szolgálta hazáját, rosszul szolgálta Európát, rosszul szolgálta és elárulta, meghamisította az igazi, türelmes, humanista szellemű demokráciát. Művében nem volt igazság, tehát bukásában sincs nagyság. Ez minden, amit a magyar közvélemény a távozó cseh államférfiról bukása pillanatában kénytelen megállapítani.

1938. október 6.

Útközben, Kassa felé

Északi határszél, novemberben.
A társaskocsikat, melyek délután négy órakor, valószínűtlenül ragyogó téli napsütésben, a budai Vigadó elől elindultak a felszabadításra váró területek felé, az indulást megelőző pillanatokban ismeretlen női kezek gyorsan felvirágozták. Ezt a virágdíszt nem rendezte meg senki: a környéken, a budai utcákon híre ment, hogy ezek a kocsik s utasaik, külföldi és magyar újságírók, a hazatérő városok felé indulnak, s egyszerre megtelt az utca várakozókkal, idegen nők az ősz utolsó virágaival díszítették fel a kocsi hűtőjét, mintha – névtelenül és ismeretlenül – ezzel a virágüdvözlettel akarnák köszönteni a falvakat és városokat, amelyeken majd áthalad a kocsi. S mikor a nagy autók elindultak, idegen emberek kezdtek integetni, egy felkötött karú ember, egy gyászruhás asszony szaladt a kocsi után, s idegen emberek szemében könnyek csillogtak. Ezek a virágok, ezek az integető mozdulatok, ezek az idegen könnycseppek mind üzentek valamit a Felvidékre. e pillanatokban megint egyszer látta és érezte mindenki, idegen és magyar, mennyire összetartozik a Felvidék gondolatában minden ember Magyarországon. És Pest, a cinikus hírű, tehát mindig jószívű, lelkesedő és naivan agyafúrt Pest népe, mindenütt az utcákon, amerre a felvirágzott kocsik áthaladtak, küldött egy mozdulatnyi, egy szemvillanásnyi üdvözletet, egy mosolyra vagy egy könnycseppre való köszöntést e kocsik utasaival a hazatérő tájak felé. Négy sáv, négy felszabaduló területcsoport irányában indultak el a kocsik. Mikor a miénk kiért az országútra, már szürkült a gödöllői erdő felett.
Ebben a szürkületben rohan a nagy kocsi, idegenekkel és ismerősökkel Kassa felé. E pillanatokban nem tudja még senki egészen pontosan, hova megyünk – annyit tudunk csak, hogy utunk végcélja Kassa. És ez az utazás az ismerős bizonytalanba, e végső, drága cél körül elterülő homályos ismeretlenségbe, ez a késő őszi utazás az otthon felé e kezdeti percekben mindenkinek torkára forrasztja a szót. Az erdőt nézzük, ezt a rozsdával befuttatott gödöllői, besnyői erdőt, a novemberi táj csodálatos ködszíneit nézzük, a felszántott földeket, melyekből néhol kései sárga virágokkal megtömött mezők lobognak fel, ezt a nemes és gyöngéd késő őszi füstöt és lángolást nézzük, s ez a beavatott, mindenre felkészült, sokat látott és mindent az „esemény” és a mesterség szempontjából megítélő kis társaság sokáig elfogódottan hallgat, mintha megbűvölte volna az utazás igézete. Egy angol utazik a kocsiban, ő is hallgat, mesterségszerűen és hivatásszerűen, ahogy csak az angolok tudnak hallgatni. De a mi hivatásunk más, tartalma nehezebben közölhető, értelme egy mélyebb és bonyolultabb szemérem. Mert ez az út a mi utunk, és nem érti meg senki más. Húsz éve készülünk erre az útra.
Sötét falvakon át rohan a kocsi, a vezető leoltotta a kocsi belsejében a lámpákat, sötétben ülünk, és az első kérdések, válaszok sötétben hangzanak el; talán azért ilyen elfogódottak. Te haza mégy, te hová mégy, te mit hagytál ott? – kérdik. E pillanatokban azzal a másik, történelmi félmúlttal ismerkedünk, mely a nemzet örök életében húsz sötét esztendő volt csak, de az egyének sorsában kitöltötte az életet, igen, néha gerincben szelte ketté a sorsokat. Az egyik csendesen mondja a sötétben, hogy öt hónapon át volt a csehek foglya Kassán. „Bántottak?” – kérdi valaki. „Mindennap” – feleli tárgyilagosan és hangsúly nélkül. – „Volt egy cseh detektív, aztán egy másik ...” S emlékszik a detektív nevére, az élmény mélyen parázslik a lélek szövete mögött. Igen, emlékszik a detektív nevére, aki mindennap bántalmazta; s minden, amit az évek később adtak, munka, sikerek, utazások, egy nagy kultúra, idegen tájak balzsama gyöngéden fedi csak az élményt és a sérülést; fegyelmezetten, pátosz nélkül és számonkérő hangsúly nélkül beszél, nem kiált bosszúért, nem fog nyomozni a cseh detektív után, dehogyis. Csak éppen elmegy most Kassára, mert a szíve is odahúzza, nem csak az emlékek és a mestersége. A szenvedés emléke éppen olyan kötés, mint a boldogság emléke. S a másik, sápadtan és lelkesen, most érkezett Prágából, a megszállott Csallóközön át jött, melyet, mire e sorok megjelennek, már felszabadítottak; elmondja, mint vetkőztették le őket most a határon a Hlinka-gárda friss hatalomtól kissé mámoros legényei. Aztán megszólal az egész kocsi, össze-vissza beszélünk, rohanunk a sötét tájon át, s most már mindenki csak a célról beszél, a városokról, melyeket holnap vagy holnapután viszontlátunk, az egyik húsz, a másik tíz év után, a harmadik soha nem látta, csak szülők, rokonok előadásából ismeri, egy másiknak rokonai élnek még a városok egyikében, melyek felé közeledünk, s megint egy másiknak halottai feküsznek egy felvidéki temetőben, s elmegy most e halottakhoz, és végre megáll a sír előtt... Élők és halottak felé utazunk, a valóság és az emlék felé. S egyszerre megtudjuk, milyen titkosan, milyen mélyen és oldhatatlanul össze van nőve az ország, minden itthoni ember a Felvidékkel. Mintha az ősi táj felé indulna mindenki, ahol valamennyien otthon vagyunk, azok is, akik nem születtek ott. Húsz év várakozása, elfojtott kétségbe-esése, húsz év minden fogadalma és elszántsága üt át a fegyelmezett, emlékező szavakon is. Aztán megint csend lesz egy időre, csak a gyufák villannak a sötétben, néha egy bakterház lámpája világít. Az utasok hallgatnak, s mindenki ugyanarra gondol. Ezt gondolja: Kassa felé megyünk.
S ezt a beszédet a sötétben és ezt a hirtelen elhallgatást, ezt a várakozó izgalmat, elfulladt és kitörő emlékezést néha városnevek szakítják meg. „Rozsnyó” – mondja az egyik önfeledten, és gondol valamire. – „Rimaszombat” – mondja a másik, ott halt meg az apja. És Kassa. Kassa, mondják mások, mondom én is; s a térkép, a titkos és csodálatos térkép, melyet ez évtizedekben szívünk, álmunk, eszméletünk legtitkosabb rekeszeiben őriztünk, egyszerre élni kezd, a térkép valóság lesz, előválik az alvilágból, ahol gondterhesen és aggodalmasan figyeltük tájait húsz éven át, a térkép egyszerre világítani kezd. Már kassai, rozsnyói, rimaszombati házakról és utcákról beszélünk, már látunk egy kapualjat, egy cégfelírást, már ott áll az egyik ablakban egy kedves, ismerős alak, s minden emlék és látomás mögött feldereng azoknak az arca, akik ezt a napot nem érhették meg, s akik mindent és mindenüket odaadták, hogy ez a nap egyszer bekövetkezzék. Igen, én is látok ilyen arcot. Néhány nap még, s viszontlátom a házat, ahol születtem, a másikat, ahol nevelkedtem, megállok az ablakok előtt, ahol egy gyermekkor és egy ifjúság mítosza sugárzik, a valóság körülvesz és elborít. Húsz éve várjuk, tízmillióan, ezt az utat, ezt a pillanatot. Húsz éve készülök erre az útra. ez most már a Bükk, ez a feketeség a sötétben. Kiszállunk a kocsiból, fel és alá topogunk az éjszakában, s a ködön, a hideg sötéten át belélegezzük azt az üde és távoli légcsapást, melyet a felvidék erdei küldenek felénk; mintha egészen közelről megérintene és hívna valaki.

1938. november 6.

Mátyás király csizmái

Azon a melegfényű szeptemberi vasárnapon, mikor Horthy Miklós kormányzó előtt elvonultak a kolozsvári Szent Mihály-templom terén a magyar honvédség csapatai, langyos őszi délután köszöntött Kolozsvárra. Ünnepi délután volt ez, a kora ősz minden fényével és illatával. A kormányzó szózata és az ünneplő beszédek elhangzottak, a pompás katonai díszszemle hibátlanul és lenyűgöző erővel mutatta meg Erdély népeinek az új magyar hadsereg tökéletes készültségét, az előkelő vendégek visszatértek a különvonatokra, vagy eloszlottak a város baráti házaiban. A Bánffy-kastély előtt – amely kettős tetőzetével, évszázadok történelmi viharaitól edzett homlokzatával odaillene akármelyik felső- vagy déli-olasz várostér közepére – s az emelvények körül zsongott a nép. Senki nem tudott megnyugodni, mert Erdély fővárosa végre hazatért. A vendéglőkben nem talált a vándor szabad asztalt, a kávéházakban csillogó egyenruhás katonatisztek ültek elvegyülve díszmagyaros arisztokratákkal, polgári feketébe és ünneplő sötét magyar ruhába öltözött kolozsvári és erdélyországbeli vagy Magyarország távoli városaiból érkezett előkelőségekkel, hírességekkel és csendes, meghatott névtelenségekkel. A város még ünnepelt, mikor a hivatalos ünnep már véget ért, Erdély fővárosa nem tudott megnyugodni, a tömeg nem mozdult a Fadrusz-szobor tövéből. Valamire vártak. Talán csak arra, hogy megnyugodjék a szívekben az az érzelmi vihar, melyet e nap mély és magasztos értelme kavart fel. Sötött a nap, s vasárnap délután végre elindulhattam Kolozsvár legendá s utcáin: mintha egy mítoszban indulna sétára az ember. Az elmúlt huszonkét esztendős megszállás minden cigány gyalázata sem tudta megsérteni Kolozsvárt. A magas tetejű, büszke, szép házak sértetlenül állanak a helyükön, a házak nyugodt, időtlen homlokzata mögött még az ünnep zsongása keveredik a hétköznapok gondjainak komoly szavával, mert nincs kolozsvári család, melynek tagjai ne éreznék az új helyzet nagy felelősségét is.

Az utcák megteltek szabadidős magyar katonákkal. Az ország minden tájszólása elárad e tömeg fölött: ez az ízes, dallamos hangzavar csakugyan a teljes Magyarország. Sodort a tömeg, utcáról utcára, s ez az áradás vezetett Mátyás király szülőháza elé. Közlegények és szegény sarzsis vitézek ezrei igyekeztek a Ház elé, ahol Mátyás született. Mintha a nemzet önkéntelen és boldog tájékozódással, első lépéseivel látogatóba menne egyik legnagyobb fiához. ez a tömeg nem tanácskozta meg e látogatás külsőségeit: az emeletes, hatszáz esztendős palota boltíves lépcsőházában áhítatosan és csendben kopognak a katonabakancsok, senki sem vezeti ezeket az embereket, csak egy érzés, mely biztosan tájékoztat, s mélyen él a nemzet fiainak lelkében. Órákon át katonaruhás tömegek ácsorognak a ház előtt, melyet a románok hazug történelmi szándékkal, túlzott ügybuzgalommal és kevés hozzáértéssel tataroztak. De a ház, ahol félezer esztendő előtt a legnagyobb magyar uralkodói egyéniségek egyike született, sértetlenül áll helyén: csak a szobákból hordtak el az oláhok mindent, de szó szerint mindent, amit félezred év dúlásai közepette is meghagyott z idő és megőrzött a nemzet féltő kegyelete. (A középkori boltíves szobák teljesen üresek, nem maradt itt egy asztal, még egy korabeli ajtókilincs sem. Szállítmányozásban és csomagolásban nagy ez a nép, a regáti román.) De az üres szobák most megtelnek honvédekkel, akik hajadonfőtt állanak a homályos, boltíves termekben, halkan beszélnek, áhítattal keresik a szavakat. Itt született Mátyás király: s egy nemzet hallgat, nehéz bakancsok zavartan topognak a deszkapallón, a lelkek elfogódottan emlékeznek.

Csak Mátyás király csizmáit felejtették e történelmi múzeum egyik szobájában a románok. Miért? Tudja a Jóég: talán, mert csizma, nincs tárgyi értéke. De talán csak szórakozottságból. Ez a pár legendás lábtyű, Mátyás király hadicsizmái s két Mária Terézia-korabeli bőrhuzatos szék minden muzeális tartalma most e nemzeti zarándokhelynek. A szoba, ahol a tárgyak egy sarokban kallódtak, az ünnepdélután homályosra szűrt fényében mindegyre megtelik a vándorló tömeg egy-egy hullámával. Alföldiek és felvidékiek állanak itt s kézről kézre adják Mátyás király csizmáit. E pillanatban még nem őrzik hivatalosan a házat – nincs is ki elől –, nem mutogatják múzeumőrök e sajátos emléktárgyakat. De a nép őrzi és vizsgálja Mátyás csizmáit, a hazatérő magyar nép – s a kép, mely e félhomályos szobában a látogató előtt lassan megvilágosodik, felejthetetlen emléke marad e napnak. Szakaszok és rajok jönnek díszruhában. fedetlen fővel, nem vezeti őket senki, s valamilyen családi szimattal találnak ide, e szobába, ahogy sötétben is hazatalál a vadonban az ember. Ez volt a csizmája, igen. Csendesen beszélnek. „Mutasd sógor” – mondják, és egymás kezéből veszik ki a csizmákat. Olyan áhítattal vizsgálják, mint egy műtörténész a kegytárgyat és olyan szakértelemmel, mint ahogy a debreceni vásárpiacon mustrálja a hortobágyi számadó juhász kommencióosztás után az újonnan vásárolt lábbelit. Olyan bizalmasan nézik, mintha ez az ormótlan, harminckilós, sarkantyús történelmi lábtyű, melynek hitelességéhez talán kétség is fér – mit is számít a történelmi valóság, egy érzés és ábránd hite mellett? –, használati tárgy lehetne maholnap. Mintha gazdája felölthetné még egyszer, hogy elinduljon benne. Tapogatják, megemelik, megbecsülik, vizsgálják, mert értenek hozzá, mert lovasok és magyarok. Értenek hozzá, mert a csizma az csizma, magyar király és számadó juhász számára egyformán az. Tapogatják, mert ezek a csizmák messzire vezették egykor a magyarokat. Megérintik, mert ezek a csizmák vérben, harcban és dicsőségben jártak, s csakugyan van tárgyi mivoltukban is valami másvilágbeli, igazi és emberfeletti, mint a legendák tárgyaiban. Legszívesebben szívükhöz ölelnék, mert hazajöttek a házba, mely a nemzet épületének egyik szöglete. Az ellenség dúlt itt, a szobák üresek. Egy pár csizma maradt csak s egy boldog, szép legenda. Ezért dédelgetik a csizmát. A tömeg lassan sodort szobából udvarra, udvarból utcára. még a pincébe is benéztek, mintha évszázados hordók eltűnt évjáratainak illatát szimatolnák... Családi ünnep volt ez, Mátyás király házában, délután, mikor Kolozsvár, az örök, megint egyszer hazatért az örök családhoz, a nemzethez. S e délutánt követő éjszakán sok ezer fáradt magyar legény álmában bizonyosan megindultak a legendás csizmák, emberfölöttien lépdeltek idő, századok, történelem fölött, valahol a csillagok és a magyar föld között, vezetve hadat és magyarságot örök útján. Ezt is láttam Kolozsvárott, e csodálatos délutánon. Sok mindent láttam, s valahogy mégis ezt sietek elsőnek elmondani.

1940. szeptember 22.

A megfejtéseket 2020. október 30-ig kérjük elküldeni a luxchristi@flynet.hu e-mailcímre. Az első öt helyes megfejtést beküldő Olvasónk ajándékot kap.

Kis ünnepi őszi kvíz

A kérdéssor megválaszolásában segítségünkre lehet tudásunk mellett egy őszi kalendárium. A mondatok ugyanis időrendi sorrendben jelölnek egy-egy szép ünnepünket, amik kicsit kizökkentenek bennünket őszi szomorkás hangulatunkból.

1. A krónikákban lejegyzettek szerint az Ő érdeme, hogy Szűz Mária hazánkban a „Boldogasszony” nevet kapta.

a) Szent Gellért b) Boldog Gizella c) Szent István

2. Fia nevének választásában az európai keresztény államok közé beilleszkedni vágyó Géza fejedelem tudatos lehetett, mert az István név jelentése görögül:

a) vezető b) korona, koszorú c) nemes

3. „Semmi sem győz meg, csak az igazság, semmi sem ment meg, csak a szeretet.” „Forog a világ, de áll a kereszt!” „Jobb a helyes úton sántikálva haladni, mint szilárd léptekkel téves irányba tartani.” Kinek a nevéhez fűződnek az alábbi mondások?

a) Szent Ferenc b) Szent Benedek c) Szent Ágoston

4. A Szent Kereszt a negyedik században került elő, a hagyomány szerint Nagy Konstantin császár édesanyja ásatta ki a Kálvária földjéből. Előkerült mindhárom kereszt és az INRI-tábla is, amelyet Pilátus az Úr keresztjére tűzetett. Ki volt a császár édesanyja?

a) Szent Kunigunda b) Szent Ilona c) Szent Piroska

5. Szülei egyetlen gyermeküket, a Velencében született kis Györgyöt, a kor jámbor szokása szerint szerzetesi ruhába öltöztették, vagyis Istennek és a bencés rend szentjeinek oltalmába ajánlották, miután a gyermek súlyos betegségéből felépült. Ki ő?

a) Szent Gellért b) Szent Márton c) Szent Antal

6. Főangyal, Ő a patrónusa a váci és az erdélyi, valamint társpatrónusa az egri egyházmegyének is.

a) Mihály b) Gábor c) Rafael

7. A Szent Ferenc által alapított rend barna vagy szürke, csuklyás csuhát visel, amit a derekán csomózott kötél fog össze. A kötél három csomója a franciskánusok kötelmeit jelentik. Melyek ezek?

a) imádságot, munkát és szeretetet b) szegénységet, szüzességet és engedelmességet
c) dicsérni, áldani és szentbeszédet tartani

8. III. Gergely pápa tette emléknappá ezt az ünnepet: a „Szent Szűznek, minden apostolnak, vértanúnak, hitvallónak és a földkerekségen elhunyt minden tökéletes, igaz embernek”. Melyik ez az ünnep?

a) mindenszentek ünnepe b) szent őrzőangyalok ünnepe c) aprószentek ünnepe

Perlrott-Csaba Vilmos őszi csendéleteivel

Ajánló a Dunaharaszti Városi Könyvtár kincseiből

GYÖNGYSZAVAK

Orbán Eszter volt a könyvtárban a vendégünk 2019 novemberében, amikor személyesen is megismerhettük a fiatal tudóst. Ekkor mutatta be könyvét: Gyöngyszavak – Újszövetségi szemelvények a héber fordítás tükrében (Budapest, 2016)

A harminchárom tanítást tartalmazó könyv a kereszténység ószövetségi gyökereinek újbóli felfedezéséhez és feltárásához vezet el. Mit jelent a tű foka? Miért szomorodott el a gazdag ifjú? Mire utal a szálka, gerenda? Hogyan járt vízen Péter? Mit jelent az, hogy Jézus megérezte, hogy erő áradt ki belőle, amikor az asszony megérintette? Miért Miatyánk a Miatyánk? Hogyan szól – héberül – a Szeretethimnusz?

Ez a könyv mélyebb betekintést ad a már jól ismert újszövetségi részek értelmezéséhez a héber fordítás segítségével; így közelebb kerül hozzánk az a világ, melyben a Mester élt, szólt, cselekedett. Találkozásokat mutat be, életképeket fest abból a korból, melynek a vallási nyelve a héber volt, s amit Jesua haMassiah (Jézus Krisztus) és tanítványai is használtak, mert e feledésbe merült szavak itt újra előkerülnek, új megvilágításban közelivé válnak, és új értelmet nyernek. Kincseket hoznak elő a mélyből. Gyöngyszavak lesznek.

A szerző – többek között – arról ír, hogy egyenrangú félként kezel Isten. A felelősség vállalása a miénk, ugyanúgy, mint az Övé! Nincs hárítás, nem lehet Istenre átpasszolni a felelősséget, hogy majd Ő megoldja a dolgokat. Amikor egyenrangú félként kezel Isten, akkor olyan bensőséges és bizalmi kapcsolatot szeretne megélni velünk, hogy ki tudjuk mondani: Immánuel=Velünk az Isten; hogy mindent megoszthatunk Istennel, mindent rábízhatunk Istenre, mindenben kérhetjük az Ő segítségét, DE nekünk is meg kell cselekednünk, lépnünk és tennünk mindazt, amit Ő mondott, hogy tegyük. Nagyon sokszor az az oka annak, ha hívő életünk megreked és képtelenek vagyunk továbblépni, cselekedni, haladni, járni az Ő útján, mert azt gondoljuk, hogy majd az Úr elintézi. Isten egyenrangú félként kezel bennünket: mi nem gyerek és nem szolga viszonyban vagyunk Vele. Péter tudta, hogy ezáltal a parancs által lesz képes a vízen járni. Ha a lelkének, gondolatainak félelmére és aggályaira hallgat, ha önmagára néz, képtelen végigjárni azt az életutat, mely neki adatott. A káosz-vihar, amely körbevesz, csak akkor szűnhet meg, ha Isten kijelentett szava bennem élő valósággá lesz! Péter képes lesz használni mindazt, ami szükséges az életéhez: „megismerem önmagam, az önazonosságom, identitásom immár a helyére került". Használd az élettered, ismerd meg, légy ura az érzéseidnek az életedben a kinyilatkoztatott Ige uralma alatt.

A szerző beszél a női identitásról is: ez a Jézus ruhája szegélyét megérintő, erőtlen, beteg asszony találkozott a Törvénnyel, a betöltött élő törvénnyel, Krisztussal. Mert Krisztus maga a Törvény, az élő és életet adó, testté lett Ige, melylyel, ha valaki találkozik, élővé válik; egyszerűen élővé válik benne a Törvény minden egyes szava. Akkor már nem úgy fogja olvasni, mint egy elavult, régi írást, mely az akkoriaknak szólt, nem csupán az eszével, a szemével, az értelmével olvas és keresi a magyarázatokat, hanem a szívével, a szellemével érzi és megéli a Törvényt. Aki találkozik a betöltött Törvénnyel, az már nem tud tisztátalan maradni, már nem tud gyümölcstelen, erőtlen lenni, hanem él. A ruha szegélye a héberben azt is jelenti még, hogy szárny. A Vele való találkozás szárnyakat ad, amely a szabadság jelképe. A korábbi erőtlen állapot elmúlik; szabaddá, élővé válik szelleme, lelke, teste egyaránt! DE: nem elég kijönni, megszabadulni valamiből (különben a vákuum beszippant), hanem bele is kell menni abba, amire szabaddá tett a Szabadító. Azért szabadította meg valamitől az asszonyt, hogy szabaddá tegye valamire! Amikor az ember találkozik a Tökéletességgel, akkor maga a Tökéletesség szólítja fel őt arra, hogy menj bele a Tökéletességbe! A Teljességbe! Abba a Shalomba=Békességbe, amely a tiéd. Ne kívülről nézd a békét, hanem menj bele.

Vajon bennünk vannak-e negatívumok, hol sérült meg a hitünk, a békénk, ha élettelennek, örömtelennek, békétlennek, képmutatónak érezzük az életünket? Milyen attitűdök irányítanak? Jó, ha van önismeretünk. Bátran érintsük meg Jézus ruhájának a szegélyét! Bátran beszéljünk Vele – a sérüléseinkről, hogy kiegyensúlyozott emberek lehessünk, hogy egészségesen szeressük magunkat és az embereket –, hiszen a keresztségben megkaptuk a reményt az üdvözülésre, ami a tökéletesség.

Az egyik legérdekesebb elbeszélése Lukács evangéliumának a 8. fejezetében (26-39) található. Jézus a tanítványokkal a gadarénusok (más néven Dekapolisz) földjére evezett, szemben Galileával. Ide tíz város tartozott, nem földrajzi értelemben, hanem kulturálisan. Dekapolisz városait a hellenisztikus civilizáció idején alapították a Nagy Sándor halála és a római hódítás közötti időszakban, lakói görögök voltak. Ez a terület a római uralom idején minden lehetséges támogatást élvezett – minden feltételt megkapott, hogy hirdesse és képviselje a rómaiak nagyságát. Virágzott a gazdasággal együtt a sokisten-kultusz, a hellenisztikus filozófia, annak három kiemelkedő irányzata: a sztoicizmus, az epikureizmus és a szkepticizmus. Közös jellemzőjük, hogy keresik a válaszokat az élet alapvető kérdéseire: hogyan éljen az ember, hogyan találhat nyugalmat, mi az élet értelme, mi az élet, mi a halál. Indíttatásuk szerint mind a három ág pogány filozófia, mely az élet elviselhetőségét az általuk kialakított világnézet szerint kívánta megvalósítani.

A sztoicizmus a szenvedélymentességre helyezi a hangsúlyt, hogy az ember megtalálja a békéjét. Azt tarják, hogy amin az ember tud változtatni, változtasson, amin nem, azt fogadja el, ahogy van. Az epikureizmus az érzésekre épít: azt tartja, hogy az ember célja a gyönyör megélése, ezért a helyes tett ez; ebből következik, hogy a fájdalom helytelen. A lélek célja pedig az indulatoktól mentesség. A szkepticizmus lényege az örök kutatás, ám e kutatás sosem eredményez döntésfoglalást, szilárd tanok, tézisek magállapítását. Feltételezéseken alapul, esszenciája a kételkedés. Úgy véli, a lélek helyes útja az állásfoglalásoktól való tartózkodás. Látjuk e három fő filozófia vélekedését az életről, a lélekről.

A gadarai embereknél már-már tudathasadást okozott ezeknek a filozófiáknak a megélése. Ráadásul még további, számos más irányzat alakult ki: túl sok volt az információ, túl sok az irány. Akkor most mi a helyes?... Gadara városának neve azt jelenti: kerítés, fal, nyomorgatni, elzárni valakit valahová. Gadara magasan állt, fellegvára volt a kultúrának, lakói – ma így mondanánk – kozmopoliták voltak. Mégis: a város neve beszédes, mert elzárta az embereit, beszűkítette egy bizonyos műveltségbe, amely nem a szellem szabadságát segítette, hanem a különböző életformákra, célokra irányuló sok egyenrangú lehetőség túlzott választéka megnyomorította a lelket. Szenvedője ugyanennek a mai ember is.

A mai szinkretista világban, ahol minden mindennel keveredik, ahol minden megengedett, ott szenved az ember. Szinte beleőrül a sok választási lehetőségbe, a sok újba, elveszetté válik.

Az evangéliumi jelenet főszereplője megzavarodott, szinte belebolondult abba, hogy nem tudta, mit is válasszon. Már annyi filozófia, gondolat vett szállást a fejében, már annyi érzést megélt. Ezért volt a válasz Jézus kérdésére, hogy ki vagy? – Légió. Sok bálvány volt benne, megannyi filozófiai irányzat, megannyi felkínált lehetőség; melyek mind-mind irányítani, uralni akarták. Jézussal találkozva megtalálta az énjét, és identitástudata megtisztult.

Orbán Eszter kapcsolata a héber nyelvű Bibliával úgy kezdődött, hogy egy kétnyelvű Bibliát kapott ajándékba: egyik oldalán héber szöveg volt, másikon vele párhuzamosan a magyar. Ahogy egyidejűleg olvasta (persze ehhez kellett a héber nyelv ismerete) a kétféle nyelven írott szöveget, feltűnt számára, hogy egészen más jelentéseik, alapértelmezéseik vannak. Egyre jobban elmélyedve a szövegben, egyszerre felfedezte az idegen szavak gazdag választékát, és etimológiai jelentésüket körüljárva, fölfedezte e szavakat az Ige értelmezésében, amelyek eddig ismeretlenek voltak. Ahogy a kutatások által a gyöngyszemek felragyogtak, minden világosabb és érhetőbb lett. A Szentírás értelmezése a szöveg új szövetében olyan, mint amikor a visszájáról átfordítjuk és a sokszínű, de kusza szálak összerendeződnek és megláthatjuk az alkotás igaz szépségét. Új perspektívák, többet megmutató, árnyaltabb, személyesebb üzenet született.

Valóban, valami ősi erő vonz bennünket a harminchárom tanítást olvasva. Úgy érezzük, hogy megláthatjuk az eredetet, mely kezdete és kiindulópontja az Életnek. Szívesen ajánlom Orbán Eszter írását, mert a felvetései nagyon érdekesek. Kérdéseket inspirál, de a válaszokat is megkapjuk általa.

Tóth Marianna

KÖNYVAJÁNLÓ

Honoré de Balzac: A szamárbőr

Nyári olvasmányaim egyike volt Honoré de Balzac A szamárbőr című regénye, mely része a szerző Emberi színjáték főcímet viselő kilencvenöt kötetet számláló regény- és elbeszélésciklusának. Most is csak meghajolni lehet Balzac írói nagysága előtt, rendkívüli műveltsége ebben a regényében is megmutatkozik. Mit nem tudott ez a lángelme az emberekről?! A szamárbőr, bár Balzac realista író, mégis meseszerű, fantasztikus, ám véresen komoly történet. Középpontja örök téma: az ördög megkísérti az embert, Isten teremtményét.

A mű Balzac korában játszódik, Párizsban, mondhatjuk tehát, hogy a nagy forradalom utáni időszak kortárs regényéről van szó. Főhőse, egy ifjú ember, Raphaël de Valentin, aki származásra nem túl szerencsés, nem túl szorgalmas, erkölcsi tekintetben nem is túl aggályos; átlagember tehát, aki mégis jobb sorsra érdemes. Mindennapos emberi típus. És ahogyan mindennaposan (ma is) történik megkísérti őt az ördög.

A fiatalembernek éppen nagyon üres a zsebe, semmi kiutat nem lát szorult helyzetéből, és a kor szokása szerint, szörnyű megoldásként már-már a Szajnába veti magát. Ám nehéz tett ez, hogyan is válhatnánk meg életünktől önként, melyhez ragaszkodunk életünk sötét és fényes napjaiban is. Véletlenül vagy nem, a fiatalember átsétál a Szajna hídján, és egy sötét utcában, egy régiségboltban találja magát. A tulajdonos egy kistermetű, igen furcsa, nem szép képű, kortalannak látszó figura, aki felajánlja a fiatalembernek a bolt rejtekben őrzött, különös darabját, egy szamárbőrt. A szamárbőr titokzatos tulajdonsága, hogy birtokosának minden kívánságát teljesíti, ám a kívánságokkal teljesítésével együtt méretében egyre zsugorodik, s vele rövidül – nem természetes ütemben – a tulajdonos élete is. A talizmánt látszólag maga a boltos is félve veszi elő, maga nem tart rá igényt, ám főhősünk, hiszen hihetetlen, amit hall, meggondolatlanul és ostoba bátorsággal a szamárbőrt magával viszi.

Auguste Rodin: Balzac

S innen kezdődik a történet: pénz, nő, hatalom, túlcsordulóan mérve, ám a bőr zsugorodik, s a főhős maga is érzi, mint hagyja el őt az életerő gyorsan, visszavonhatatlanul.

Rettegve az elkerülhetetlen végtől, végül bezárkózik, megszűnteti a kapcsolatait, kiirtja a szótárából, de még a gondolataiból is, az akarom és a kívánom szavakat. Egyedül él, ugyan gazdagon, de nagyon magányosan. Nincs megoldás, nincs katarzis, megtalált igaz szerelme karjaiban távozik az élők sorából. S hova is?

A történet elolvasásával a Faust történet ötlött fel bennem. Az ördög mindent ígér, de az életünk az ára.

A Balzac által forrásként felhasznált történet Amadeus Hoffmann Az arany virágcserép című, felnőtteknek szóló szürreális meséjéből köszön vissza, vagy akár Andersen A kis hableány címmel megírt meséjéből, mely szintén hozzánk, felnőttekhez szól. Feldolgozta még a témát Oscar Wilde Dorian Gray arcképe című regényében.

Balzac, mint mindig, tanít, segít az emberi dolgokban eligazodni. Ez a regénye, A szamárbőr is nagyon elgondolkodtató és továbbgondolandó tanulságokkal szolgál.

Koczka Tamásné

TAKSONY SZENT ANNA BÚCSÚ

Püspökünk és főpapunk,
szent hitünkben mesterünk
Légy jó pásztora népednek,
hogy kedves légy az Istennek.

Marton Zsolt atya,
váci megyéspüspök homíliája

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

Főtisztelendő kanonok-plébános úr, kedves Zsolt atya, druszám, kedves vendégatya, diakónus testvérek, polgármester úr, igen tisztelt közjogi méltóságok, kedves elnök úr, Krisztusban kedves testvéreim!

Nagyon szépen köszönöm a felkérést András atya részéről. Nagy örömmel jöttem Taksonyba. Már jártam itt, még papként, itt is, és Dunaharasztiban, és az jutott eszembe, hogy Pál apostol mondja egy helyen, Isten igéje nincs megbilincselve. Ezt ő akkor mondja, amikor fogságban van, és az jutott eszembe, hogy vírus ide vagy oda, Isten igéje nincs fogságban, a szeretet, az evangélium örömhíre árad most is, közöttünk is. Idefelé jövet beszélgettünk András atyával, aki nagy szeretettel beszélt a taksonyiakról, az itteni közösségekről.

Szent Anna és Szent Joakim ünnepnapján vagyunk, a templomnak a búcsúján. Nagyon szép ez a templom, egy modern és mégis szakrális templom. A legfontosabbak azonban, az épületen belül, a köveken, az üvegablakokon, meg minden tárgyon belül mi magunk vagyunk. Azt mondják az apostolok, Péter és Pál is, hogy mi Isten élő templomai vagyunk, a Szentlélek templomai, és belőlünk, élő kövekből akarja Isten az ő egyházát építeni. Tehát, kedves testvérek, ti vagytok a legfontosabbak Isten egyházában, a Szentlélek benneteket akar átjárni. Kérjük az Ő szeretetét most, ebben az ünnepi szentmisében.

Krisztusban kedves testvéreim!

A taksonyi templom búcsúünnepén vagyunk együtt. Mikor kicsi gyermek voltam, azt gondoltam, a templombúcsú azt jelenti, hogy céllövölde van, és ringlispíl. Később, amikor hittanos lettem, és megtanultam, hogy a templomról szól ez az ünnep, és a templom védőszentjéről, akkor az volt az első gondolatom, ami talán sokaknak eszébe jut, ha először hallja ezt a szót, hogy búcsú: ki szeret búcsúzkodni? Amikor búcsúzkodunk, elválunk a másik embertől, még ha csak néhány napra is, nem beszélve arról, ha valakit a földi életből búcsúztatunk, az milyen szomorúságot jelent.

A templombúcsú azonban nem ezt jelenti. A templombúcsú a bűnöktől való elbúcsúzást jelenti. A templombúcsú megtérésre szólít fel bennünket, a szentgyónás elvégzésére, megújulásra, mondhatni azt, hogy újrakezdésre hív bennünket; ahogy manapság használjuk naponta az úgynevezett GPS-t, ezt a tájékozódó, útleíró, útmutató rendszert, ott szokta bemondani a készülékünk, ha nem jó irányba megyünk, hogy újratervezés. Ismerjük ezt a kifejezést, és életünk újratervezése, ha nem is a legelejétől fogva, de mostantól új lehetőséget kap a templombúcsú kapcsán. Tehát, minden templombúcsú a megtérésre és az újrakezdésre, az újratervezésre hív ben nünket, így ez a mostani is. Szent Anna és Szent Joakim, akik ebben nekünk a segítőink és pártfogóink.

Néhány évvel ezelőtt abban az ajándékban volt részem, hogy a Szentföldön jártam pap barátaimmal, és végigjártuk Jézus életének a fontosabb helyeit. Ezen alkalommal elmentünk a jeruzsále mi templomba. Az egykori templom, aki járt márt ott, láthatta, hatalmas terület, amelynek több bejárata van, több kapuja. Az északi kapun belépve, amit valamikor Juh-kapunak neveztek, később aztán Szent István kapunak is, attól jobbra található a Bethesda fürdő, amiről hallottunk az evangéliumban, ahogyan Jézus gyógyította a béna embert, és annak a szomszédságában van a Szent Anna templom. A hagyomány szerint ezen a helyen állott Anna asszonynak a háza, ahol a Boldogságos Szűz Mária megszületett. Aztán később, ennek a háznak a helyére egy bazilikát építettek, amelyet az 5. században szenteltek fel, július 26-án. Ide vezethető vissza a mi mai Szent Anna ünnepünk.

Nyugat-Európában, a nyugati egyházban a 13-14. században került az érdeklődés középpontjába Szent Anna, ill. Szent Joakim, valamint Jézus Krisztus egész rokonsága, amikor is a keresztes lovagok hazatértek a keresztes háborúkból, és elkezdtek beszélni azokról az élményekről, amelyek a szent helyek látogatása kapcsán érték őket. Foglalkoztatta az embereket Jézusnak a családja. Így különféle hagyományok, történetek, elbeszélések és természetesen legendák is születtek ezzel kapcsolatosan. Innét tudunk Annáról és Joakimról is.

Az újszövetségi Szentírás nem beszél róluk. Miért? Egyrészt azért, mert az ő szerepük nem volt olyan jelentős az üdvösségtörténet szempontjából, mint az ő lányuknak, a Boldogságos Szűz Máriának, valamint, a korabeli ember számára nem volt fontos, hogy életrajzi adatokat rögzítsenek olyan emberekről, akiket ismertek. A szenteket ismerték, közöttük éltek, tudták, hogy azok, nem kellett számukra archiválás, hogy ezt megőrizzék. Nem gondoltak arra, hogy ezt az utókor majd olvasni fogja. Így vagyunk velük is. A 2. században un. apokrif iratok keletkeztek, és ezekből tudjuk azt, hogy Júda törzséből, Dávid családjából származik Szent Anna és Szent Joakim is, és Názáretben éltek. Nagyon sokat mondó az ő nevüknek a jelentése. Anna – nagyon kedves nevünk, sokan talán itt közöttetek is viselik ezt a nevet, Isten éltessen benneteket. Az Anna név azt jelenti, hogy kegyelemmel áldott, mely Isten különleges áldása, a Szentlélek által. Tehát Anna az az Istentől megáldott asszony, aki életet

adott a kegyelembe fogadott, a kegyelemmel teljes Máriának, a Megváltó édesanyjának. Ilyen ajándékban van neki része. Anna azt jelenti számunkra, hogy Isten kegyelme bennünket is meg akar áldani, és ne m csak azokat, akik ezt a nevet viselik, hanem mindnyájunkat. Joakim nevének a jelentése pedig: Isten megvigasztal. Egy hagyomány szerint, Annának és Joa kimnak hosszú ideig nem volt gyermeke. Húsz éves házasok voltak, és a gyermekáldás elkerülte őket. Kérték Istent, fölmentek a jeruzsálemi templomba, áldozatot bemutatni. Ott egy pap megszégyenítette Joakimot a gyermektelensége miatt, hogy miféle férfi, akinek nincsen gyermeke. Joakim annyira restelkedett, hogy úgy döntött, elbujdosik. S ekkor megjelent neki egy angyal, és Annának is, aki tudatta velük, hogy gyermekük lesz; ígéretet tett, és ez be is következett. Isten megvigasztalta Joakimot, és persze Annát is ezáltal. Azt mondja számunkra ez a név, Joakim, hogy Isten a nehéz helyzetben is velünk van. Bennünket is megvigasztal, minden helyzetben, vírusban, azon kívül, életünk nehéz helyzeteiben, csak bíznunk kell benne. Ő ezt kéri, bízzunk benne, higgyünk benne.

Szent Anna rendkívül kedvelt, szeretett és ismert szentünk. A boldoggá avatás útján haladó kedves testvérünk, Bálint Sándor néprajzkutató azt írja a Szent Anna tiszteletről, hogy kiváltságos patrónájaként tisztelte sok ügyében, bajában az asszonynép. A nőknek, az asszonyoknak különösen kedvelt védőszentje Szent Anna. És ha Szent Annára gondolunk, akkor a család jut eszünkbe. Ahogy András atya mondta a bevezetőben, a nagyszülőknek a védőszentje Szent Anna, és persze Szent Joakim is. Amikor a családra gondolunk, akkor talán elsőként a nagymamák jutnak az eszünkbe. A hagyomány szerint Szent Anna még látta a kicsi Jézust, amint visszatértek Heródes halála után az egyiptomi száműzetésből. Nagyon kedvessé teszi ez őt számunkra. Szabadjon egy kicsit személyeskednem, hogyha megengedik a testvérek. Az apai nagymamámat, Maglódról, ahonnan származom, őt is Annának hívták. Ezért is különösen kedves számomra ez az ünnepnap. Ő vitt először templomba, ő mutatott be a plébános atyának, és a szobámban őrzöm azt a Szűz Mária festményt, ami előtt megtanított engem imádkozni. Nagyon hálás vagyok neki, és nagyon köszönöm őt az Úrnak. A másik nagymamám, ő a Dunántúlon, Várpalotán élt, pedig főként kamaszkoromban, fiatal felnőttként volt számomra jelentős, mert érett gondolkodású, mély hitű asszony volt, tanítónő, aki a háború után, mikor választás elé állították, hogy templomba jár, vagy tanítani fog, akkor a templomot választotta, és nyugdíjazásáig postai segédként dolgozott. Ő egy hős, egy szent a szememben. Ő volt az, amikor nyaralni mentem hozzá, és szentmisére mentünk, akivel hazatérve, elővettük az aznapi, vasárnapi evangéliumot, elolvastuk újra közösen, és beszélgettünk róla. Sosem hagyta abba a templomba járást. Még akkor sem, amikor mi, szüleimmel, egy alkalommal váratlanul betoppantunk vasárnap délelőtt. Akkor ő azt mondta: Én most már készülök a szentmisére. Gyertek velem, vagy ha nem, akkor maradjatok itt. De nem áldozta föl, annyira fontos volt számára. Igazi szeretet volt ez részéről.

A nagymamáknak a szerepe nagyon jelentős a családok életében ma is. Én szeretnék köszönetet mondani most ezen ünnep alkalmából a nagymamáknak, az összes itt jelen lévő és mindenütt jelen lévő nagymamáknak, akik hősies szeretetükkel helytállnak a családban, segítik a családot. Harminc évvel ezelőtt hallottam egy kampánybeszédet az akkori választások ürügyén, amelyben azt mondta a szónok, hogy a magyar nagymamáknak szobrot kéne állítani. Egyetértettem vele. Ferenc pápa is beszélt a közelmúltban a nagyszülők szerepéről. Igen, imádkozzunk azért, hogy legyenek elkötelezett nagymamák, és azok a fiatal nők, akikből aztán asszonyok, nagymamák lesznek, legyenek ilyen elkötelezettek.

A család a legfontosabb sejt a társadalom életében, a nagy közösség, az Egyház életében. Családon belül a nagyszülők nélkülözhetetlenek, ha nem is laknak együtt, de kell, hogy a családdal összekapcsolódjanak, rendszeres legyen a találkozás, vegyenek részt a család életében. Nagyon áldott lenne, ha ez mindenütt meg tudna valósulni.

A hagyományból azt is tudjuk, hogy miután megszületett a kis Mária, Joakim hamarosan meghalt. Anna özvegy maradt. Ugyanaz az életsors, amit talán többen átéltünk a családunkban, hogy a nagyszüleink közül a nagypapa ment el először. Én is már csak az egyik nagypapámat ismertem, a másik is viszonylag hamar ment el, s megmaradtak a nagymamák. Azt is akarja nekünk mondani ez a mai nap, hogy

Isten az özvegyeket is szereti. Ők is fontosak neki, nem hagyja el őket. Őket is fölkarolja, és hogy szeressük magunk is az egyedül lévő, egyedül maradt hozzátartozóinkat.

A mai evangélium a mennyek országáról beszél, mint a szántóföldbe rejtett kincsről, és mint olyan igazgyöngyről, amiért a kereskedő mindenét eladja, hogy az övé lehessen. Ha valaki rátalál Istenre, az ilyen kincset jelent számára, amiért minden földi javat odaad. Most, ezen a vasárnapon, ezen a búcsúi ünnepi szentmisén kérdezzük meg magunktól, hogy mi számunkra a legfontosabb kincs? Mi az életünknek a kincse? Azt tudjuk, hogy szerelmesek szokták egymásnak mondani, kincsem, gyöngyöm, a z én nagymamám aranyszépemnek hívott bennünket a testvéremmel. Sok mindent kínál a világ, azt sugallja, hogy minél több anyagi értéket gyűjtsünk, minél jobb pozícióba kerüljünk, helyezzük a külső szépség re a hangsúlyt. Volt egy sorozat évtizedekkel ezelőtt, amelynek Gazdagok és szépek volt a címe, és valamiképpen azt akarta mutatni, hogy az ember akkor boldog, ha gazdag is, és szép is egyszerre. De valóban? Persze szükség van emberhez méltó életünkhöz az anyagi értékekre, de az igazi kincsünk valójában maga Jézus Krisztus. Maga Isten, aki nekünk lelki, szellemi kincseket akar ajándékozni, olyan kincseket, amelyek nem múlnak el, a halálunk után is megmaradnak. Ilyen kincsünk az imádság, a hűség, a szorgalom, és ilyen kincset jelentenek a családi kapcsolatok. Mert ezek a szeretetkapcsolatok odaát is megmaradnak. A szeretet az, ami nem szűnik meg, hanem még bőségesebb lesz, még inkább kiteljesedik, ezt mondja Szent Pál apostol.

Kérjük hát Szent Anna közbenjárását, hogy a mi igazi kincsünkre tudjunk figyelni, Jézus Krisztusra, aki adja nekünk ezeket az örök értékeket, adja nekünk a családunkat, a nagyszüleinket, a szüleinket. Jézus Krisztus igazi kincseket ad nekünk, amikor szenteket állít példaképül, és pártfogóul. Ilyen szentünk Szent Anna, a taksonyi templom védőszentje, és persze az ő férje, Szent Joakim. Kérjük őket, hogy járjanak közben a mennyben értünk, családjainkért, szeretteinkért. Ámen.

DUNAHARASZTI SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÜNNEPE

Virul az igaz, mint a pálma,
nagyra nő, mint a cédrus,
sok gyümölcsöt hozván
Istennek országában.

Ondi Alex diakónus atya homíliája

Krisztusban kedves, ünneplő testvérek!

Templomunknak a búcsúnapját üljük. Az embereknek több minden eszébe jut arról, hogy búcsú. Ha az utca emberét megkérdezzük, akkor említik a ringlispílt, a nyalókaárusokat, a különböző utcai rendezvényeket, ez a búcsú, de hogy ezek miért vannak, arra már nem tudnak válaszolni.

Nekünk, Isten gyermekeinek, valami egészen mást jelent a búcsú, sokkal többet ennél. Ez az a nap, amikor közösségben érezzük magunkat az egész Egyházzal. Nem szokott erre nagy hangsúly esni, viszont mégis ez az igazi értelme ennek a napnak, amikor az egész világegyház azt a szentet ünnepli, aki a mi közösségünknek a védőszentje, jelen esetben Szent István királyt. Az egész világegyházban hozzá imádkoznak most, az ő közbenjárását kérik. Hihetetlen lehet számunkra, hiszen mi ünnepeljük a külhoni szenteket, de az meg sem fordul esetleg a fejünkben, hogy a mi nagyjainkat, Szent Istvánt, Szent Erzsébetet, a magyar szenteket is világszerte ünneplik. Ez az a nap, amikor az Egyház azt ajánlja nekünk, hogy gyónjunk meg, vegyünk részt szentmisén, áldozzunk, imádkozzunk a Pápa szándékára. És hogyha ebben a templomban tesszük mindezt, itt járulunk szentáldozáshoz, akkor elnyerhetjük a búcsút.

De mi is ez tulajdonképpen? Alaposan megtanuljuk hittanórán, hogy a búcsú az ideig tartó büntetések elengedése azok után a vétkek után, amiket már megbocsátottak nekünk. Akkor mégis hogyan marad fenn egy ilyen ideig tartó büntetés? Az Ókorban, réges-régen, nyilvános vezeklés volt az elégtétel, s amikor valaki megbánta a bűneit, nemcsak így személyesen imádkoztak vagy tettek jó cselekedeteket, hanem ezek a vezeklések sokszor évekbe teltek. Léteztek különböző fokozatok: volt, akinek hamuban kellett ülnie a szentmisék alatt, volt, aki csak térdelhetett, aki csak állhatott – a templomok előterében volt ezeknek a vezeklőknek a helye. S azok a hívek, akik valamilyen nagy dolgot tettek az Egyházért, például templomot építettek, vagy kivették ebből a részüket, kiválthatták ezt a vezeklő időt ezekkel a jó cselekedetekkel. S ahogyan az Egyház fokozatosan, a Szentírásból felismerte Istennek az üzenetét, kicsit átalakult a búcsúnak a mondanivalója is. Arra jöttek rá, azt tapasztalták, hogy a bűnöket, amiket meggyónunk, van, hogy sikerül helyesen megbánni Isten iránti szeretetből, de előfordul, hogy valaki egyszerűen fél a bűnei következményétől, fél Isten büntetésétől, s bizonyos fokon ez is sérti Istennek a szeretetét, Isten dicsőségét. A búcsú kiváló alkalom arra, hogy kiengesz-

telődjünk az Egyházzal, fokozottan figyeljünk erre, amikor imádkozunk a Szentatya szándékára, tehát hozzáfűzzük magunkat az Egyházhoz. Itt vagyunk a templom épületében, ami számunkra az Egyházat jelenti. Meggyónunk, megáldozunk, és ez az, ami igazából egybekovácsol bennünket Krisztussal, hiszen az Egyháznak a legfőbb kincse nem az aranykehely, a faragott oszlop, hanem az igaz hívő, aki Istent tudja megmutatni a többi embernek.

Ilyen hívő ember volt Szent István király is. A szentek egyrészt közbenjáróink Isten előtt, másrészt pedig példaképeink. Afelől nincs kétségünk, hogy közbenjár értünk Istennél, hiszen István egész élete erről szólt. Magyarországért élte az életét, hogy meghonosítsa azt az új rendet, ami a mai napig megtartja a nemzetünket Európában, hogy sziklára épült ház legyen Magyarország, és hisszük azt, m ég ha küzdelmeink és nehézségeink vannak is, István királynak is köszönhetjük, az ő közbenjárásának, hogy nem győznek le bennünket ezek a nehézségek, nem maradunk a keserűségben, hanem mindig talpra tudunk állni, akár az országunk, akár egyesével is. Minden magyar Szent István királynak a pártfogoltja. Miben példaképünk Szent István király? Ismerjük az életét, az ő törvényeit, cselekedeteit. Jó király volt, aki példát mutat nekünk abban, hogy ő a kereszténységét nem külső páncél gyanánt használta, nemcsak akkor volt keresztény, amikor látták őt, amikor valamit határozni kellett királyként, nemcsak a stratégia vagy a politika vezette, hanem akkor is Isten gyermeke volt, és ekként élt, amikor nem látta őt senki, vagy csak a családja látta.

Nem mindegy az, hogyan éljük keresztényként az életünket, hiszen lehet, hogy valaki úgy mondja, eljár templomba, de valójában akár a saját családja számára sem vonzó az élete, mert nem hiteles. Olyan, mintha két élete lenne nem kevés embernek, akik eljönnek a templomba, kiélik a lelki igényeiket, s aztán pedig hazamennek, és élnek úgy, mintha pogányok lennének. Aztán nem csoda az, amikor jönnek keseregve és bűntudatuk van, hogy a családjukból bizony senki nem jár templomba, pedig van nem kevés gyerekük. Bizony történnek ilyen mulasztások az életünkben, de hát ezt Isten lába elé tesszük, s Ő az, aki felemel bennünket ebből, aki kiutat mutat.

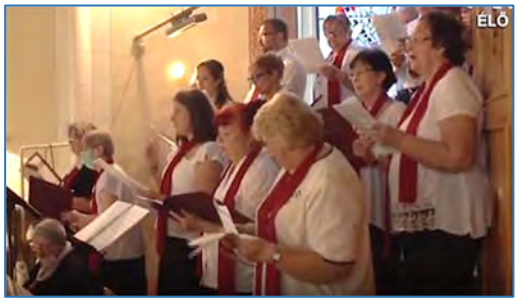

A másik dolog pedig, amiben Szent István király példaképünk tud lenni, az a felelősség. Hiszen maga a Szentírás írja, hogy királyi nép vagyunk, erre rendelt bennünket Isten. Nem vagytok többé szolgák, mondja Jézus, hanem a barátaim vagytok. Nem mindegy, hogyan tekintünk magunkra. Általában, ha próbáljuk beazonosítani, hogy mi kik vagyunk, mik vagyunk, akkor kimondva, kimondatlanul, sokunk oda jut, hogy tulajdonképpen Istennek valamiféle helyettesei vagyunk: megkisért bennünket a gőg, és mások fölött ítélkezünk, beskatulyázzuk a másikat, jogköröket gyakorlunk, amelyek Istent illetik meg. S olyankor, amikor már nagyon felfújódik a lufi, hogy így mondjam, akkor Isten általában megenged az életünkben valami olyan körülményt, helyzetet vagy kudarcot, amikor kipukkad ez a lufi, s már nem gondoljuk magunkat határtalannak, végtelennek, hanem rögtön ránk telepszik az esendőségnek az érzése, gyakran úgy érezzük, mintha utolsók lennénk, vagy netán, volt, aki így fejezte ki magát, hogy féregnek érzi magát. Való igaz, hogy közel sem kellemes ez a rádöbbenés, de tény, hogy sajnos időről időre megtalál bennünket, és lehet, hogy szükségünk is van rá.

Isten az, aki azt mondja, hogy királyi nemzetem vagytok, arra vagytok rendelve, hogy királyok legyetek. Milyen királyság az, ahol mindenki király? Nagy lenne a fejetlenség, nem is ilyen értelemben kell ezt gondolni, hogy mindenki fölött kell uralkodnunk. Annyit jelent ez, hogy felelősek vagyunk egymásért. Ez az igazi üzenete Szent István példájának a mi életünk számára, hogy Isten igenis adott nekünk szabad akaratot, értelmet, tulajdonképpen hatalmat magunk

fölött. Ezt a hatalmat pedig úgy használjuk föl, ahogy igazából nekünk tetszik. Használhatjuk ezt arra, hogy szellemileg, lelkileg, testileg, anyagiakban gyarapodjunk, és gyarapítsunk másokat is. Hiszen hány ránk bízott van, akár a munkatársaink, a baráti körünk, a családunk, ismerőseink, de elég, ha kimegyünk az utcára, és mondjuk valaki autót vezet, akkor máris reá bízottak lesznek azok, akik az ő utasai, és azok, akik a közlekedésben partnerei. Felelősek vagyunk egymásért. Arra vagyunk rendelve, hogy egymást gyarapítsuk, de ezzel a szabadsággal vissza is lehet élni. Ne essünk abba a hibába, hogy nem királyokká válunk, akik biztonságot sugároznak maguk körül, és akik felemelik a többieket, hanem zsarnokokká. Olyan zsarnokokká, akik minden áron le akarják nyomni a másikat, ha kell versengéssel, ha kell, becsmérléssel, ilyen az irigység is. Ügyeljük magunkra, érjük tetten magunkat vagy akár egymást is, bár inkább magunkat, hiszen magunkért felelünk Istennek, hogy bölcs királlyá, az életünk okos kormányzóivá váljunk. Amikor engedjük Istent átragyogni az életünkön, akkor lesz értelme az életünknek, akkor élünk úgy, hogy az ténylegesen a mi teremtett mivoltunknak megfeleljen. Akkor élünk annak, amire teremtve vagyunk, hogyha egymást is felemeljük és Isten elé vezetjük. Ebben segítsen bennünket Szent István király, hogy igaz magyar életet éljünk, sőt, ami még fontosabb talán, hogy igaz keresztény életet élhessünk. S akkor Isten is nemcsak szenvedésben tesz minket a társaivá, hanem az örök uralomban is. Ámen

Megszentelt élet 4.

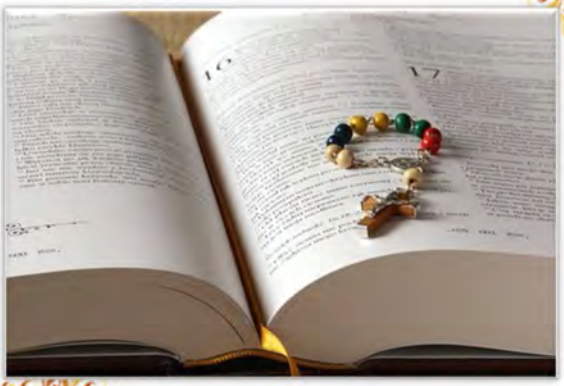

„Nyugaton századok folyamán a szerzetesi élet sok más formája is fölvirágzott, melyekben férfiak és nők megszámlálhatatlan sokasága, lemondva a világról, az evangéliumi tanácsok nyilvános vállalásával Istennek szentelte magát – egy sajátos karizmának megfelelően és a közös élet valamely állandó formájába – Isten népe sokféle apostoli szolgálatára. Ilyenek például a reguláris kanonokok különféle családjai, a koldulórendek, a reguláris klerikusok, s általában azok a férfi és női szerzetesi kongregációk, melyek apostolkodásnak, missziós tevékenységnek és a keresztény szeretet sokféle megnyilvánulásának szentelik magukat. Csodálatosan sokszínű a tanúságtétel, melyben azok az ajándékok tükröződnek, melyeket Isten a rendalapítóknak és rendalapítónőknek adott, s ők, mert engedelmeskedtek a Szentlélek indításának, értelmezni tudták az idők jeleit, és megvilágosult lélekkel válaszolni tudtak az újra meg újra jelentkező kihívásokra. Példájuk nyomán sokan mások is próbálták szóval és tettel megvalósítani életükben az evangéliumot, hogy Jézus eleven jelenlétét – aki a szó legszorosabb értelmében az Atya Megszenteltje és Apostola – ismét megmutassák a maguk korának. Az Istennek szentelt életet élő személyeknek mindig és mindenütt Krisztust, az Urat kell példaképüknek tekinteniük azáltal, hogy imádsággal ápolják magukban az Ő érzületét (vö. Fil 2,5-11), hogy egész életüket apostoli lelkület hassa át, és minden apostoli tevékenységük telve legyen szemlélődéssel." (Szent II. János Pál pápa: Vita Consecrata)

A szerzetesi életformát választók között a kanonokrendek egyesítik a szerzetesi és apostoli életformát a lelkipásztori és a kórusszervezői munkával, így törekedve egyesíteni Isten közös szolgálatát az apostoli tevékenységgel. A kanonokrendek közössége Chrodegang metzi püspök tevekénysége során jött létre a 700-as években, ő volt az első püspök, aki ágostoni szellemben biztosította a kánoni szabályok szerinti közös apostoli életmódot papjai számára, akik liturgiát végeztek és lelkipásztori teendőket is elláttak. Ezt a példát más püspökök is alkalmazták a következő évszázadokban, és a 11. században létrejött a Szent Ágoston reguláí alapján tevékenykedő szerzetesrend.

Szent Ágoston gyermekként édesanyja, Szent Mónika nevelésével katekumenek, a keresztségre készülő felnőttek között élt, jól ismerte a kereszténység alapjait, bár ő maga ekkor még nem keresztelkedett meg. Későbbi tanulmányai során azonban hite háttérbe szorult, a filozófia és retorika felé fordult, tanulmányokat folytatott, maga is tanított és írt, világi területen ért el sikereket. Hosszas vívódás után, amelyet Confessiones (Vallomások) című művében beszélt el, Milánóban Szent Ambrus prédikációinak hatására tért meg és értékelte át a vallásról alkotott nézeteit, felismerve az elmélkedésben, önmegtartóztatásban töltött szerzetesi életforma értékét Isten kegyelmének keresésében. Ágostont és fiát 386-ban Szent Ambrus keresztelte meg, és szülőföldjére hazatérve új életmódot alakított ki. Előbb pappá, majd 395-ben hippói püspökké szentelték; papjaival szerzetesi közösségben élt és számukra szabályzatot is összeállított, amelyeket későbbi korok egyes szerzetesrendjei is irányelveknek tartottak. *„Adja meg az Úr, hogy mindezt szerető gonddal tartsátok meg, mint a lelki szépség szerelmesei; jó magatartásotokkal árasszátok Krisztus jó illatát, nem mint a törvény alatt görnyedő rabszolgák, hanem mint a kegyelem szabad gyermekei." (Szent Ágoston regulája, részlet)*

Útkeresése során Szent Ágoston ráébredt, hogy nem elégítik ki az élvezetek, az élet értelmét a földi hívságokon túli eszményekben találta meg. Felismerte, hogy Isten megközelítéséhez és megismeréséhez olyan belső tisztaságra van szüksége, amelyet csak az elvonultságban töltött, elmélkedő életmód adhat meg számára. A monasztikus élet szépségét valójában Rómában ismerte meg mélyebben, és bár korábban már megtapasztalta a közösség erejét, itt érlelődött meg benne egy monasztikus, az apostoli regulák szerint szerveződő, az Egyházat szolgáló közösség létrehozásának gondolata. Püspökké szentelése után klerikus közösségben élt, amely később több püspököt is adott az Egyháznak.

Ágoston ötvözte tehát a két életállapotot, a Krisztus papságát alkotó klerikusi és a közös szerzetesi életet választó monasztikus életmódot, elősegítve a klerikális-monasztikus közösségek létrejöttét. Bár Szent Ágoston maga tevőlegesen nem alapított monostort, elősegítette monasztikus közösségek alapítását és figyelemmel kísérte tevékenységüket. Már ekkor létrejöttek nők számára szervezett kolostorok, Hippóban nővére volt az elöljáró, és a közösség alakulását Ágoston itt is segítette, egy kolostori vita kapcsán írt levele rendezte a nézeteltérést, és ezt a levelet tartja a hagyomány a Regulák alapjának. A lateráni zsinat 1059-ben újította meg a klerikális intézményt, jóváhagyta a klerikális közösségek életállapotát. A klerikusok két csoportja alakult ki: a világi kanonokok megtartották vagyonukat, ők világi papokként éltek, míg az evangéliumi szegénységet vállalók a szabályozott kanonokok rendjét alkották. A 12. századra többszáz kongregáció és többezer kolostor működött, ezekből jónéhány még ma is él, a többi elveszett a történelem sodrásában.

Az Ágoston-rend alapítása IV. Ince pápa kezdeményezésére indult meg, 1244-ben ő egyesített szétszórt remetei csoportokat egy közösséggé, a rend pápai bulláját azonban csak IV. Sándor pápa állította ki a Lateránban. Az egyesítés elsődleges oka a lelki egység erősítésének szándéka volt, a szabályozott kanonokok mellett az ágostonosok is Szent Ágoston regulája szerint működtek, szoros testvéri közösséget alkotva Isten keresésében. Az Ágoston-rend 1256-tól kezdve tartományokra oszlott, kongregációk a 14. századtól alakultak, és a következő századokban fokozatosan önállósultak más ágak is, reformmozgalmak következtében megújultak egyes közösségek, így közel húsz különféle rend működött az ágostoni regulák alapján. 1621-ben az Ágoston-rendi recollectusok kongregációja alakult meg azzal a céllal, hogy a regulák szigorúbb betartásával, nagyobb fegyelemben éljenek az ágostoni szellemben. A sarutlanok klerikális

koldulórendje is az Ágoston-rend reformmozgalma során vált kongregációvá 1593-ban, működésükben az alázat és a szegénység kapott központi szerepet, ennek jelképeként viselték az egyszerű lábbelit, nevüket is a szimbólumról kapták.

A férfiágakkal párhuzamosan női ág is létrejött, amelynek ugyanúgy szerveződtek a csoportjai, mint a férfiakénak. Bár bizonyosan léteztek korábban is Szent Ágoston szellemében működő apácaközösségek, az Ágoston-rendi apácák első dokumentált közössége Oberndorfban működött, az általános káptalan 1264-ben engedélyezte számukra az ágostoni regulák szerinti életformát. A kongregációk női ága kezdetben a férfiág konstitúciója szerint, szigorú napirendet tartva élt, két csoportjuk, a kórusapácák és a laikus nővérek a közösségben közel azonos rend szerint töltötték napjaikat, vállalt feladataik voltak mások: az előbbiek a kórusima gyakorlását, a laikus nővérek pedig a ház körüli munkákat végezték. A 16. századra a női monostorokban is ugyanúgy létrejöttek a recollectus és a sarutlan Ágoston-rendi apácák közösségei, de viszonylag szűk területen, főként Spanyolországban tevékenykedtek. Életmódjuk középpontjában a zsolozsma és a kontempláció állt, és ez az idők során lehetőséget nyújtott arra, hogy az Ágoston-rendi apácák a lánynevelés feladatát is vállalják, Avilai Szent Teréz maga is rövid, de meghatározó időt töltött egy Ágoston-rendi kolostorban, és a reménytelen ügyek szentje, Casciai Szent Rita is Ágoston-rendi apáca volt.

Csak feltételezni lehet, hogy Magyarországon már az alapítás kezdetén jelen voltak az ágostonosok az országban, az azonban bizonyos, hogy a remetei közösségek egyesítése IV. Sándor kezdeményezésére az itt működő, a benedeki regula alapján élő vilhelmitákat az ágostonosokhoz akarta csatolni, így egy részük kivált, ők megtartották a benedeki regulákat, míg a többiek az ágostonos regula alapján működtek. A vilhelmiták rendházait Magyarországon a pápai döntés után az ágostonosok kapták meg, és a magyarországi Ágoston-rend házait 1262-től rendtartománnyá szervezték.

Több ágostonos közösség honosodott meg a 12-14. század folyamán, legnagyobb számban az Ágoston-rendi kanonokok fő ágához tartozó karinges kanonokok működtek, a 13-14. században több kolostorral is rendelkeztek, főként a Dél-Dunántúlon.

Sajátosan magyar alapítású volt a Szent István királyról nevezett keresztes kanonokok rendje, amelyet II. Géza alapított 1150 körül ispotályos rendként, feltehetően a Jeruzsálemben alapított Boldogságos Szűz és Szent István tiszteletére emelt jeruzsálemi templom és a hozzá tartozó ispotály szolgálatára. A stefaniták székhelyét Esztergomban, az akkor még különálló Abony, későbbi nevén Szentkirály területén létesítette, és a tatárjárás után 1171 körül Felhévízen is épült templomuk és ispotályuk, mindkettő hiteleshelyként is működött. III. Orbán pápa 1187-ben kelt bullájával hagyta jóvá tevékenységüket és rendelte a közösséget közvetlenül a Szentszék alá. Az Esztergom külterületeként számon tartott Abony az itt épített Szent István templomról kapta a Szentkirály nevet, a helyi hagyomány azt tartotta, hogy itt hunyt el Szent István király. A háromhajós, kéttornyú, tekintélyes bazilika azonban nem élte túl a török idők viszontagságait: Esztergom török kézre kerülése után mecsetté alakították, majd a város visszafoglalásakor, 1595-ben teljesen lerombolták, hiszen ezen a területen volt a keresztények hídfőállása, pusztító csaták zajlottak a környéken. Az itt felállított táborban halt meg a harcokban megsebesül Balassi Bálint, első, magyar nyelven alkotó reneszánsz költőnk is.

A Szent Sírról nevezett keresztes testvérek közösségét Arnulf jeruzsálemi pátriárka alapította 1114-ben, és az utolsó szentföldi erőd elestét követően, 1291-ben a rend tagjai Európa szerte létrehoztak kolostorokat a szentföldi zarándokok megsegítésére, ispotályaikban betegeket gondoztak, menedéket nyújtottak a szegényeknek. A Szentlélek Ispotályosok Rendje a 12. századtól ezernél is több kórházat tartott fenn szerte Európában, Magyarországon a 12-13. században Körös és Szepes vármegyékben épültek kolostoraik. 1292-ben Nagyszebenben, 1330-ban Budán is letelepedtek a rend tagjai, és feltehetően több másik helyen is működtek ispotályaik a betegek és elesettek gondozására – a keresztes testvérek negyedik fogadalma a Szentlélek vigasztaló erejének tiszteletére a szegények szolgálata, a betegek gondozása volt.

Bár a rend tényleges alapítása a Szentszékhez fűződik, az ágostonosok Szent Ágostont tekintették alapítójuknak, az ő szellemi öröksége határozta meg a közösség lelkiségét, amelynek három tartópillére Jézus Krisztus primátusa, a szeretet és a kegyelem. Eszközük az ágostoni elvek alapján Isten és a Felé vezető utak elmélyült tanulmányozása, bensőséges ima és más lelkek Istenhez való irányítása volt. Az ágostonrendiek szegénységben és alázatban éltek, felsőbb tanulmányokat folytattak és a gyakorlatban is törekedtek a testvéri szeretet megélésének szentségére, elutasítva a hatalmi vágyat, a másokon való uralkodás késztetését.

Hasonló elvek alapján jött létre a premontrei rend is, az alapítójának tekintett Szent Norbert a vándorprédikátori eszménynek megfelelően apostoli tevékenységre kötelezte el magát Ágoston regulája alapján, és a maga köré gyűjtött klerikusok 1121-ben Prémontrében tettek fogadalmat. II. Honorius pápa 1126-ban adta ki jóváhagyó bulláját, ez alapján a 12. században Szent Ágoston rendjének nevezték őket. Az első statútumukat Boldog Hugues de Fosses apát fogalmazta meg, Szent Norbertet ugyanis Magdeburg érsekének nevezték ki, így átadta az apáti tisztséget. Ez az első alapszabály kialakította a belső szervezetet, a hangsúlyt inkább a monasztikus, mintsem az apostoli tevékenységre helyezve. A 13. századra már hatszáz apátság működött, csak Magyarországon 46, azonban a következő évszázadtól a fegyelem meglazult a rendben, így a 16. századra a külső, történelmi hatásokkal együtt ez válságos állapotot jelentett: a reformáció következtében, főleg német nyelvterületeken sok kolostor megszűnt és a török támadások tovább gyengítették a premontreiek közösségét.

A rend megújítására már a 16. században több kezdeményezés is indult, az egyik Fegyverneki Ferenc prépost nevéhez fűződik, aki a magyarországi rendházak visszaszerzéséért és a szabad prépostválasztásért harcolt. A 17. század a rend számára az újjászületést jelentette, templomok, rendházak épültek, erős fegyelem alakult ki a renden belül, és a tagok komoly tudományos munkát is végeztek. Minden igyekezet ellenére azonban a következő évszázad végére II. József rendelete, majd a francia forradalom a rend megszűntetéséhez vezetett, 1803-ra egyedül Franciaországban a 93 apátsági templomból mindössze 13 marad meg, és hasonló mértékben csökkent a számuk Európa más országaiban is.

Bár a 19. század folyamán több kísérlet is indult a rend újjászervezéséért, főként a generális apát hiánya ezt megnehezítette, így a tagok szétszórt csoportokként működtek. Az I. Vatikáni Zsinat előtt megválasztott generális apát sem tudta kivédeni a 20. század eleji szekularizációs törekvéseket, amelyek végül menekülésre kényszerítették a premontrei kanonokokat. A megmaradt rendi tagok azonban tovább küzdöttek a fennmaradásért, és törekvéseik következtében a rend központját Rómába helyezték, az 1940-es évekre a statútumokat is megerősítették.

Magyarországon az első premontrei prépostság 1130-ban Váradhegyfokon alakult, a mai Nagyvárad északi területén, ez lett a rend központja. Mindössze másfél év alatt 30 monostort alapítottak, gyakran nemzetségi alapon, és közülük több is hiteleshelyként működött. A legrégebbi nemzetségi alapítás a csornai monostor, amely a következő századokban több helyen is alapított prépostságot: Türje, Rajk és Mórichida tartozott hozzá. A reformáció és a török hódoltság Magyarországon a rend megszűnéséhez vezetett, de 1705-ben a morvaországi Louka apátság megvásárolta a váradhegyfoki prépostságot, 1710-ben pedig ugyancsak morvaországi premontreiek újraindították a csornai közösséget, és ugyanebben az évben a jászói és a leleszi prépostság is újraindult. Működésük fejlődését 1789-ben II. József rendelete állította meg: feloszlatta a rendet és megvonta jogi státuszukat is, de I. Ferenc 1802-ben a váradhegyfoki és leleszi birtokokkal erősítve visszaállította Jászó működését, a rend tagjainak vállalniuk kellett a kassai, rozsnyói és nagyváradi gimnáziumok vezetését is. A csornai prépostság 1802-től a türjei és jánoshidai birtokokkal megerősítve önálló magyar szerzetesi közösséggé alakult, és 1808-tól, vállalva a szombathelyi és a keszthelyi gimnáziumok vezetését is, 1948-ig működött. I Ferenc rendelete nyomán tulajdonképpen két jogi szempontból önálló prépostságot hozott létre, a Jászói Premontrei Rendet és a Csornai Premontrei Rendet.

A magyarországi premontreiek helyzetét nehezítette a trianoni döntés is, a közösség életében központi szerepet betöltő Váradhegyfok és Jászói az anyaország határain kívül került, és a román és csehszlovák hatóságok megszűntették iskoláik működését. A történelmi kataklizma a II. világháború után tovább tépázta a premontrei rendet: a közösségeket feloszlatták, iskoláikat államosították és a tagok szétszóródva világi foglalkozás vállalására kényszerültek vagy külföldi apátságokban találtak menedéket. Ez utóbbiak közül kerültek ki azok a szerzetesek, akik az Egyesült Államokba emigrálva a kaliforniai Orange megyében alapították meg a csornai apátság noviciátusát, és ebből a közösségből alakult előbb perjelség, majd 1984-ben apátság.

A rendszerváltás után a rend visszaszerezte a csornai prépostság egyik épületrészét, noviciátust nyitottak, és 1990-ben a gödöllői közösség kezdte meg tevékenységét, átvették a zsámbéki plébánia vezetését is, és fokozatosan újra megkezdték hagyományos tevékenységeiket, a vita mixta életmód jegyében több településen gyakorolnak lelkipásztori teendőiket és végeznek nevelői-tanítói szolgálatot. Jelenleg négy magyar premontrei közösség működik, a Gödöllői Premontrei Apátság rendházakat és iskolaközpontokat működtet Gödöllőn és Zsámbékon, Gödöllőn egyetemi kollégiumot is irányít. A Csornai Premontrei Prépostság rendházai Csornán, Türjén és Szombathelyen találhatóak, középiskolákat tartanak fenn Keszthelyen és Szombathelyen, és csekély rendi tagot számláva, de él a Váradhegyfoki Premontrei Prépostság, küzdve a történelmi örökségük visszaállításáért.

A Premontrei Női Kanonokrend története is a 12. századi vándorprédikátori mozgalmakkal kezdődik, a prédikációk hatására megtért nők számára is szükségessé vált a rendezett, elmélyülésre lehetőséget adó életforma megszervezése. Kezdetben kettős házak jöttek létre, ahol a kanonokok monostorai közelében, de elkülönülve tőlük éltek a fogadalmat nem tett, elhivatott asszonyok, akik imáik mellett a premontrei kanonokok ellátásáról gondoskodtak. A kettős monostorok megszűnése után a szerzetesnők tevékenysége háttérbe szorult, sőt, III. Ince pápa 1198-as rendelete egyenesen megtiltotta nők felvételét a premontrei rendbe. Annak ellenére azonban, hogy a legtöbb helyen valóban betartották a rendeletet, egyes vidékeken, például Vesztfáliában, Csehországban és Lengyelföldön nőtt a női monostorok száma, így 1240 táján a premontrei rend új szabályzatot fogadott el a nővérek számára: vezetőjük, a magistra, aki a század során megkapta a perjelnő címet, mindenkor az apát alárendeltje. Létrejött a nővérek két csoportja: mivel a napirend központi elemét a zsolozsma adta, azt a karnővérek végezték, míg a ház körüli munkákat a laikus nővérek látták el, minden időkben megőrizve szemlélődő és szigorú életmódjukat. A premontrei nővérek sorsa párhuzamosan haladt a férfirendével, a reformáció terjedése, a török hódoltság megtizedelte, majd II. József rendelete szinte teljesen megszűntette a nőkolostorokat. Sorsuk csak 1945-ben rendeződött, ekkor a Szentszék jóváhagyta statútumukat a premontrei rend mintájára.

A Magyarországi premontrei nővérek működésére a korai évszázadokból nagyon kevés adat van, kezdetben Boldogasszony leányainak nevezte őket a nép. A 16. században Szegeden, Mórichidán és Somlóvásárhelyen éltek premontrei nővérek. Ez utóbbiak bekapcsolódtak a Fegyverneki Ferenc prépost által kezdeményezett reformba is, amelynek egyik írásos emléke a vásárhelyi apácák számára készült Lányi-kódex. A másolatban fennmaradt nyelvemlékünk a zsolozsmához előírt utasításokat, az ordináriumot rögzíti, a latin nyelvű szöveget a magyar fordító kiegészítette a magyar szentek ünnepeinek liturgiájával és átdolgozta a kanonisszák számára.

Kép – Vittore Carpaccio: Szent Agoston a stúdióban

A kódex jelentős nyelvemlék, őrzi a korabeli jeles napok középkori elnevezéseit (pl. böjtfőszerda – hamvazószerda), illetve a próbálkozást liturgikus kifejezések magyarítására.

A premontrei női kanonokrend az utolsó perjelnő, Vásárhelyi Katalin halálával szűnt meg 1594-ben, tulajdonaikat a következő években a klarisszák kapták meg. Többszáz évvel később, 1927-ben a jászói premontrei kanonok Külsővaton szervezte meg a premontrei nővérek rendjét, akik a nevelés, a beteggondozás és az egyházközségi munka apostoli feladatát kapták meg és végezték gyermekotthonok és iskolák működtetésével, nők számára szervezett háztartási és gazdasági tanfolyamok megtartásával együtt 1950-ig, amikor a kommunista hatalom a rendet feloszlatta. A rendszerváltozás után a zsámbéki egyházközség visszaszerezte a katolikus lányiskola épületét, ahol néhány premontrei nővér rendezkedett be kolostori életre, és ezzel kezdetét vette a premontrei nővérek új története. Ma Zsámbékon van rendházuk, ugyanitt középiskolát, családsegítő és gyermekjóléti intézményt, szociális otthont, illetve közösségi házat tartanak fenn, Biatorbágyon fogyatékkal élők számára működtetnek nappali ellátót. Tevékenységeik lelkiségét a honlapjukon megjelenő vallomás foglalja össze:

„Különösképpen a szegényekhez vagyunk küldve, akik között Krisztust megtaláljuk, s azokhoz, akik még nem ismerik Krisztust. Imádkozunk, hogy a Szentlélek, aki megkezdte bennünk a jó művet, tegye azt bennünk teljessé Krisztus Jézus napjáig.”

Szentgyörgyi Georgina

Forrás: Magyar Katolikus Lexikon http://lexikon.katolikus.hu/; A remény emberei https://www.szerzetesek.hu/remeny-emberei; https://www.premontreiek.hu; http://www.premontreinoverek.hu/index.php?lap=&param=&center=premontrei_kanonokrend; Puskely Mária: Kétezer év szerzetessége, Dinasztia Kiadó, Budapest, 1998; Topor István: Szerzetesek és szerzetesrendek Magyarországon 2. rész https://korok.webnode.hu/products/szerzetesek-es-szerzetesrendek-magyarorszagon-2-resz/; Vita Consecrata - II. János Pál pápa szinódus utáni apostoli buzdítása a püspökökhöz és papokhoz a szerzetesrendekhez és szerzetesi kongregációkhoz, az apostoli élet társaságaihoz, a világi intézményekhez és minden hívőhöz az Istennek szentelt életről és annak küldetéséről az Egyházban és a világban, 1996 https://regi.katolikus.hu/konyvtar.php?h=73#VC3

SZENT ÁGOSTON PÜSPÖK ÉS EGYHÁZTANÍTÓ

Augusztus 28-án ünnepeli Egyházunk a nagy megtérőt, Szent Ágostont. De ki is volt ez az ember, akinek a személye, tanítása, lelkisége több mint ezerötszáz év távlatából még most is meghatározó és aktuális?

Ágoston a numidiai Tagaste városában látta meg a napvilágot 354. november 13-án, Aurelius Augustinus néven. Édesapja Patricius, pogány volt, csak a halálos ágyán vette fel a keresztséget. Édesanyja, a 16. századtól szentként ünnepelt Mónika, kezdetektől keresztény módon nevelte gyermekeit. Nehéz természetű férjét szelídségével sikerült megnyernie, emellett nagy lelki harcot vívott fia megtéréséért, melyet imáival sikerült kiesdenie. Szent Mónika a családok, anyák és bűnbánók védőszentje.

Ágoston rendkívüli temperamentumát és fegyelmezetlenségét apjától örökölte, emellett mégis nyitott és rendkívül fogékony természetű volt. Hamar a legjobb oktatásban részesült. Okos, öntudatos fiú volt, aki túlságosan is tisztában volt azzal, hogy nem okoz gondot neki a tanulás, ezért sokszor kerülte is az iskolát és pogány társaival inkább a kicsapongást és tobzódást választotta az ígéretes jövő helyett.

Tanulóéveit először szülőfalujában, Tagasteban kezdte, majd grammatikát tanult Madaurában, ezután következett a retorikai és jogi iskola Karthagoban. Tanulmányai során a görög szerzők, mint például Homérosz, nem hagytak benne mély nyomot. A latin szerzők művei azonban, Vergilius Aeneis című eposza és Cicero Hortensius című dialógusa nagy hatást gyakoroltak rá. Utóbbi keltette fel Ágostonban a metafizika iránti érdeklődést, melynek következtében a filozófiában, az örök bölcsességben és a láthatatlan dolgokban kereste az igazi boldogságot. Mindeközben, e keresés folyamán a grammatika és retorika ifjú növendékének a Szentírás olvasása csalódást okozott, leginkább tartalma, stílusa és nyelvezete miatt. Édesanyja vallásosságát is csak dajkamesének tekintette. Így kezdetben idegenkedett a kereszténységtől. Egy házasságon kívüli kapcsolatból fia született, Adeodatus, aki tizenhét évet élt. Ágoston, a fia édesanyját később, megtérése után, szépen elbocsátotta és fiát is nála hagyta. (Vallomások 6. könyv, XV. fejezet)

Illusztráció – Lippi Filippo: Tolle lege

Az igazság keresése közben talált rá az egyházi tekintélytől független vallási megismerést és belátást ígérő manicheus szektára. Ezt a szektát Mani alapította, aki iráni, buddhista és keresztény elemekből vegyítette össze a vallását. Fő tanítása a dualizmuson és a gnoszticizmuson alapult. Dualizmusa az örök és abszolút jóval szembenálló örök és abszolút rosszat hirdette. Ennek képe a világosság és a sötétség, amely két elv örök harcban áll egymással. A gnosztikus szemlélet ebben a tanban ott bújik meg, hogy a világhoz tartozó ember lelke (világosság) a testhez (sötétség) van kötve. Hogy az ember a test börtönéből kiszabaduljon, Isten követeket küld a világba, mint pl.: Mani, akinek elképzelése szerint a test rabságából való megváltás szigorú aszkézissel, vegetárius életmóddal és házasság nélküli élettel érhető el, s a böjt, imádság, gyónás, melyeket a kereszténységtől vett, segítik az embert a teljesség elérésében. Ágoston, erősödő kételyei ellenére, egy ideig még hű maradt ehhez a szektához.

Édesanyja eközben nem adta fel a szellemi harcot és imahadjáratot fia megtéréséért. 383-ban Ágoston, anyja elől Rómába, majd Milánóba szökött, ám Mónika utánament. Milánóban, édesanyja imái mellett, Szent Ambrus kiváló szónoki prédikációi és az ottani újplatonikus hatás (Plotinosz és Porphüriosz olvasmányai) átsegítették a vallási krízisen és kételyein. Mélyen legbelül vívódott magában, de még nem tudta mit kell pontosan tennie. Lemondott állásáról is.

Egyre érlelődött benne a megtérés, a végső lépést mégis Isten kegyelme adta meg neki: Egy barátja kertjébe húzódott vissza, magányt és csendet keresve. Sírt és közben hangosan kiáltozott. Imájában a zsoltáros szavai visszhangoztak: „*Meddig még, Uram*?” (Zsolt 6,4) Ekkor váratlanul meghallott egy gyermekhangot, amely ezt ismételgette: „*Tolle lege, tolle lege*” „*Vedd föl, olvasd, vedd föl, olvasd.*” Kezébe vette az előtte fekvő Szentírást és szeme erre részre vetődött először: „*Éljünk tisztességesen, mint nappal, ne lakmározásban és részegeskedésben, ne fajtalanságban és tobzódásban, ne civódásban és versengésben. Inkább az Úr Jézus Krisztust öltsétek magatokra, és ne dédelgessétek testeteket, hogy bűnös kívánságokra ne gerjedjen.*” (Róm 13,13-14) Ennek a

mondatnak a hatására tüstént a bizonyosság derűje ömlött el szívében, és a kételkedés minden homálya szertefoszlott benne. – Ágoston így emlékszik vissza erre a *Vallomások* című művében (8. könyv, XII. fejezet). Isten tehát a Szentíráson keresztül válaszolt Ágostonnak, akinek útja Krisztushoz harminckettő elpazarolt éven keresztül tartott. Innentől kezdve megtérését úgy őrizte szívében, mint a hála és a kegyelem kiapadhatatlan forrását.

387. Húsvétjának éjjelén Szent Ambrus megkeresztelte Ágostont, aki rövidesen hazaindult édesanyjával Észak-Afrikába, aki útközben Ostiában meghalt. Ágoston a következő évben ért csak haza. Otthon mindenét eladva, barátaival szerzetesi életet kezdett; éppen úgy, mint keleten Nagy Szent Vazul. A szerzetesek élete elmélyült imádságból, aszkézisből, filozófiai és vallásos tárgyú beszélgetésekből állt. Ágostont 391-ben Hippóban pappá, majd 394-ben a megöregedett Valerius segédpüspöke lett, s őt követte a hippói püspöki székben 395-ben. Püspökként jó pásztora volt a híveknek, székhelyén kolostori közösségben élt papjaival. Életpéldájával, szónoklataival és írásaival népszerűsítette az akkor még Afrikában kevésbé ismert latin kolostori életet. Tevékenységének és jó példájának kisugárzása hamar túllépte egyházmegyéjének határait és az afrikai és a nyugati Egyház szellemi vezetője lett. Elsősorban a manicheizmus, majd a magukat keresztényként hirdető tévtanításokkal (donatizmus, arianizmus, pelagianizmus, szemipelagianizmus) szemben védte szóban és írásban az Egyház hiteles tanítását Jézus Krisztusról, a kegyelemről és a megigazulásról.

430. augusztus 28-án hunyt el Hippóban, járványos betegség következtében, épp akkor, amikor a vandálok ostromolni kezdték püspöki székvárosát. Székesegyházában temették őt el. A 7. században az iszlám pusztítása elől Szardínia szigetére, majd Paviába menekítették ereklyéit. Hamvait ma is ott, a Ciel d'Oro templom főoltára fölött őrzik.

Műveit halála után tanítványa és barátja, calamai Possidius rendezte össze, aki megírta életrajzát is. Ágoston legnagyobb lelkiségi műve a *Vallomások* (Confessiones), melyben Istenhez szóló ima formájában mutatja be életében az isteni kegyelem működését. Levelei és a *Retractationes* (kritikai utószó az általa kiadott írásokhoz) életének méltó és hű tükörképét adják.

Ágoston zseniális gondolkodó, szigorú dialektikus, rétor, szónok és buzgó lelki vezető volt. A Katolikus Egyház tanításának fejlődésében szinte valamennyi szakterületen óriási jelentősége van: egyháztan, szentségtan, kegyelemtan, misztika. Az ókor legnagyobbjaként jobban ismerte a keresztény filozófiát és teológiát, mint bárki más a következő korszakokban. Korai írásain még érezhető az újplatonizmus, azonban sikerült ezt időben felismernie és annak kereszténységgel össze nem egyeztethető elemeit kiiktatnia, csak, hogy egyet említsek, a teremtéstanban új fogalmat vezetett be, a semmiből való teremtést (creatio ex nihilo). Így tette az újplatonizmust a következő századok keresztény teológiájában alkalmazhatóvá. Vallási lelkesedése termékenyítően hatott a keresztény misztikára is, dialektikájával a skolasztikus teológia elvi megalapítója lett. Beszédeiben és írásaiban, stílusban új életre keltette az ókori latin nyelvet, amely termékenyítően hatott az Egyház latinitására.

Az újkor kezdetén, amikor a nyugati kereszténységet a reformáció két táborra osztotta, Ágoston szelleme mindkét félre továbbra is nagy hatással volt. Szerzetesi szabályzatával a középkori és az újkori szerzetesi élet szellemi atyja lett (Ágoston rendi szerzetesek). Ágoston működésének egyetlen valódi forrása az egyházi tanítás két oszlopa: az íratlan Szenthagyomány és az írott Szentírás volt. Gondolkodásában a teológia nem egy elvont tanrendszer, hanem a hívő ember kegyelem által megvilágosított tudása Istenről. Így a teológia sosem lesz zárt rendszer.

A teológia lényegét a *De Trinitate* című nagy, teológiai művében mutatta meg, amelyben az Isteni Szentháromság személyeinek viszonyát és egységét taglalja. Amikor ezt a művet írta, a legenda szerint, a tudós Ágoston a tengerparton sétált és azon gondolkodott, hogyan ragadhatná meg Isten lényegét. Egyszer csak meglátott egy kisgyermeket, aki kagylóval merte a tenger vizét a kis gödröcskébe, melyet a parton ásott. *Mit csinálsz?* – kérdezte Ágoston. „*Kimerem a tengert.*" – válaszolta teljes komolysággal a gyermek és folytatta tovább a meregetést. „*Gondolod, hogy sikerülni fog?*" – kérdezte nevetve Ágoston. „*Biztosan előbb fog ez nekem sikerülni, mint neked az, hogy megragadd Isten lényegét!*" – felelt a gyermek és ezzel eltűnt.

Azt a tekintélyt, melyet Ágoston az Egyházban élvez, az egyházi tanítóhivatal is megerősíti, jóllehet kezdettől fogva szükség volt tanai félremagyarázásának kiigazítására. Tanítása olyan sokoldalú, mint amilyen gazdag volt egyénisége, hiszen személyisége jelentős fejlődésen ment keresztül.

Egyházunk szenteket állít elénk, hogy életükkel és tanításukkal példát mutassanak nekünk minden korban. Szent Ágoston élete bizonyíték, hogy sosem késő megtérni, Istenhez fordulni. Buzgósága és fáradhatatlansága példa számunkra, hogy életünket ne a tobzódásban és a véges, múlandó dolgokban keressük, hanem az örök igazságokban és próbáljuk meg kiteljesíteni azt Isten kegyelmével. Legyünk az emberek szolgálatára életünkkel és azzal a szellemi kincscsel, amit birtokolunk Isten jóvoltából.

Szent Ágoston így fogalmazta meg a mi Urunk, Jézus Krisztus tanításának lényegét: *„Igen rövid parancsot kaptál: Szeress, és tégy, amit akarsz. Ha hallgatsz, szeretetből hallgass; ha kiáltasz, szeretetből kiálts; ha korholsz, szeretetből korholj; ha kímélsz valakit, szeretetből kíméld; a szeretet gyökere legyen meg benned, s ebből a gyökérből csak jó fakad."*

Horváth Péter

Felhasznált irodalom: *Magyar Katolikus Lexikon*, vol. II. (szerk. Diós, I.), Szent István Társulat, Budapest 1996.

HARASZTI SZÍV ÉS LÉLEK

Interjú Gáll Sándorral

– Kedves Sándor, állandó munkatársam vagy Krisztus fénye újságunkban, amit Láng András atya alapított most már huszonegy esztendeje. 2002 augusztusától jelensz meg nálunk, kettő híján hetven dolgozattal jelentkeztél, … jót mosolygunk *… ami tükrözi szerteágazó érdeklődésedet, sokoldalúságodat, szolgálatkészségedet, s ezért mi nagyon hálásak vagyunk neked. Ez okból is szerettem volna veled leülni beszélgetni, hogy az Olvasók téged magadat is közelebbről megismerhessenek. Be szeretnélek mutatni, mint a kultúra emberét. Ne csak újságunk hasábjain olvassanak téged, tudják a dolgozataidat személyhez is kötni.*

Ezen kívül személyes barátságunkra is hivatkozom, ami tart, mióta ideköltöztünk. Még a bevezetőben elmondom, hogy igazgatója vagy a Laffert Kúria kulturális intézménynek, a József Attila Művelődési Háznak és a te vezetésed alatt működik a Helytörténeti Emléktár is. A Polgári Kör egyesületnek pedig te vagy az elnöke.

Sándor visszaemlékszik, hogy miután egy ismerősünk bemutatott minket egymásnak, a Petőfi utcai cukrászdában ültünk le először beszélgetni.

– Akkor már bő egy éve laktunk itt. Ez 2002-ben történt. Ebben az évben indult a polgári körök országos mozgalma, s én kerestem hozzá az embereimet, amikor kiderült, hogy Harasztiban működik már Polgári Kör. Így ismertük meg egymást.

– Igen, Dunaharasztiban akkor már hét éve működött a Polgári Kör, amely kulturális egyesületként van bejegyezve. 1995-ben alapítottuk. Most leszünk huszonöt évesek, decemberben. Elég rosszul érint bennünket is ez a járvány, nem tudom, hogyan fogjuk tudni ezt megünnepelni. Sok mindenre tudunk visszaemlékezni tevékenységünkből: nagyon készültünk a várossá válásra, emlékparkot hoztunk létre és táblákat helyeztünk el a város határában „Isten hozott felirattal”, részt vettünk a Hősök terén, az 56-os emlékmű létrehozásában, a ligeti templom kertjébe keresztet állítottunk a hősök tiszteletére.

Idén ünnepeljük alapításunk 25. évfordulóját, van mire emlékezni. Nagyon sokan már nincsenek közöttünk, őróluk is meg akarunk emlékezni, akik hozzátették történelmünkhöz egyéniségüket, tetteiket, jóakaratukat: a Lippai házaspár, dr. Gintner Zénó, dr. Heil Ádám felesége, Szerémy Ági, aki az emlékparkot tervezte annak idején. Székely doktor felesége, aki elválaszthatatlan volt a közösségünktől, Nagy Istvánné Ica, alapító tagunk, Szalai Géza, aki Svédországban élt, Tornai József, tiszteletbeli tagunk. Hosszú a sor. Szép és fájó emlék, ha rájuk gondolunk.

– A Polgári Kör azért továbbra is működik.

– Kicsit lanyhább azóta a tevékenységünk, hiszen a Polgári Kör kulturális egyesület, és mióta intézményvezető vagyok Dunaharasztin, nehéz az intézményi munka mellett egyéb kulturális rendezvényeket szervezni. Egy kicsit erkölcsileg is összeférhetetlennek gondolom, hogy a városi kultúrában konkurens módon szervezzek rendezvényt, ezért megpróbáltam kicsit más útvonalakat keresni. Így most már több könyv van, ami a Polgári kör égisze alatt jelent meg, például helytörténeti kiadványok, megtámogattuk egy helyi író-költő prózai kötetének kiadását, interjúkötetet készítettem Kerekes Annával, aki dunaharaszti festő, a művésznő 90. születésnapja alkalmából.

– A Baktay-könyvek is a ti közreműködésetekkel láttak napvilágot.

– Igen, a Baktay-kultuszt próbáltuk erősíteni. A Hopp Ferenc múzeummal közösen adtuk ki a Huckleberry Finn történetét, amit Baktay Ervin fordított, illetve a Baktay Alapítvány neve alatt adtunk még ki egy könyvet Amrita Sher-Gil, Baktay unokahúgának a művészetéről, és bedolgoztunk az Iparművészeti Múzeum és a Baktay Gimnázium által jegyzett Baktay Ervin Homo ludens – Emlékeim nyomában című kötethez. Dr. Helméczy Mátyás több kötetet jelentetett meg, amelyek megszületésében szintén részünk volt. Most ezekkel foglalkozunk. Azért szervezünk még rendezvényt, de inkább a hagyományőrzéshez kapcsolódóan. 2003-ban kezdeményeztük az október 6-i gyásznapról való megemlékezést városunkban, és előtte, 1996-ban a Hősök napi ünnepséget is, amely mára nem tud teret kapni, mert annyi városi rendezvény van ebben az időszakban. A Hősök napja május utolsó vasárnapja, de ekkor van a gyereknap városi rendezvénye is, melyre rengeteg család ellátogat. Nem sokkal utána, június 4-én, Trianon évfordulóján van a nemzeti összetartozás napja, ez is már városi szervezésben zajlik. Egy héten belül nem lehet ennyiszer megmozgatni az embereket. Azt gondolom, a jó megoldás erre, ha ezen az ünnepen a Polgári Kör felajánlást tesz, és szentmise keretében fogunk erről megemlékezni.

Felemlítem, hogy a hősök tiszteletére keresztet állítottak a ligeti templom kertjében.

– Az új templom oda épült, ahol korábban a kereszt állt, így az át lett helyezve. Örülök, mert sokkal szebb helyre került. A sziklaoltár előtt, Mária mellett lett újraállítva a kereszt, amely emlékeztet mindig a hőseinkre. Előtte van egy közösségi tér, ahol az együtlléteket szokták a ligetiek szervezni.

– Kedves Sándor, sváb származású vagy, tudom, katolikus családból, ezért is kötődsz az újságunkhoz, és a származásod révén érdeklődsz a helytörténettel. Ezzel kapcsolatban sokat publikáltál, nagyon szereted Harasztit.

– Hogyne, Helméczy Mátyással, aki a tanárom volt, az utolsó éveiben együtt dolgoztunk, és négy-öt könyvének a kiadásában, szerkesztésében részt vettem. Sok mindenre megtanított, sok mindent átadott nekem, amivel ő foglalkozott. Helytörténeti érdeklődésem részben kötődik sváb származásomhoz, hiszen hagyománytisztelő ember vagyok, de ezen belül engem itt, Dunaharasztin leginkább a polgári kultúrának a megjelenése érdekel, aminek fel lehet fedezni a nyomait, mert még élnek olyan emberek, akik visszaemlékeznek erre, hiszen a két világháború közt Dunaharasztin nagyon magas szintű kulturális élet zajlott. Ha belegondolunk, hogy például a Rákóczi-ligeti közösség abban az időben háromezer fős lehetett, és ennek a populációnak kaszinója volt, újsága, szimfonikus zenekart tudott fönntartani, a keresztény polgári körnek dalárdája volt, láthatjuk, hogy hihetetlenül pezsgő kulturális élet zajlott. Nem beszélve arról, hogy a fölsőfaluban, amit az 1800-as évek végétől folyamatosan betelepítettek a Pestről kiköltözött tisztviselők, ott is kialakult kaszinó, különböző estélyeket rendeztek, olyan vendéglők

működtek, ahol társastánc tanfolyamok voltak, tehát megjelent egy polgári kultúra, amelynek jeleit látni lehet, ha visszanézzük, hogy például a Hősök szobra, a Hősök tere avatásakor milyen programokkal tudtak a helyiek hozzájárulni ehhez az eseményhez. Emellett, természetesen, a sváb kultúra nem elhanyagolható, tekintsük csak azt a népzenei kultúrát, amely Magyarországon olyan tekintetben egyedülálló, hogy nagy részében nem szájhagyomány őrzi, hanem már a kezdetektől lekottázott formában vitték tovább, hiszen ez a fúvósok számára szükséges volt. Fennmaradtak az autentikus népdalok, amelyeket például Bauer Lőrinc gyűjtött és dolgozott fel, s amelyeket az alsófalusi asszonykórus énekelt. Ezek mind nagyon-nagyon értékes dolgok, ám ebbe a területbe kevéssé folyok bele, mert a Tájház nagyon komoly hagyományőrző tevékenységet végez, és programjaikkal teljes mértékben le is fedik ezt a területet. Ennek a hagyománynak magam híve vagyok, az enyém is ehhez a kultúrkörhöz tartozik, és ezt a kultúrát gyakorlom a mai napig is, de mint helytörténész, Haraszti egységes részét próbálom kutatni, megfigyelni, és ebben, hál' Istennek, vannak segítőim.

– A polgári értékrend iránti vonzalmad mutatta a Haraszti Tükör nevezetű újság, amit 2003-ban alapítottál, és nagy szeretettel írtunk annak idején.

– Igen, kezdetben volt ennek a lapnak egy kis politikai attitűdje, hiszen a Magyar Polgári Együttműködés Egyesület égisze alatt adtuk ki, de később arra gondoltunk, hogy sokkal több embert meg tudunk szólítani, ha a polgári értékrendet nem politikai, hanem erkölcsi vetületben és a kultúra oldaláról mutatjuk be. Ez a lap sokak előtt lett népszerű. Addig tudtam vele foglalkozni, amig képviselő voltam, mert a képviselői tiszteletdíjamból és adományokból tartottuk fenn ezt a kiadványt. Amikor már nem indultam képviselőként, akkor ezt a részét föladtam.

– Most is van egy újságod, a Szalon, melyet a Laffert Kúria ad ki.

– Ez egy digitális újság, és kifejezetten művészeti kiadvány, amit egy kiváló alkotó közösség ír, rajzol és támogat. Nem hasonlítható össze a Tükör újsággal, hiszen a kortárs művészet megjelenítése a célja, ami nem biztos, hogy minden esetben összeér a klasszikus, konzervatív értékrenddel. A célja – hirdetni az esztétikát, ami lehet akár vitatéma is, meg nem értés tárgya, de akkor is meg kell mutatni, és rá kell bízni a közönségre …

– Harasztin nagyon sok művész él, feleséged, Nyári Annamária Ildikó is képzőművész, tanár, köreinkben azért van ennek nagyobb hangsúlya, s van helye egy ilyen újságnak.

– Személyes ambícióm, hogy szeretem ezeket a kiadványokat szerkeszteni, összerakni. Szeretek valamit az embereknek megmutatni abból, amit csinálunk.

– Ezt azért említettem föl, hogy elmondjuk, nemcsak írni tudsz, hanem szerkesztőként is maradandót alkotsz. Még a tördelést is megtanultad.

– A tördelést én is word-ben kezdtem, mostanra azonban hozzájutottam a legkorszerűbb tördelőprogramhoz. Most inkább az idővel van baj. A hosszú éjszakák is rövidek arra, hogy az ember befejezze, amit eltervezett.

– A Laffert és a Művelődési Ház mellett a helytörténeti múzeum is hozzád tartozik. Erről mondj nekünk pár szót.

– Igen, ennek az ügye most kevéssé szerencsésen alakult, mert befogadtuk a Baktay Ervin indián-cowboy kiállítást, ami nem volt eredetileg tervbe véve. Volt egy lehetőség, és miért ne szereznénk meg, ami hozzánk kötődik. Ennek anyaga viszont elfoglalta a helytörténeti gyűjtemény helyét, úgyhogy annak egy kisebb része a Laffert Kúriában van kiállítva. Egy tablósorozatban Haraszti történetét mutatjuk be, és felállítottunk a hátsó traktusban egy Duna-enteriőrt, mert ha valaki idegen idejön, a Laffert Kúriába, koncertre vagy látogatásra, kiállításra, akkor nem biztos, hogy a helytörténetből a helyi iparosokra kíváncsi, hiszen ez minden településen hasonló, voltak hentesek, szabók, kovácsok, hanem megpróbáltuk a Dunának a helyi látásmódját bemutatni, amelynek keretében a nádvágástól kezdve a fűzfafonatig mindenféle megjelenik, és megtekinthetők Kertész André fotói, amelyeket Dunaharasztin készített.

– Eredetileg műszaki foglalkozásod volt, később elvégezted a Pécsi Egyetemet. Milyen szakon diplomáztál?

– Főiskolai szakon végeztem, andragógus-művelődésszervezőként.

– Merthogy ez volt az életcélod.

– Igen, sikeresen szerveztem programokat a Polgári Körben, és arra gondoltam, hogy ezt a tevékenységet szakmai tudással is megtámogatom. Tegyem úgy, ahogyan ezt a szakma elvárja. Felvételiztem a főiskolára, tanultam, de mire végeztem, elért egy gerincsérülés, ami miatt a szakmámnak – automatikával foglalkoztam – a fizikai igénybevételt jelentő részét már nem tudtam ellátni.

– Viszont várt rád az a terület, amit szívedből szeretsz.

– Igen, megpályáztam egy álláslehetőséget, és a Művelődési Házba kerültem, annak helytörténeti részébe. Nagyon szép éveket töltöttem ott, a városháza udvarán van a múzeumunk. Ráláttam a templomunk tornyára, a városháza szép épületében dolgozhattam, és ez egy csodálatos közeg volt. A sors úgy hozta, hogy itt, a Laffert Kúriában is, ha kimegyek és zárunk, a másik oldalról magasodik a templom, és nagy elégedettséggel szoktam hallgatni, ahogyan üt a toronyóra, amelynek elhelyezésében szintén közreműködhettem.

Ha visszatérünk egy kicsit a történelmi dolgokhoz, az egyháztörténet ugyanolyan érdekes, és szervesen kapcsolódik a polgári kultúrához. Ezt a mai napig észlelhetjük. Az a miszszió, amit itt a Laffert Kúriában fölvállalhattunk, szorosan kapcsolódik az egyházi attitűdhöz. Az a tapasztalatom, hogy a komolyzenei műsorokon a látogatók 70 %-a a templomba járó emberek közül kerül ki. Tehát ügyelni kell mindig, hogyha a templomban valamilyen program van, például hangverseny, a Laffert szervezésével ne ütközzön, mert akkor megcsappan nálunk a látogatók száma. Nagy István kántor-karnagy úrral nagyon jó kapcsolatot ápolunk.

– Igazgatója vagy a Laffert Kúriának, ennek a kulturális központnak, és a József Attila Művelődési Háznak is. Nagyon sok feladat megtalált.

Igen. Amikor a Művelődési házban az állásra pályáztam, tudtam, hogy Harasztin óriási az igény a közösségi terekre. A különböző szervezetek nagy számban keresik a kulturális színtért. Harminc-harmincötezer ember fordul meg évente a művelődési házban, és ez jelentősen több, mint a lakosság. A Laffert Kúriának jóval kevesebb a befogadóképessége, de itt is tízezer fő körül van az éves látogatottság. Szerencsére alakultak még alternatív befogadó helyek, ahová tánccsoportok és más közösségek járhatnak, ezek kiegészítik az általunk nyújtott szolgáltatásokat

– Ez a szó, hogy kultúrmenedzsment, mennyiben fér össze a mentalitással, amely jellemez téged? Mint igazgató, mennyiben kell ezzel foglalkoznod?

–Ezzel kevésbé kell foglalkoznom, főleg a Laffert Kúriában, ahol megvan a kultúrateremtő és kultúraadaptáló lehetőségem, ami azt jelenti, hogy az éves költségvetési keretem biztosít jónéhány rendezvényt, és ezen belül annyiban kell a pénzügyi tervezéssel foglalkozni, hogy teljesítsük a bevételi előírást, és próbáljunk minél jobb minőségű előadásokat hozni az anyagi keretek nyújtotta lehetőségeken belül …

– Tehát a másodikon van a hangsúly, a minőségen.

– A minőségen van a hangsúly, és ez is az elvárás, hogy ez a ház így működjön. A polgármester úr egy kicsit kiemelt helyszínként tekint erre az intézményre, és nincs olyan gazdasági elvárása, amit ne lehetne teljesíteni. Szerintem, ha a Laffert Kúriát üzleti vállalkozásban kéne működtetni, az baj lenne, mert akkor vagy csak egy tehetős réteg tudná ezeket a szolgáltatásokat igénybe venni, vagy pedig más, olyan jellegű dolgokra kellene az épületet használni, amelyek nem a kultúrát szolgálják. Így a Kúria elvesztené a mindenki számára elérhető közkincs jellegét ebben a városban. Megtisztelő, hogy munkámmal ezt a célt szolgálhatom.

– Milyen jellegű terek vannak itt, a Laffertban?

– A Laffert Kúriának gyakorlatilag alapfeladata a kamarakoncertek tartása, a képzőművészeti kiállítások rendezése, pódiumok, kamaraelőadások, ismeretterjesztő előadások bemutatása a hetven főt befogadni képes termében. Ez azért is nagyon hálás feladat, mert hetven fővel könnyen meg tudjuk tölteni ezeket az eseményeket, háromszáz főt szervezni a kultúrház nagytermébe sokkal nehezebb feladat. Szerintem egy pódiumnak, kamaraelőadásnak háromszáz fő előtt minden szépsége elvész. Ilyen kisebb közönség előtt érvényesül a közelség, a közvetlenség, az akusztika, hiszen nem erősítéssel dolgozunk, s ennek van egy varázsa. Az emeleti szalonokban kiállításokat rendezünk, míg a kávézóban általában fotókiállításon adunk teret a fiatal tehetségeknek, a földszinti szalonokban pedig klasszikus képzőművészeti alkotásokat mutatunk be, vagy pedig alternatív kiállításokat, történelmi jellegű kiállítást, a helytörténeti részt, s ezek mindennaposan látogathatók. A zenei előadások általában bérletesek; amelyek tavasszal elmaradtak a járvány miatt, azokat most ősszel pótoljuk. Van egy „Köszönjük, Magyarország” program, amelynek keretében a kormány kifizeti az előadóművészek fellépti díját, a művészeknek csak helyszínt kell keresniük. Már volt ilyen rendezvényünk, és októberben várható még egy. Remélhetőleg nem lesz olyan korlátozó intézkedés, ami gátat szab ezeknek a programoknak.

– Kedves Sándor, nemcsak a Krisztus fényében publikálsz.

– Most nincs nagyon időm, gyakorlatilag a helyi újságban szoktam még megjelenni, és szerkesztem a már említett Szalon újságot. A fő publikációs területem most a Krisztus fénye.

– Ezt el is várjuk tőled a jövőben is… Kedvenc műfajod? Úgy érzem, a riport, interjú és főként az ismeretterjesztő dolgozatok.

– A riport és az interjú nagyon munkaigényes. Legszívesebben kulturális mondanivalójú cikkeket írok, amelyekben tudok mesélni, a régi dolgokat átadni, ami ugyan nem szépirodalom, de nem is száraz dolgozat. A polgári értékrendet azonban nem tudjuk megkerülni, írhatunk akár egyházról, történelemről, társadalmi kérdésekről.

– Krisztus fénye újságunk munkatársai között, titokban és szeretetből, a „mi nagy mesélőnk” becenevet adtam neked.

Jót nevet ezen.

– Gyakran voltam a nagyszüleimnél gyerekkoromban, ők nagyon sokat meséltek, lehet, hogy a mesélő kedvem innen ered.

– Hol volt ez a gyerekkor?

Meglepődik.

– Hát, itt Harasztin. Harasztin laktunk, az anyukám a közértben, a legendás Sipos-boltban dolgozott, és én napközben a nagyszüleimnél voltam. Amikor anyukám délutános volt, ott is aludtam a nagymamánál, és másnap onnan mentem iskolába.

– Melyik iskolába jártál?

– A Hunyadiba, amelyet akkor 1. sz. általános iskolának hívtak. Abban az időben, persze nem lebecsülve a mostaniakat, hiszen teljesen más az oktatási rendszer, még jelentett valamit, hogy a régi polgári iskolai tanárok tanítottak bennünket, akik értékelvűség címén nagyon sokat átadtak nekünk úgy is, hogy ki sem mondták. Megemlítem Horváth Erzsike tanító nénimet, aki minden vasárnap ott volt a templomban. Akkor még váltott műszakban jártunk iskolába. A délutáni oktatásra fél egyre kellett beérnünk, és Erzsike néni például szemet hunyt, ha kicsit elkéstünk, ha a késésnek az volt az oka, hogy a Ki nyer ma? műsort hallgattuk a rádióban. Meg is kérdezte, hogy miről szólt az adás, mert ő is szívesen hallgatta. Ilyen kis játékaink voltak.

– Ezzel is belétek oltotta a kulturális érdeklődést.

– Igen, meg akartunk felelni neki, közben már gyerekként magával ragadott Czigány Györgynek a jellegzetes hangja, a hihetetlen műveltsége.

Krisztus fényével kapcsolatban még szeretném megemlíteni, hogy nagyon szép emlék számomra a centenáriumi kötetünkhöz kapcsolódó közös munka. Nagy élmény volt számomra az adatgyűjtés, elmentem a Váci Levéltárba is, és hálás vagyok, hogy ebben a kötetben egy szép fejezetet írhattam meg. Rengeteget tanulunk minden alkalommal, mi magunk is gyarapodunk. Nagyon szívesen írok Krisztus fényébe.

– Ezt elvállaltuk, és végezzük. És így megmaradnak a barátságok is.

Megköszönöm az eddigi éveket, kedves Sándor, köszönöm a beszélgetést, és várjuk a további jelentkezést. Kívánok neked jó egészséget és sok erőt számos és szép feladatodhoz, melyet Dunaharasztin, a mi városunkban és egyházunkban itt ellátsz. Isten áldjon meg téged!

Az interjút készítette Koczka Tamásné

A Kereszténység Szakrális Építészete Magyarországon

Székesegyházak

Váci Székesegyház

A székesegyházak bemutatását a mi egyházmegyénk, a Váci Egyházmegye és a váci székesegyház ismertetésével kezdem. Az egyházmegyénk két védőszentje Szent Mihály főangyal és Szent István király. Az egyházmegye főpásztora Marton Zsolt.

Egyházmegyénk területén, Pesten és Vác városában is már az egyházmegye létrejöttét megelőzően léteztek királyi alapítású egyházak, de az egyházmegye megalapítására csak később került sor. Az alapítást ma is Szent István király művének tartják. A szent király ugyanis a fejedelmi törzs dunántúli szállásterületének lelki gondozásával a veszprémi püspökséget bízta meg. Hazánk keleti részén: Bihar, Eger, Erdély szintén van tudomásunk püspökségek alapításáról. Ezért lehetetlennek tartják, hogy a király ne gondoskodott volna a Duna-Tisza közén élő törzsekről. A garamszentbenedeki apátság 1075-ben kelt alapítóleveléből kitűnik, hogy a váci egyházmegyének ekkor már pontos határai voltak — északon Nógrád, délen Solt, kelet-nyugati irányban a Tisza és a Duna, de Csongrádnál átlépte a Tiszát —, tehát jelentősen előbb kellett megalakulnia. Székesegyházának védasszonya a Boldogságos Szűz. Mivel nem maradt fenn az egyházmegye alapításáról oklevél, ezért az alapítás évét sem tudjuk pontosan megmondani.

Kézai krónikája alapján állíthatjuk, hogy az egyházmegye központjának kiépítése I. Géza király nevéhez fűződik. I. Géza király a mogyoródi csata emlékére kezdte meg a váci székesegyház építését. A templom titulusa Kisboldogasszony (Szűz Mária születésnapja) volt. Erre abból következtethetünk, hogy a középkorban az egyházmegyei zsinatokat a templom védőszentjének ünnepén szokták tartani. Arra pedig adatunk van, hogy 1193-tól, Kisboldogasszony napján a váci egyházmegyében zsinatot tartottak. Ebben a székesegyházban temették el I. Géza királyt 1077-ben. Az egyházmegye központjának teljes kiépítése azonban csak Szent László király idejében fejeződött be. Ekkor már biztosan létezhetett a váci káptalan is, mely utóbb hiteles hely lett. 1135-39-ben már ítélkező hely. Kiadványait 1227-től ismerjük. A váci püspöki szék a kisebb jövedelmű püspökségek közé tartozott.

Az első váci püspök, akiről okleveles emlék tanúskodik, Marcellus (1103–1109) volt. Sajnos, a korábbi püspökök nevét nem tudjuk. Nevezetesebb volt még Boleszló (1188-1212), aki az Imre király és Endre között keletkezett viszályba is beleszólt. Bancsa nembéli István (1241-1243) a tatárjárás után az ország újjáépítésében is szerepet játszott. Tamás 1284-1289 között királyi kancellár, 1280-1284 között pedig királynéi kancellár volt. Báthori Miklós (1474-1507) a humanista műveltség egyik kiemelkedő alakja Magyarországon. Számottevő egyéniség volt Szalkai László (1514-1520), aki nem volt pappá szentelve. Koadjutora Demjén István püspök volt. A török hódoltság előtti időben jelentős püspök még báró Brodarics István (1537-1539), akit utolsóként temettek el a Báthori Miklós által megújított és reneszánsz stílusban átépített püspöki székesegyházban. A székesegyháznak ez volt a második lényegesebb átépítése, mely 1485-ben, Mátyás király idejében kezdődött el, és az 1510-es években, II. Ulászló király idejében fejeződött be.

A török hódoltság az egyházmegye életében jelentős változáshoz vezetett. Az egyházmegye a hódoltság területére esett. A török a püspököt nem tűrte meg, de a falusi papok mindenütt a helyükön maradhattak. Mivel azonban a váci püspök a hódoltság ideje alatt nem Vácott, hanem a Felvidéken lakott (Nagyszombat, Szepeskáptalan, Pozsony, Nyitra, Győr), a papszentelés feladatát nem tudta ellátni, ezért a papok száma fokozatosan csökkent. A török hódoltság után joghatósági vita kezdődött, melynek következtében a Váci Egyházmegye nagyobb lett, mint amilyen korábban volt. A váci püspök Szeged felett is joghatóságot gyakorolt. Több helység, mely eredetileg az esztergomi, egri vagy kalocsai püspökséghez, illetve érsekséghez tartozott, ettől kezdve és jelenleg is a Váci Egyházmegyéhez tartozik. Pest eredetileg a Váci Egyházmegyéhez tartozott, 1401-ben azonban IX. Bonifác pápa azt írja, hogy régóta az esztergomi érsek joghatósága alá tartozik. Ennek ellenére a török hódoltság után az első pesti plébánost, 1686. október 16-án, Balogh Miklós váci püspök nevezte ki. XIII. Benedek pápa 1730-ban írt brevéjében azt kérte, hogy fogadjanak fel döntőbírót a joghatósági vita eldöntésére. Pest végül 1777-ben – Mária Terézia döntése alapján – véglegesen az Esztergomi Egyházmegyéhez került.

A XVIII. század első felében kezdődött meg a püspöki birtok benépesítése, ami az egyházmegye jövedelmét növelte. Sok esetben a püspök családi vagyona is jelentős segítséget nyújtott az egyházmegye központjának kiépítésében. 1700-ban megtörtént a váci székeskáptalan hiteleshelyként való visszaállítása. 1720-ban történt a szeminárium kánoni megalapítása, bár papnevelés már korábban is volt magában a székvárosban is. 1742-től 1777-ig felépült a most is meglévő püspöki székház, majd 1761-től 1772-ig elkészült a ma is álló püspöki székesegyház. Az egyházmegye restaurációját Borromei Szent Károly példája nyomán képzelte el Althann M. Frigyes (1718-1734) váci püspök, aki a szemináriumot is e szent védnökség alá helyezte. Sajnos, XVIII. századi püspökeink nagy része nem volt magyar származású, bár az indigenatus intézménye által magyar honosságot nyertek. Sok

esetben nem is laktak az egyházmegye területén, magyarul sem tudtak. Ebben a Habsburg-ház politikája nyilvánult meg. Berkes András váci püspök II. Rákóczi Ferenc lelkes támogatója volt.

A XIX. század elején, 1802-ben egyházmegyei zsinatot tartottak. Ugyancsak zsinat volt 1821-ben, 1848-ban, 1876-ban és 1879-ben is. Az 1821-es zsinattal akarta előkészíteni az egyházmegye az 1822-ben tartott nemzeti zsinatot, melynek eredménye nem mutatkozhatott a jozefinista bürokratizmus miatt. A XIX. században a jozefinista szellemiség utóhatásaként és egyéb körülmények miatt a papnevelés bővítésére nem volt mód, ezért ebben az időszakban nagyon kevés új plébániát alapítottak. 1808-ban például 108 plébánia volt, a hívek száma ugyanekkor 352618 fő volt. 1851-ben a hívek száma 554858 fő volt, és 116 plébánia látta el a lelki gondozásukat. 1900-ban a hívek száma már elérte a 600389 főt, a plébániák száma azonban mindössze 122-re emelkedett. Az egyházmegyében a XX. században két egyházmegyei zsinatot tartottak 1921-ben és 1930-ban, melyek határozatai most is érvényben vannak. (Természetesen azok, amelyek nem ellentétesek a II. Vatikáni zsinattal és az új kódexszel).

Az egyházmegye székes temploma a váci Nagyboldogasszony-székesegyház, a köznyelvben gyakran a Váci Dóm. A Váci Egyházmegye széktemploma, a Vác-Alsóvárosi egyházközség plébániatemploma, Magyarország egyik legnagyobb katedrálisa Vác város főterén, a Konstantin téren található. Az épület hossztengelyével a Dunára merőleges kialakítású, főhomlokzatával a folyóra tekint. 1761 és 1777 között épült klasszicista és késő barokk stílusban. Tervezője az osztrák származású Isidore Canevale.

A székesegyház tervezéséről Eszterházy Károly püspök döntött. Vác ekkor kétpólusú város volt, egymástól palánkkal elválasztott területen magyarok és németek laktak. Eszterházy a két városrész határán álló palánkot elbontatta, és itt alakította ki a Konstantin teret, a dóm későbbi helyét, mely ez időben jóval beépítetlenebb volt, mint manapság. Az osztrák Franz Anton Pilgramnak adott megbízást a tervezésre, mely tervben díszes, késő barokk, kéttornyú templom állt, ami a római Szent Péter-bazilikához hasonlóan oszlopos kőkolonnáddal csatlakozott volna a téren álló egyházi intézményekhez, a papneveldéhez és a püspöki palotához, amelyek szintén ebben az időben épültek.

Később Eszterházyt Egerbe hívták püspöknek, az új váci püspök pedig Migazzi Kristóf lett, akinek kevésbé tetszettek Pilgram tervei. Az építkezés azonban már megkezdődött az alapok lerakásával, ezért a püspök az olasz-francia-osztrák származású építészt, Isidore Canevalét kérte fel, hogy az 1761-ben lerakott alapokra tervezzen egy, az eredetinél jóval kevesebb költséget kívánó székesegyházat. Canevale a korabeli francia „forradalmi építészetnek” megfelelően képzelte el az épületet, klasszicizáló formában. A művezető Oswald Gáspár piarista szerzetes volt, aki egyébként a kecskeméti nagytemplom tervezője is egyben. Az építkezés a jó anyagi háttér miatt gond nélkül és gyorsan folyt, így 1772-ben sor kerülhetett az épület felszentelésére. A belső berendezések néhány évvel később, 1777-ben készültek el véglegesen.

A város ünnepélyes terén, a Konstantin téren áll a monumentális hatást keltő székesegyház, amely épülettömbjével már messziről felhívja magára a figyelmet. Kelet-nyugat tengelyben épült, kéttornyos főhomlokzata nyugat felé, a Duna irányába néz, amely a városképben elfoglalt igen kedvező pozíciójához jelentősen hozzájárul. Ez a tervező nagyszerű meglátásának eredménye, aki előre vetítette a város fejlődésének lehetséges alakulását, és a templomot ezen fejlődési periódus elején, városképet meghatározó építészeti elemként helyezte el. Maga az épület a „forradalmi építészet” talán egyetlen magyarországi példája, mely követőket sem talált. Főleg klasszicista jegyek figyelhetők meg rajta, de a főhomlokzati oszlopcsoport, és az ezek fölött elhelyezkedő szobrok, valamint a laterna még a késő barokk stílus szellemiségét tükrözi. E tekintetben egyedi épület, amely méltó módon egy egyházmegye székes temploma.

A székesegyház méreteit tekintve kiemelkedő: külső hossza 72 méter, szélessége 34 méter, a kupola 55 méter magas.

A süveg nélküli, kőbábos korláttal záródó tornyok 38 méter magasak. A homlokzat előtt található, az oszlopokat közrefogó tornyok háromszintesek, melyek közül az elsőn a lépcsőház, a másodikon a harangok, a harmadikon pedig a három és fél méteres tűzzománc számlapú, fekete alapon aranyozott, római számokkal ellátott, ütős toronyóra foglal helyet. A főhomlokzat díszes: hat eltérő ritmusú oszloppár által tartott főpárkányon a székesegyház titulusai olvashatóak. A D.O.M. felirat a latin „Deo Optimo Maximo” („a legfőbb istennek szentelve”) rövidítése, melyet a látogatók gyakran a templom püspöki székhely voltára utaló dóm szóként értelmeznek, innen ered a hétköznapi nyelvben a váci dóm kifejezés. A feliratsor felett Bechert József váci szobrászmester által alkotott apostolszobrok láthatóak.

A dóm belseje meglepően világos, az általánosam sejtelmes félhomályra törekvő katolikus templombelsőkhöz viszonyítva, több helyen is felfedezhetjük a „forradalmi építészet” jegyeit. A tér a kórustól a szentély felé haladva fokozatosan kitágul, majd a szentélynél összeszűkül. Ez a térszervezés, bár már tisztán nem barokk szellemiségen alapul, de tartalmaz késő barokk térszervezési stílus elemeket. Méreteit tekintve 60 méter hosszú, 28 méter széles, közel 50 méter magas. Összesen mintegy 5000 személy befogadására alkalmas, ülőhelyeinek száma 278. A berendezés, illetve a falak freskói késő barokk stílusban készültek. A kórus, a jelentős hangversenyek hangszeréül szolgáló orgonával, a bejárat felett húzódik, és hat korinthoszi oszlopon nyugszik. Az orgonakarzat felett borda nélküli keresztboltozat, majd impozáns kupola, diadalív, ismét keresztboltozat, illetve a szentély fölé boruló félkupola fedi a belsőt.

A falakat az egész teremben korinthoszi féloszlopok kísérik. A főoltárkép Szűz Mária Szent Erzsébetnél tett látogatását, a vizitációt, a kupolafreskó pedig a Szentháromság diadalát ábrázolja. Mindkettőt a kor neves művésze, Franz Anton Maulbertsch alkotta. A főoltárkép egyébként mintegy 170 éven keresztül nem volt látható, mivel nem sokkal elkészülte után Migazzi egy olajfestménnyel eltakartatta, és csak a XX. század negyvenes éveiben szabadíttatta ki Pétery püspök a teológiai szempontból valóban nem teljesen korrekt, ám gyönyörű képet. A szentélykorlát részben a török időkben elpusztult reneszánsz székesegyházból származó eredeti

darabokból készült. A szentély baloldalán a szép, díszes szószék, jobboldalán az üvegfallal elzárt oratórium áll. Az oratórium alatti ajtó a Mária-kápolnába vezet, amely a káplánok elkülönített imádkozó helye volt. A dóm alatt altemplom húzódik, ahol három csoportban püspökök, kanonokok és világi személyek nyugszanak. Az altemplom bejárata1900-ig a főhajóból nyílt, ezt Csáky püspök kérésére áthelyezték a szentély mellé, és az eredeti lejárót 1925-ben befalazták. A 4 méter magas kripta értékes, reneszánsz berendezéssel és faragványokkal rendelkezik.

Az épület tornyaiban összesen öt harang szólítja a híveket. A templom legnagyobb harangja a Püspöki nagyharang. Tömege 4200 kg (!), alsó átmérője 191 cm, asz0 hangú. Mivel az ablakok szélessége 189 cm, csak az ablakok kivésésével tudták a nagyharangot beemelni, a vésés nyomai a mai napig láthatóak. Az ország hatodik legnagyobb harangja, amely Pest megyében a legnagyobb. Szlezák László öntötte Budapesten 1936-ban az első világháborúban elvitt 4377 kg-os nagyharang helyett, Hanauer Árpád István püspök adományozta Buda visszafoglalásának 250. évfordulójára. Szűz Mária, a Keresztények Segítsége tiszteletére szentelték. Latin felirata: SANCTA MARIA, AUXILIUM CHRISTIANORUM ORA PRO NOBIS! Azaz: Szűz Mária, keresztények segítsége, könyörögj érettünk! Palástján négy dombormű látható: Hunyadi János, I. Lipót császár, XI. Ince pápa, XI. Pius pápa.

Az építészettörténet meghatározó közösségi építészeti elemei napjainkig a templomok, amelyek a profán középületek építészeti megjelenésére is kiemelt jelentőséggel hatottak. A templomok egyházi hierarchiában betöltött szerepe szerint méretükkel, építészeti hatásukkal látványosan és egyértelműen tükrözik az egyházban és a világban is betöltött szerepüket. Erre kiváló és egyedi példa a váci székesegyház, amely „forradalmi építészeti” jellege miatt egyedülálló hazánkban. Késő barokk stílusjegyeivel és klasszicizáló megjelenésével két korszak határán mindkét világ értékeit összegzi és hirdeti Isten dicsőségét napjainkig.

Felhasznált irodalom: Kaiser Ottó, Jankovics Norbert: *A Magyarországi Templomok Művészete; www.vaciegyhazmegye.hu; www.katolikus.hu*

Összeállította: Érces Gergő

Dunaharaszti Szent Erzsébet Karitász hírek

- A karitászház renoválása miatt a ruhaátvétel-ruhaosztás határozatlan ideig szünetel.
- Elmarad a tanévkezdő-gyűjtés is.
- Mindenkinek köszönjük a figyelmét és imáját, amellyel segítettek bennünket az elmúlt időszakban is.
- Köszönjük a haraszti Gebrüder Weiss cég támogatását!
- A kereszténység kezdettől fogva fontosnak tartotta a nehézséggel küszködők támogatását, a nélkülözők megsegítését – elsősorban a közösség köréből. Pál apostol azt is megfogalmazta, hogy „aki nem dolgozik ne is egyék!" de azt is, hogy „ne legyen közöttetek olyan, aki éhezik, amíg a másik bővelkedik!". Már ez a két intelem is megmutatja, hogy egyáltalán nem könnyű a karitász-szolgálat. Ezért, nagyon fontos, hogy egyrészt empátiával, másrészt bölcsen döntsünk a segítségnyújtásról. A legfontosabb az, hogy mindig a „FŐNÖK"=Jézus Krisztus parancsai szerint járjuk utunkat. Ő parancsba adta, hogy szeressük az Istent, a felebarátot, az ellenséget! És mivel parancsolni az érzelmet lehetetlen, itt egészen másról van szó. Ez a parancs a cselekedetre vonatkozik. És mivel parancs, bizony meg kell tennünk! Nem könnyű. Nos, ezért fontos, számunkra karitásztagok számára, hogy megkérdezzük az Urat a munkánkról. Aki karitásztag, az jól tudja, hogy milyen nagyszerű dolog az, hogy a „szolgálatunk része", egyik oszlopa a szentségimádás. Mert Isten segítsége nélkül lehetetlen tenni a jót, úgy, hogy közben ne legyek személyválogató, vagy hogy közben ne dicsérjem meg magam, hogy de jó ember is vagyok! Ugye, hogy Jézus soha sem esett ezekbe a hibákba?! Ő a Mesterünk, ezért Tőle megtanulhatjuk a helyes, szerény viselkedést, mert mindig Istené a dicsőség!

Szeretnénk ajánlani a szentségimádást, ahová mi is igyekszünk eljutni.

Minden csütörtökön, 17:00-tól egyórás, csendes szentségimádás van a Fő úti Szent István Templomban. Ez lehetőség arra, hogy a 168 órából egyet rászánjunk hitünk fölfrissítésére, „karbantartására". Az emberi személy testből, lélekből (psziché) és szellemből (ez bennünk az Örökkévalóhoz kötő dimenzió) áll. Nem elég, ha a testünket ápoljuk, tápláljuk, karbantartjuk, hogy elfogadhatóan nézzünk ki; vagy, ha a pszichénkkel jóban vagyunk! A szellemünk is élő, eleven valóság, vagyis Istenre szomjazó! Mégpedig mértéktelenül vágyik ez a részünk az isteni Valóságra, hisz ezért teremtetett! – írja Szent Ágoston. Persze, lehet kérő imában is az Úr Jézushoz fordulni. Milyen sok szándék van bennünk: mi lesz a gyerekkel, egészségesen születik-e meg az unoka, meggyógyul-e a testvérem, aki olyan hűen szolgálta az Urat, lesz-e munkám, mi lesz a környezetszennyezés miatt az emberiséggel, a koronavírus-fertőzéstől nagyon félek… Az Úr van itt az Oltári-szentségben és várja, hogy kiönts ük Neki a szívünket; Ő meg akarja gyógyítani a betegségeinket, a sérüléseinket, magányunkat, kiszolgáltatottságainkat, ki akar szabadítani bennünket a függőségeinkből, fóbiáinkból; táplálni akarja szellemi éhségünket Igéje által. Lehet dicsőíteni is Őt. Nem kell szembe fordítani a kérő és dicsőítő imamódokat egymással; mindkettő egyformán kedves Istennek. Viszont a dicsőítő ima magáért Istenért – nem az általa megadott kegyelmekért, ajándékokért – zeng hálát az imádkozó szívében. Olyan ez, mint amikor kimondjuk a Miatyánkban azt, hogy: „legyen meg a Te akaratod!"

Az is jó ebben az alkalomban, hogy nem lehet elkésni, hiszen nincs kötött „program", akár néhány percre is betérhetünk a csendes templomba. Még az is megfordul a gondolataink között, de jó, hogy az őseink ezt a szép templomot megépítették!

Szeretettel: ***Szent Erzsébet Karitász Csoport***

Nemzetünk apostola, szeretett királyunk, könyörögj érettünk!

Reviczky Gyula:
SZENT-ISTVÁN NAPJÁN

I.

Hatalmas, bölcs, előrelátó
Jézus tanát megismerő;
Néped' pogányságból kiváltó,
Te jóság, bölcseség, erő!...
Kinél dicsőbbet és nagyobbat
Nem szülnek hosszu századok:
Első királya magyaroknak,
Áldassék áldott jobb karod!

Hazámnak szentje, nagy királya!
Tisztelni meg nem szűn' e nép.
Kezében a kereszttel állta
Meg ezer éven át helyét.
Török félhold, tatár s a német
Hiába vívták ekkorig:
A vésszel mindig szembe nézett,
Mohácstól le Világosig.

(…)

III.

Dicsőség szent jobb kéz,
Balsorsban reményünk;
Tanuja, hogy nincs oly vész,
Melyet túl nem élünk:
A magyarnak légy kalauza váltig
Egészen a boldog Kánaánig.

Békülőnek békejobb,
Küzködőnek támasz.
A ki téged félredob:
Bajba' meg nem áll az.
Ezer éves szent ereklye, érd meg
A boldogabb újabb ezer évet.

Büszke, bátor öntudat
Emelje hazánkat.
Te mutasd meg az utat
A magyar királynak,
Hogy a mit te kezdtél oly dicsően:
Ő folytassa, végezze dicsőbben!

(ismeretlen 18. századi magyar festő művével)

Tömörkény István:

FONATOS KISKALÁCS

A mi gyermekkorunkban még negyedannyit sem kellett otthon az iskolakönyvekkel bajlódni, mint a mostani kisdiáknak. Az igaz, hogy több volt az iskolai idő. Reggel nyolctól tizenkettőig, délután kettőtől négyig. Otthon kevesebb tanulás is elég volt, mint amennyi most kell. Ha a gyermek délután négy órakor hazament, s az uzsonna mellett ötig tanult, készen volt a másnapi dolgával, s mehetett játszani az utcára. A cimborák már várták. Azokból a régi gyermekjátékokból ma már alig van meg valami, mind csak a labdát rúgják. Ugyan még a csigázás és a dólézás itt-ott, külvárosokban látható. De az utcák szűkebbek lettek, nincsenek már olyan nagy terek: a fölbiccentett és elütött dólé könnyen nekimegy az ablaknak, minélfogva már tilalmazzák. Sárkányt ereszteni csak a város szélén lehet, mert máshol a madzagja beleakad a telefonvezetékbe és a villamos vasút drótjaiba. A többi pedig magától elmúlt. Nagyméta, kisméta, ostoros, kanászos, csülkös, leütős, falhozverős, hátbavágós, kápláros – volt sok, lehetett bennük válogatni. Ugyan visszajönnek-e még valaha? Lehet. A divatban a magas mellény után nem jöhet más, csak az alacsony mellény, a magas gallér után az alacsony gallér. De a csülkös meg a passolós glikkerezés már nem jöhet vissza, mert az aszfaltba nem lehet megcsinálni csizmasarokkal a hozzávaló lyukakat.

Akkor még lehetett. Szabad volt, és a gyereké volt az utca. Ki bánta akkor a magunkfajta kölykök vijjogását, lármájait, vagy akár a verekedéseit is. Hiszen majd megbékülnek a maguk kenyerén, s akit ma megvertek, holnap szervezkedik a kovácsinasokkal, és visszaadja a kölcsönt ráadással. Egy kis ütés, egy kis zúzódás, daganat - ki törődött volna azzal. Ebcsont összeforr - mondták, s napirendre tértek fölötte. (Majd möggyógyul akkorra, míg te löszöl Tápén a bíró.)

Azonban este hét órára haza kellett térni, mert ebben az időtájban volt a vacsora. Hazatértem hát én is a rendes időre, hogy valamiként szó ne érje a ház elejét. Otthon mondják:

– Van itt egy kimaradt színházjegy, szeretnél-e színházba menni?

– Hogyne szeretnék!

– No, akkor itt a jegy, aztán siess, hogy ott légy az elejinél. Majd kapsz ételt, ha hazaérsz.

Azzal a zsebembe dugnak két darab kalácsot, s aztán el lehet menni. Nem házikalács volt az, hanem péksütemény, de fonatosra volt csinálva. Később kiment a divatból.

Micsoda boldogság volt az, színházba menni! De nem, mint néha jeles napokon, a családdal a páholyban lenni, ott is leghátul, ahonnan nem látott az ember semmit, hanem önállóan helyet foglalni a földszinti állóhelyen, ahol még csak egy helyben sem kell ülni órák hosszáig. És micsoda tündéri dolog volt az a színház. Terjedelmes faház volt a theátristák épülete, ma egy nagy sörcsarnok van a helyén. Fa volt annak minden darabja, mégsem égett le sohasem. Ellenben mikor benne Violát, az alföldi haramiát játszották, és égett a színpadon a petróleummal lelocsolt gunyhó, az egész közönség zúgolódott a nézőteret betöltő füst miatt, mint ahogy ezt a kritikus az újságokba is beleírta.

Ezúttal azonban nem a Violát játszották, s nem rabláncok csörömpöltek a színpadon, hanem finom, vékony kardok csattogtak. Operettet játszottak. Úgy hívták, hogy a Kis herceg, vagy pedig úgy hívhatták, hogy a Hercegkisasszony, de mindegy, akárhogy hívták, elég az azzal, hogy nem sok szoknya volt azokon a kisasszonyokon, akik a színpadon szaladgáltak és énekeltek pajzán dalokat. És azután párbajt játszottak, a pengék csillogva verődtek egymáshoz, és azután akkor azt danolták: Folyik az orra vére, Sajnáljuk őt, szegényt...

Lehet ennek olyan negyven év körül való ideje. Ma már olyan apró gyereket egymagára nemigen eresztenének este színházba, akkor azonban még nem voltunk olyan erkölcsösek, mint most vagyunk, hála istennek. És szép volt nézni a kisasszonyokat, hallani éneküket, alighanem Nikó Lina tudott akkor legjobban énekelni, és bizonyos Halmi nevezetű úr is itten játszott, akiről már akkor megmondták, hogy ez a Nemzeti Színházhoz fog kerülni.

Igen, odakerült. De elmúlt már, mint ahogy azóta sok minden elmúlt. Ennek az esetnek az egész emlékezete is. Mit sem tudtam róla már, hogy ilyesmi is történt valaha velem, mint apró lurkóval. A pékünk azonban, miután most „egyre divatosabbra válik a világ”, újításokat csinál, és egy egészen újfajta fonatos süteményt hozott a forgalomba. Éppen akkorát, ugyanazt, mint amilyent akkor otthon a zsebembe dugtak, hogy siess, hogy odaérhess az elejére. De valóságosan ugyanaz, csakhogy most világosabb, már nem sütik olyan barnakeményre, mint ezelőtt, mert azóta a fogak is alkalmazkodtak a viszonyokhoz, és a süteménynek is alkalmazkodnia kellett a fogak viszonyához. De most, hogy az a fonatos sülttészta megjelent az asztalunkon, egyszerre megjött vele az elfelejtett régi világ. Nikó Lina, Halmi úr, a nem sok szoknyájú kisasszonyok, a nagy fahodály, amelynél tündéribb palota nem volt e széles világon, és a távolból kedvesen hallatszik a röpke dal: Folyik az orra vére, Sajnáljuk őt, szegényt...

Nyilvánvaló, hogy a hangulatok némely része kétkrajcáros péksüteményekben tartózkodik.

1914

VÁNDORMADARAK

A vízi élet az ősz vége felé már csak lutri. A hajók már nem bátran jönnek-mennek felfelé és lefelé, hanem inkább félénken. Csak kísérleteznek. Nem lehet, tudni, mikor köszönt be a hideg idő, vagy hogy egyáltalán lesz-e hideg idő. Mert ilyen ugrabugráló időjárás, mint az Alföldön nincsen másutt sehol. Nem esik csodaszámba nyitott ablak mellett nézni a naplementét karácsonykor, s olykor újesztendő napján lehet sétálni a zöld mezőn. Másszor meg hirtelen beüt a havas, jeges világ, sír a kerék a homokon, szétreped a vizestál a csirkeólban, s tünedezni kezdenek a külvárosi járópadlók – fűtési szempontból. De meg mostanában még az a zavaros időjárás is elváltozott. Mintha eltolódtak volna az évszakok. Valamikor tavasz volt márciusban, és nagy nevezetességnek tartatott a márciusi hó: mind szép lett az a lány, aki abban mosdott. No, ha ez igaz, akkor most már minden

lánynak szépnek kell lennie, mert nem hogy márciusi hóban, de áprilisi havazásban is kivehetik a részüket.

Így állván a világ, a különben nagy időjósnak tartott vízenjáró ember sem ismeri ki magát tökéletesen ebben a tudományban. Nem tudhatni, mit végez az idő. Jöhetnek hirtelen a nagy jegek, amik a hajónak kárára vannak. Be is fagyhat valahol útközben a hajó. Néha olyan a jégzajlás, hogy rettenetes az. Aki látott már a zajlásban ottfeledett vízimalmot, amit a jég úgy szelt kettőbe, hogy a fűrészgyár nagy vasai sem tehették volna különben, az tudja csak, hogy mi az, mikor tiszai és marosi jegek egymásba érvén, harsognak, ropognak, recsegnek, mintha az ítéletnapon citoráznának az angyalok. Az ilyesmi elől ennélfogva – beszélhet bárki bármit – menekülni kell, és így következik be minden esztendőben a vidám, napfényes, változatos víziélet szomorú haldoklása. A lomha, nagy fekete hajók, a könnyebb luntrák, a burcsellák útnak indulnak, mint vándormadarak. A víz, amely életet és kenyeret adott, ellöki őket magától. Mennek azután a dereglyék, a ladikok, a csónakok, tisztán csak a halászok bárkái merészkednek maradni, védelmet és enyhet keresve a híd kőlábánál. A malmok még állnak. Az asszonyok talicskán tolva a parthoz a félzsák búzát, még bekiáltanak:

– Molnár, héj...

A molnár aztán kijön ladikkal a búzáért, s azt mondja:

– Ez az utolsó.

Már másnap a malom nem őröl. Nagy kereke nem jár, a napsugár nem játszik a vízcseppel, ami a lapátjáról lepereg. Másnap megindul a malom a vízen. Egy lisztgyár, amelyik úszik. Különös látnivaló, mikor a vízparti reggel ködös levegőjében, a folyó közepén csendesen ereszkednek lefelé a kenyércsinálás ős, kivesző műhelyei. A kerekük akkor is forog, hol jobbra, hol balra, mintha lapátjait kormánynak használná. Mennek lefelé, védett öbölbe, a parti élet utolsó vándorai, utánuk már üresen marad a víz, s akik jobb időben a tetején élnek, hajósok, halászok, molnárok, a partra szorulnak. Fagyoskodnak ott, a kőkorlátra dőlve, és nézik – mit néznének egyebet – nézik a vizet, amelytől most egyelőre meg kellett válniok.

– No – mondja egy ember a sipkából félvidáman –, majd csak eltelik valahogy a tél is. Jön a karácsony, azután az újév, azután a farsang, egyszer csak kinyílik az idő megint, beleállunk a hajóba, kend mög a domentátumra János bácsi, aztán hajózunk Pest alá.

A domentátum a hajó hátulsó födele, teteje a csárdának. A csárda pedig a kormányos szobája, a kormányos pedig fönt szokott lenni a domentátumon, a János bácsi pedig éppen a kormányos. Az. Itt van a parton a többi közt. Öreg ember, görnyedt már és köhécsel.

– Én – mondja János bácsi –, hogy én a domentátumra? Nem éröm én azt már mög. Nem ilyen fa vár énrám már, hanem másik. A koporsó.

Szomorú beszéd ez. Megütődnek rajta, rá is szólnak:

– Ejnye, hejnye, János bácsi, hogy már hogy löhet ilyent beszélni? Mikor maga még akármelyik legénnyel föltösz?

De hiábavaló a beszéd. Az öreg csak nézi az utolsó vízimalmot, amint lassan úszik lefelé, már lent jár a két híd közt, és szinte elvesz a ködben.

– Az az – mutat utána –, az ott ni. A Julianna-malom. Abba őrölt nekem Bujdosó Pétör utoljára tegnap. Valahol kutya vonít. A víz sivár és elhagyatott, néhány varjú van csak a túlsó part kopár fáin. Az emberek szótlanul egymásra tekintenek, senki sem szól egy szót sem. János bácsi fölhajtja a nyakára a kabát báránybőrprémjét, el sem köszön, csak elfordul a parttól, s lassan megindul hazafelé. Hogy elment, Frantzia Gergely halkan szól:

– Sose gyűrte föl eddig a kabátgallért... Hideg van. A köd esni kezd, a napnak nyoma sem látszik, minden fázós és vigasság nélkül való. Gyerünk haza, emberek, és felejtsük el, hogy öregszünk.

1906

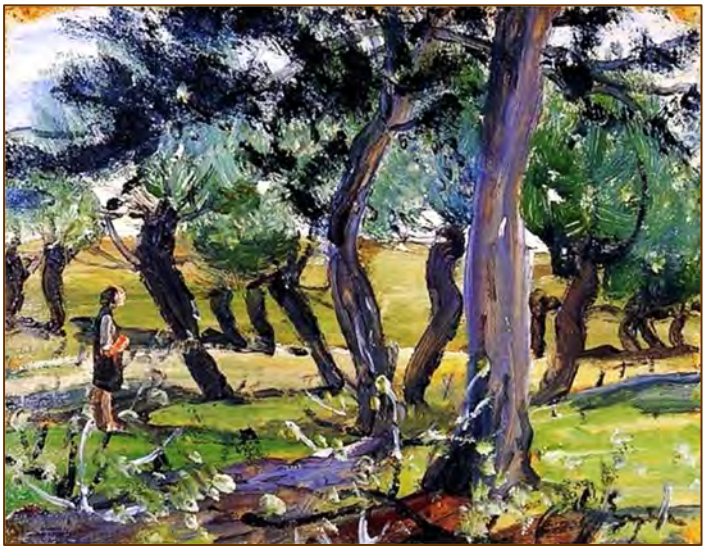

Galéria *– Kohán György: Alföld, Tornyai János: Alföldi tanya és Endre Béla: Füzes című képei*

UTAZÁS AZ APOSTOLOKKAL 15.

Petra (Jordánia)
„Elmentem Arábiába” (Gal 1,17)

A Bibliában is említett Aretasz király síremléke.

A Kolostor a nevét onnan kapta, hogy a bizánci időkben keresztény templomként szolgált.

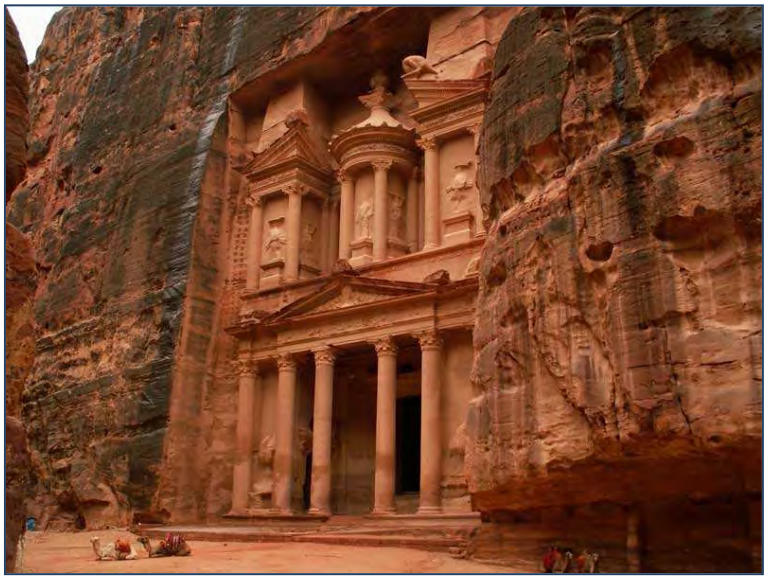

A Biblia nem a mai tág értelemben beszél Arábiáról (arab etnikum lakja Észak-Afrika, Közel- és Közép-Kelet népes országait), hanem zömmel a Jordántól Keletre, illetve a Palesztinával határos pusztát, sivatagot jelöli ezen a néven. Pál apostol Damaszkuszból vándorolt Arábiába, majd vissza. Mégis, a hatalmas, arabok lakta területen hová ment az apostol a megtérése után? A téma szakértői egy délebbi városra, Petrára mutatnak a térképen, ezt pedig alátámasztja az is, hogy a két városnak akkoriban egy uralkodója volt, a petrai Aretász király, aki Kr. u. 36-40 között Damaszkusz irányítását is megszerezte. Szent Pál azt is leírja, hogy „Aretász király helytartója őriztette a damaszkusziak városát, hogy elfogjon, s egy ablakból kosárban bocsátottak le a falon, így menekültem ki a kezéből.” (2Kor 11,32-33) Az apostol tehát elmenekült mindkét városból, mert magára haragította a királyt az evangélium hirdetésével. Röviden ennyi a történet, a háttérben viszont megelevenedik az Ószövetség.

Petra a leírások szerint Ézsau (Jákob testvére) utódjainak, az edomitáknak a városa volt. Úgy tudjuk, hogy Kánaán földjének keresése közben Mózes és népe át akart haladni a területükön, ám a zsidók megjelenését az edomita uralkodók veszélyesnek vélték, ezért megtiltották azt. „Mivel Edom megtagadta, hogy Izrael fiainak lehetővé tegye földjén az átvonulást, Izrael megkerülte.” (Szám 20, 21) A zsidók a ma Mózesről elnevezett völgyön – *Vádi Músza* – mentek keresztül (és feltehetőleg Pál apostol is itt haladt el később), de Mózes nevét viseli az a forrás is, amelyet sziklából fakasztott, hogy a fáradt és szomjazó nép felfrissülhessen. A mai városromok közelében lévő magaslaton pedig Mózes testvérének, Áronnak a sírja állt, ez a *Dzsebel Hárún* („Áron hegye”). A leírások szerint Mózes völgye homokkőből épül fel, a sziklában található ásványi anyagok a kőzet felületén kioldódnak és különböző színűre festik azt. A domináns rózsaszín, vöröses színt a vas, a sárgát a kén, a zöldet a réz, a fehéret az agyag, a szürkét és feketét a magnézium váltja ki. Ott, ahol a sziklás völgy kiszélesedik, 34 monumentális és 600 egyszerűbb sírt, továbbá sziklába vájt lakóházakat és oszlopos szabadtéri szentélyeket, áldozati helyeket alakítottak ki. A városban mintegy 800 történelmi emlékmű van.

A Kr. e. 2. évszázad közepén az edomiták helyét a többistenhívő, nomád nabateusok foglalták el, akik Petrát tették meg fővárosuknak. Valódi oázist hoztak létre vízvezetékek és ciszternák segítségével, sőt, az egyiptomi, a görög, a római és a bizánci kultúra hatására templomokat és síremlékeket építettek (de ők továbbra is elsősorban sátrakban éltek). Petra épületeit részben sziklákból faragták ki, részben maguk építették, így alakult ki egyedi stílusa. A város egészen a Kr. u. 3. századig fontos kereskedelmi csomópont volt Arábia, Egyiptom és Szíria között. A kereszténység a 4. században teljesedett ki, amikor püspöki székhellyé tették. Feltételezhetően néhány sziklasírt templomként használtak. A kereszténységet azonban 629 és 632 között egész Észak-Arábiában, így Petrában is az iszlám hódítás söpörte el.

A város a 7. századtól hanyatlásnak indult, fokozatosan elnéptelenedett és csupán a beduin pásztorok tudtak létezéséről. Utolsó európai látogatói a keresztes lovagok voltak, mígnem 1812-ben egy svájci felfedező kalandos körülmények között rátalált.

Tellis Kati

A RÓZSAFÜZÉR-IMÁDSÁG

A rózsafüzér-imádság egy meditatív elmélkedés. Olyan finom hatása van a hitünkre, olyan érzéssel ajándékoz meg, mint amikor a csengő megszólal: sokáig zeng a hang a fülünkben, egyre halkabban, mint a szellő, simogat; mégis nyoma marad. Megnyugtat. Ráadásul egész jól megismerkedhetünk általa a Bibliával, Jézus életével és azzal, hogy miként követhetjük Őt.

A rózsafüzér imádkozásának módja:

1. A keresztre az Apostoli hitvallást kell imádkozni:
Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében. És Jézus Krisztusban: aki fogantatott Szentlélektől; született Szűz Máriától; szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül; fölment a mennybe; ott ül a mindenható Atyaisten jobbján; onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek Szentlélekben. Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát; a test feltámadását és az örök életet. Ámen.

2. A nagy különálló szemekre egy-egy Miatyánk következik:
Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a Te neved; jöjjön el a Te országod; legyen meg a Te akaratod, amint a Mennyben, úgy a földön is; mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma; és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Ámen.

3. A kisebb szemekre imádkozzuk az Üdvözlégyeket:
Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, az Úr van Teveled, áldott vagy Te az asszonyok között, és áldott a Te méhednek gyümölcse, Jézus.
(titok)

4. Minden tized után következik egy-egy Dicsőség és a fatimai fohász:
Dicsőség az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.

Illusztráció
Peter Paul Rubens: A Szűz mennybevétele és megkoronázása

Ó, Jézusom, bocsásd meg bűneinket, ments meg minket a pokol tüzétől és vidd a mennybe a lelkeket, különösen azokat, akik legjobban rászorulnak irgalmadra!

(Ismerjük a négy hagyományos rózsafüzért: Örvendetes, Fájdalmas, Dicsőséges és a Világosság-, valamint az Irgalmasság-rózsafüzért.)

Én most egy különlegeset, a Szentlélek-rózsafüzért szeretném megismertetni, amely a Marana Tha újság mellékletében jelent meg.

Bevezetés
Hiszekegy,…Miatyánk,…Üdvözlégy (3-szor),…Dicsőség…

A három Üdvözlégyhez a titkok:
1. aki állhatatos imára tanítson.
2. aki a Lélek szerinti életre neveljen.
3. aki a Szentlélek tüzével töltsön el.

Tized (5-ször):
Miatyánk,…Üdvözlégy (10-szer),…Dicsőség…..Jézusom küldd el…

Üdvözlégy-titkok:
1. aki a Szentlélek által vezeti Egyházát.
2. aki a Szentlélek által új életet ad a hozzá térőnek.
3. aki a Szentlélek által elvezet az Atyához.
4. aki a Szentlélek által lelki adományokat ad.
5. aki a Szentlélek által megtanít minden igazságra.
Jézusom! Küldd el Lelkedet, hogy a Szentlélek erejével tudjuk megújítani hitünket nap mint nap.

Aki utazik, hosszasan várakozik, aki a kötött imádságot részesíti előnyben, vagy nagy feszültségnek, idegeskedésnek van kitéve, az imádkozza a szentolvasót!

Tóth Marianna

DUNAHARASZTI SZENT KERESZT FELMAGASZTALÁSA BÚCSÚ

2020. szeptember 13-én délután 4 órakor ünnepeltük a dunaharaszti Kálvária-kápolna búcsújának ünnepét.
A szentmisét bemutatta Láng András plébános atya.

A Szent Kereszt megtalálásának legendája

Jézus Szent Keresztjét évszázadokig elveszettnek hitték, mígnem egy napon I. Constantinus római császár - a világ első türelmi rendeletének, a milánói ediktumnak a megalkotója – úgy nem döntött, hogy megkeresi azt...

Nagy Konstantin császár (306. július 25. - 337. május 22.), megtérése után, a 320-as évek elején kezdte kerestetni Jézus keresztjét. A hagyomány szerint végül Szent Heléna (Szent Ilona, Konstantin édesanyja) császárnő 328-330 körül találta meg a Golgotán egy mély gödörben a három keresztet. Igen ám, de kérdéses volt, hogy a három kereszt közül melyik Jézus keresztje (a másik kettő a két latoré). Ennek megállapításához hozattak egy születése óta béna gyermeket és mindhárom keresztre ráfektették. A harmadik kereszthez ahogy hozzáért, nyomban meggyógyult a gyermek és saját lábain ugrándozva szaladt el. Így ismerték fel a Szent Keresztet.

Konstantin császár templomot emeltetett a kereszt megtalálásának helyén Jeruzsálemben, a Golgotán, amit Szent Kereszt templomnak is neveztek. A bazilika felszentelésére 335. szeptember 14-én került sor. A Szent Keresztet felmutatták tiszteletadásra a népnek, ekkor került sor először a Szent Kereszt első nyilvános ünneplésére és felmagasztalására.

Konstantin császár fényes pompával tervezte bevitetni a keresztet a templomba, de a császárné sugalmazására Jézushoz hasonlóan vállára vette és úgy vitte a templomba Jézus keresztjét.

Garai Gábor: Bizalom

S ha százszor is becsapnak és ezerszer
csalódom abban, kinek szívemet,
mint álmából a rózsát, kitakartam,
s ha épp az árul el, kit életemmel
fedeztem én,
s ha tulajdon fiam
tagad meg,
s ha nem harminc ezüstért,
de egy rongy garasért adnak el engem
barátaim,
s ha megcsal a reménység,
s ha kudarcaim térdre kényszerítenek
és elátkozom már, hogy megszülettem,
s ha csak a bosszút hizlalja a hála
híveimben,
s ha rágalom kerít be, –
akkor se mondom, hogy nem érdemes!
Akkor se mondom, hogy nem érdemes
hinni az emberben, akkor se mondom,
hogy megélek magam is, néptelen magányban,
mert irgalmatlan az élet.

De csöndes szóval eltűnődve mondom:
bizalmam sarkig kitárt kapu,
nem verhet rá lakatot a gyanú;
ki-bejár rajta bárki szabadon.
Egy besurrant csaló tiszteletére
nem állítok őrséget tíz igaznak!
Kit tegnap itt gyöngeség bemocskolt,
megtisztálkodva ma betérhet újból;
ki kétélű késsel jött ide ma,
köszönthet holnap tiszta öleléssel!

Nem, nem a langy irgalmat hirdetem.
Nem hirdetek bocsánatot a rossznak,
kegyelmet a hazugnak,
nem tudok
mentséget a könnyes képmutatásra,
s az öngyilkos szenvelgést gyűlölöm,
akár a nyers önzés orvtámadását.

De hirdetem, hogy bűneink mulandók!
Mint a mammut és az ősgyík, a múltba
porlad a gyűlölet és a gyanakvás;
dühünk lehűl,
csak szerelmünk örök.

S halandó gyarlóságai között
csupán maga az ember halhatatlan.
Kérlelhetetlen gyötrelmei ellen
irgalmas vára bizalomból épül;
s az önmagával vívott küzdelemben
csak jósága szolgálhat menedékül.

Szent Ágoston: Vallomások – Nyolcadik könyv, XII. fejezet

A KERTI JELENET

1. Gondolataim mindig mélyebbre hatoltak. Mikor aztán lelkem titokzatos mélységeit felkutatták és nyomorúságomat a maga egész mivoltában szemeim elé összehordták, rettentő vihar támadt bennem, amelynek nyomában eleredt könnyeim zivataros áradata. Úgy éreztem, hogy egyedül jobb lesz elsírnom könnyeimet.
Hogy tehát szabadon kiszakadhasson belőlem minden könny és minden sóhajtás, felugrottam Alypius mellől és elmentem olyan messze, hogy jelenléte immár nem lehetett terhemre. Úgyis észrevett már valamit rajtam; azt hiszem ugyanis, mondottam neki valamit, s hangom rezgése megmutatta neki, hogy tele vagyok könnyekkel. Eltávoztam hát mellőle, ő meg ottmaradt ülőhelyünkön s mérték nélkül csudálkozott.
Leroskadtam, azt sem tudom, hogyan, az egyik fügefa alá s szabadon eresztettem könnyeimet. Patakként omlottak szemeimből kedves áldozatul neked, s talán ezekkel a szavakkal, de ebben az értelemben szakadatlanul panaszkodtam előtted: *„És te, Uram, meddig, óh meddig haragszol egészen? Ne emlékezzél régi gonoszságainkra!”* (Zsolt 6,4; 78,5. 8) Mert éreztem, hogy bűneim rabja vagyok, és panaszos szóval kiáltoztam: Mikor lesz vége ennek az örökös holnapra hagyatkozásnak? Miért nem most mindjárt? Miért nem szakajtja meg ez az óra életem gyalázatosságát?
Így sóhajtoztam, s szívem a legkeserűbb bánat könnyeit sírta.
2. Egyszer csak fiú- vagy leányhangot hallok a szomszéd házból. Énekelt és ezt ismételgette: *Tolle, lege! Tolle, lege! Vedd, olvasd! Vedd, olvasd!*
Arcom pillanat alatt megváltozott, s lázasan kutattam emlékezetemben, van-e valami olyan játékfajta, amelyben a gyermekek ehhez hasonló éneket szoktak énekelni, de nem emlékeztem, hogy bármikor hallottam volna.
Visszanyomtam könnyeim áradatát s felugrottam, mert semmi mást, égi parancsot láttam e jelben, hogy nyissam ki a Szentírást s olvassam el a szemembe ötlő legelső fejezetet. Antoniusról is beszélték, hogy az Evangélium-olvasásra érkezve, neki szóló intelemnek vette az éppen felolvasott szavakat: *„Menj, add el, amid vagyon és oszd a szegényeknek és kincsed leszen a mennyben. Azután jöjj, és kövess engem”* (Mt 19,21). S e csudálatos szózatra tüstént hozzád pártolt.
E gondolat hatása alatt visszasiettem oda, ahol Alypius ült, mert odatettem az Apostol könyvét, mikor fölkeltem onnan. Fölkaptam, kinyitottam és egyetlen hang nélkül olvastam azt, amire tekintetem először esett: „Nem tobzódásokba és részegeskedésekbe, nem ágyasházakba és szemtelenségekbe, nem versengésbe és irigykedésbe, – hanem öltözzetek az Úr Jézus Krisztusba, és a testet ne ápoljátok a kívánságotok szerint” (Róm 13,13).
3. Nem akartam továbbolvasni. Nem is volt szükséges. Amint ugyanis a mondat végére értem, mintha a biztos megnyugvás fénye árasztotta volna el szívemet, a kételkedésnek utolsó árnyéka is eloszlott belőlem.
Egy jelet odatéve betettem a könyvet, s immár egész nyugodtam mindent elmondtam Alypiusnak. Azt, hogy őbenne mi ment végbe – nekem sejtelmem sem volt róla –, a következő módon közölte velem. Először is látni akarta, mit olvastam. Megmutattam. Elolvasta, de tovább, mint én. Nem is tudtam, mi a mondat folytatása. Ez volt: *„A hitben erőtlent pedig karoljátok fel.”* Ő meg ezt a mondást vonatkoztatta magára, s ezt meg is mondta nekem. Az intelem őt csak megerősítette; ő ugyanis minden késedelem és vergődés nélkül érlelte meg elhatározását s életmódjával egyébként is teljesen egybevágó szándékát. Erkölcsök dolgában úgyis régóta magasan állott fölöttem.
Onnan anyámhoz siettünk.

Krisztus fénye

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek
évente négyszer megjelenő folyóirata
XXI. évf. 3. sz. (80) ~ Szent Gellért püspök ünnepe

* * *

Felelős kiadó: Láng András plébános, langandras46@freemail.hu
Plébánia telefonszáma: 06-24-518-990, *plébánia levélcíme:* 2335 Taksony Fő tér 1/b

Szerkesztési és tördelési munkálatok:
Koczka Tamásné Nagy Angela és Ráthi Marianna Zsófia
Dunaharaszti T/F 06-24-537-570; angelika@flynet.hu
www.plebi.hu; e-mail: luxchristi@flynet.hu

Nyomdai kivitelezés: DORIL Bt. Taksony

Fényképek: Bógár Zsolt, KisDuna TV, Koczka Tamásné, Nagy István, Wágner Attila

Címlap: A dunaharaszti főplébánia kertje, Nagy István fényképe;
kiskép a dunaharaszti Szent István templom üvegablaka